

Átfogó értékelés

Budapest IV. kerület Újpest
2018. évi
gyermekjóléti és gyermekvédelmi
tevékenységéről

Budapest, 2019. május

Tartalomjegyzék

Bevezetés.....	3
1. Demográfiai mutatók.....	4
2. Az önkormányzat által nyújtott pénzbeli, természetbeni ellátások biztosítása.....	4
3. Az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások bemutatása.....	13
3.1 Család- és Gyermekjóléti Központ.....	13
3.2 Újpesti Önkormányzati Bölcsődék Intézménye.....	40
3.3. „Aranyhíd” Gyermek Átmeneti Otthona.....	44
3.4. S.O.S Krízis alapítvány – Családok Átmeneti Otthona.....	51
3.5. Kapcsolat a jelzőrendszerrel, tagjainak tevékenysége, és tapasztalatai.....	63
3.5.1. Beszámoló a kerületi óvodák gyermekvédelmi munkájáról.....	63
3.5.2. Beszámoló a kerületi iskolák gyermekvédelmi munkájáról.....	66
3.5.3. Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat IV. kerületi Tagintézménye.....	71
3.5.4. Védőnői Szolgálat.....	72
4. Gyámhivatali hatáskörben végzett hatósági tevékenység.....	83
5. Bűnmegelőzés, kábítószer problémával kapcsolatos tevékenység.....	88
5.1. IV. kerületi Rendőrkapitányság.....	88
5.2. Ifjúsági, Sport, Művelődési és Oktatási Osztály.....	91
5.3. Budapest Főváros Kormányhivatala Gyámügyi és Igazságügyi Főosztálya.....	92
6. A települési önkormányzat és a civil szervezetek közötti együttműködés.....	93
6.1. Drog-Stop Egyesület.....	93
7. Jövőre vonatkozó javaslatok, célok meghatározása.....	96

Bevezetés

A gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet 10. számú melléklete alapján a települési önkormányzat által készítendő átfogó értékelés tartalmi követelményei az alábbiak:

1. A település demográfiai mutatói, különös tekintettel a 0-18 éves korosztály adataira.
2. Az önkormányzat által nyújtott pénzbeli, természetbeni ellátások biztosítása:
 - a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma, a rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban részesültek száma, kérelmezőkre vonatkozó általánosítható adatok, elutasítások száma, főbb okai, önkormányzatot terhelő kiadás nagysága,
 - egyéb, a Gyvt.-ben nem szabályozott pénzbeli vagy természetbeni juttatásokra vonatkozó adatok,
 - gyermekétkeztetés megoldásának módjai, kedvezményben részesülőkre vonatkozó statisztikai adatok.
3. Az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások bemutatása:
 - gyermekjóléti szolgáltatás biztosításának módja, működésének tapasztalata (alapellátásban részesülők száma, gyermekek veszélyeztetettségének okai, válsághelyzetben levő várandós anyák gondozása, családjából kiemelt gyermek szüleinek gondozása, jelzőrendszer tagjaival való együttműködés tapasztalatai),
 - gyermekek napközbeni ellátásának, gyermekek átmeneti gondozásának biztosítása, ezen ellátások igénybevétele, s az ezzel összefüggő tapasztalatok.
4. – 5. A korábban a Jegyzői hatáskörben tett gyámhatósági intézkedések (védelembé vettek száma, a védelembé vétel okai, felülvizsgálatok eredménye, valamint az ideiglenes hatályú elhelyezések száma, okai, gyámhivatali felülvizsgálat eredménye), illetve a gyámhivatal hatósági intézkedéseire, feladataira vonatkozó tartalmi követelményeket a 174/2012. (VII. 26.) Korm. rendelet 93. § (1) em). hatályon kívül helyezte. (Hatálytalan: 2013. I. 1-től).
6. A felügyeleti szervek által gyámhatósági, gyermekvédelmi területen végzett szakmai ellenőrzések tapasztalatainak, továbbá a gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységet végzők ellenőrzésének alkalmával tett megállapítások bemutatása.
7. Jövőre vonatkozó javaslatok, célok meghatározása a Gyvt. előírásai alapján (milyen ellátásokra és intézményekre lenne szükség a problémák hatékonyabb kezelése érdekében, gyermekvédelmi prevenciók elképzelések).
8. A bűnmegelőzési program főbb pontjainak bemutatása (amennyiben a településen készült ilyen program), valamint a gyermekkorú és a fiatalok bűnelkövetők számának az általuk elkövetett bűncselekmények számának, a bűnelkövetés okainak bemutatása.
9. A települési önkormányzat és a civil szervezetek közötti együttműködés keretében milyen feladatok, szolgáltatások ellátásában vesznek részt civil szervezetek (alapellátás, szakellátás, szabadidős programok, drogprevenció stb.).

1. Demográfiai mutatók

Népességi adatok

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Születés	1078	1023	1043	934	953	920	935	987	930	887	884
Házasságkötés	578	429	445	537	460	502	525	545	558	501	472
Halálozás	1419	1339	1343	1308	1153	1125	1020	1532	1488	1041	801

A lakónépesség megoszlása 2017-ben

	Lakónépesség		
	Férfi	Nő	Együtt
	45933	54137	100.070

Korcsoportos bontás

Korcsoport	Férfi	Nő	Együtt
0-3 éves	1801	1722	3523
4-6 éves	1396	1340	2736
7-14 éves	3862	3687	7549
15-16 éves	834	786	1620
17-18 éves	821	810	1631
19-24 éves	2674	2687	5361
25-45 éves	16722	17964	34686
46-65 éves	11795	14703	26498
66 év felett	6028	10438	16466
Összesen	45933	54137	100070

2. Az önkormányzat által nyújtott pénzügyi és természetbeni ellátások biztosítása

Magyarország központi költségvetéséről szóló 2014. évi XCIX. törvény szociális ellátásokra vonatkozó módosító rendelkezései jelentősen átalakították a szociális segélyezési rendszert, amely 2018-ra teljes egészében befejeződött. A jövedelempótló ellátásokat szinte kizárólag az állam biztosítja, míg az önkormányzatoknál főként a jövedelemkiegészítő támogatások maradtak.

A 2015. január 1. napjával módosított szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvényt (továbbiakban Szt.) legkésőbb 2015. február 28. napjáig jogalkotási kötelezettséget rótt az önkormányzatokra. A módosítás értelmében a települési támogatás megállapításának, kifizetésének, folyósításának, valamint felhasználása ellenőrzésének szabályait önkormányzati rendeletben kellett szabályozni, emiatt a korábban hatályos szociális rászorultságtól függő pénzbeli és természetben nyújtott szociális ellátásokról szóló 43/2013. (XII.2.) rendelet módosítása vált szükségessé. A szociális rászorultságtól függő pénzbeli és természetben nyújtott szociális ellátásokról szóló 10/2015. számú rendelet (továbbiakban: ÖR) megalkotására 2015. február 27-én került sor, azóta három alkalommal 2015. december 18-án, 2017. február 23-án és 2017. szeptember 29-én módosult. A módosítások során – a jövedelmek emelkedését követve – korrigálásra kerültek az egyes ellátási formák bekerülési feltételei, valamint a jogalkalmazás során felmerülő nehézségek.

A 2017-es és 2018-as évben a kormány és a versenyszféra képviselőinek megállapodása alapján jelentősen emelkedett a minimálbér és a garantált bérminimum összege, valamint a nyugellátások is emelkedtek. A szociális ellátások jogosultságának alapját képező nyugdíjminimum összege nem változott. Ennek eredményeként a korábbi támogatotti kör tovább szűkült volna.

A kialakult helyzet orvoslására igényként merült fel a rendelet módosításának lehetősége, amelynek kidolgozása már a 2018-as évben elkezdődött, de a javaslat Képviselő –testület elé kerülésére csak 2019 tavaszán kerülhet sor. A módosítás elsődleges változása egy új fogalom, a helyi jövedelemalap fogalmának bevezetése, amely nem a nyugdíjminimumhoz, hanem a mindenkori minimálbérhez viszonyítja a támogatások igénybevételének lehetőségét. A javaslat továbbá több támogatási típus esetén bővítené a jogosultsági kört és növelné a támogatások összegét, valamint további célként tűzi ki a meglévő támogatási formák gyakorlati tapasztalattal való összhangba hozását.

Hatályos rendeletünk szerinti szociális támogatási formáink az alábbiak:

- a) pénzbeli szociális ellátások:
 - aa) lakhatási támogatás,
 - ab) gondozási támogatás,
 - ac) hátralékkezelési támogatás,
 - ad) rendkívüli települési támogatás,
 - ae) gyermek születéséhez kapcsolódó támogatás
 - af) beiskolázási támogatás

- b) természetben nyújtott szociális ellátások:
 - ba) rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény,
 - bb) köztemetés,
 - bc) fogyatékos személyek díjhátralék-kiegyenlítő támogatása,
 - bd) gyógyszerutalvány,
 - be) lakbértámogatás,
 - bf) ünnepekhez kapcsolódó támogatás.

Az önkormányzat által nyújtott pénzbeli és természetbeni ellátások elsősorban a kérelmezők jövedelmi és vagyoni helyzete alapján kerülnek megállapításra, ugyanakkor a rendkívüli élethelyzetek azonnali megoldására is biztosítunk lehetőségeket.

A gyermeket nevelő családok számára az alábbi ellátásokat biztosította Újpest Önkormányzata:

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény

A jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult bizonyos kedvezmények igénybevételére.

2018. évben 416 család, ezen belül 720 gyermek részesült rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben. Kérelem elutasítására 46 esetben került sor. Az elutasítás indoka jellemzően az egy főre jutó jövedelem jogszabályban meghatározott mértékének túllépése volt.

1.491 gyermek részére igényeltünk a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményhez kapcsolódó Erzsébet-utalványt 9.223.000.- Ft értékben, amelyet évek óta a Magyar Posta Zrt. és az Erzsébet Utalványforgalmazó Zrt-vel kötött megállapodás alapján a posta kézbesít. 2018. december 31-én az Erzsébet Utalványforgalmazó Zrt. jogutód nélkül megszűnt.

Étkeztetés

Az Önkormányzat 2018-ban is jelentős mértékben járult hozzá a gyermekek étkeztetéséhez.

Óvodai és iskolai étkeztetésben részesülők száma:*

ÓVODA	100 %-os normatív kedvezményben részesülők száma	50 %-os normatív kedvezményben részesülők száma	Normatív kedvezményben nem részesülők száma	Étkeztetettek száma összesen
Aradi+Pozsonyi óvoda (saját konyhás)	142	0	38	180
Óvoda (Menzaminta Kft.)	1392	0	640	2032
Óvoda (K2 Fittnes Kft.) 2018.06.30.-ig	6	0	2	8
Óvoda (Korona Cupola Kft.) 2018.11.01.-től	2	0	1	3
Óvoda összesen:	1542	0	681	2223

ISKOLA	100 %-os normatív kedvezményben részesülők száma	50 %-os normatív kedvezményben részesülők száma	Normatív kedvezményben nem részesülők száma	Étkeztetettek száma összesen
Iskola (Menzaminta Kft.)	408	961	2884	4253
Iskola (K2 Fittnes Kft.) 2018.06.30.-ig	1	4	4	9
Iskola (Korona Cupola Kft.) 2018.11.01.-től	1	0	0	1
Iskola összesen:	410	965	2888	4263

GIMNÁZIUM	100 %-os normatív kedvezményben részesülők száma	50 %-os normatív kedvezményben részesülők száma	Normatív kedvezményben nem részesülők száma	Étkeztetettek száma összesen
Gimnázium (Menzaminta Kft.)	0	76	143	219
Gimnázium (K2 Fittnes Kft.) 2018.06.30.-ig	0	2	1	3
Gimnázium (Korona Cupola Kft.) 2018.11.01.-től	0	0	0	0
Gimnázium összesen:	0	78	144	222

Óvodai és iskolai étkeztetés költsége összesen (Ft-ban):*

ÓVODA	Beszállítói ár (Nettó Ft)	Nyersanyag norma (Nettó Ft)	Szülői befizetés (Nettó Ft)		Önkormányzati normatív támogatás (Nettó Ft)	Rezsi költség (Nettó Ft)
Aradi+Pozsonyi óvoda (saját konyhás) (Menzaminta árakkal számolva)	27 735 598	18 187 223	3 876 923		14 310 301	9 548 374
Óvoda (Menzaminta Kft.)	313 739 219	205 066 204	64 420 123		140 646 081	108 673 015
Óvoda (K2 Fittnes Kft.) ÉTKEZÉS 2018.06.30.-ig	913 555	543 260	132 919		410 341	370 295
Óvoda (K2 Fittnes Kft.) SZÁLLÍTÁSI KTG.	381 560	-	-		-	381 560
Óvoda (Korona Cupola Kft.) 2018.11.01.-től	129 763	53 646	21 354		32 292	76 117
Óvoda összesen:	342 899 695	223 850 333	68 451 319		155 399 014	119 049 362
ISKOLA	Beszállítói ár (Nettó Ft)	Nyersanyag norma (Nettó Ft)	Szülői befizetés (Nettó Ft)		Önkormányzati normatív támogatás (Nettó Ft)	Rezsi költség (Nettó Ft)
Iskola (Menzaminta Kft.)	543 692 284	356 519 918	278 903 944		77 615 974	187 172 365
Iskola (K2 Fittnes Kft.) 2018.06.30.-ig	752 033	448 653	264 725		183 928	303 380
Iskola (K2 Fittnes Kft.) SZÁLLÍTÁSI KTG.	470 036	-	-		-	470 036
Iskola (Korona Cupola Kft.) 2018.11.01.-től	23 937	9 896	-		9 896	14 041
Iskola összesen:	544 938 290	356 978 467	279 168 669		77 809 798	187 959 822
GIMNÁZIUM	Beszállítói ár (Nettó Ft)	Nyersanyag norma (Nettó Ft)	Szülői befizetés (Nettó Ft)		Önkormányzati normatív támogatás (Nettó Ft)	Rezsi költség (Nettó Ft)
Gimnázium (Menzaminta Kft.)	26 431 551	17 332 182	14 488 335		2 843 848	9 099 369
Gimnázium (K2 Fittnes Kft.) 2018.06.30.-ig	203 912	125 616	66 684		58 932	78 296
Gimnázium(K2 Fittnes Kft.) SZÁLLÍTÁSI KTG.	65 421	-	-		-	65 421
Gimnázium(Korona Cupola Kft.) 2018.11.01.-től	-	-	-		-	-
Gimnázium összesen:	26 700 884	17 457 798	14 555 019		2 902 780	9 243 086
2018.év Mindösszesen:	914 538 869	598 286 599	362 175 006		236 111 592	316 252 270

Összes támogatás 2018. évben			
ÓVODA	Nettó (Ft)	27% Áfa (Ft)	Bruttó (Ft)
Aradi+Pozsonyi óvoda (saját konyhás) (Menzaminta árakkal számolva)	23 858 675	6 441 842	30 300 517
Óvoda (Menzaminta Kft.)	249 319 096	67 316 156	316 635 252
Óvoda (K2 Fittnes Kft.) ÉTKEZÉS 2018.06.30.-ig	780 636	210 772	991 408
Óvoda (K2 Fittnes Kft.) SZÁLLÍTÁSI KTG.	381 560	103 021	484 581
Óvoda (Korona Cupola Kft.) 2018.11.01.-től	108 409	29 270	137 679
Óvoda összesen:	274 448 376	74 101 062	348 549 438
ISKOLA	Nettó (Ft)	27% Áfa (Ft)	Bruttó (Ft)
Iskola (Menzaminta Kft.)	264 788 340	71 492 852	336 281 192
Iskola (K2 Fittnes Kft.) 2018.06.30.-ig	487 308	131 573	618 881
Iskola (K2 Fittnes Kft.) SZÁLLÍTÁSI KTG.	470 036	126 910	596 946
Iskola (Korona Cupola Kft.) 2018.11.01.-től	23 937	6 463	30 400
Iskola összesen:	265 769 621	71 757 798	337 527 419
	-	-	-
GIMNÁZIUM	Nettó (Ft)	27% Áfa (Ft)	Bruttó (Ft)
Gimnázium (Menzaminta Kft.)	11 943 216	3 224 668	15 167 885
Gimnázium (K2 Fittnes Kft.) 2018.06.30.-ig	137 228	37 052	174 280
Gimnázium(K2 Fittnes Kft.) SZÁLLÍTÁSI KTG.	65 421	17 664	83 085
Gimnázium(Korona Cupola Kft.) 2018.11.01.-től	-	-	-
Gimnázium összesen:	12 145 865	3 279 384	15 425 249
2018.év Mindösszesen:	552 363 862	149 138 243	701 502 105

*Gazdasági Intézmény adatai alapján

A gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 2016. január 1-jei módosításával természetbeni ellátásként meghatározták a szünidei gyermekétkeztetést is. Ezzel összefüggésben a 328/2011. (XII.29.) Kormányrendelet 13/B §-a kötelezettséget állapított meg a települési önkormányzatok jegyzői részére, miszerint május 15-ig, illetve szeptember 15-ig nyilatkozatot kell küldeni a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek szüleinek arról, hogy az iskolai szünetek idejére igénylik-e az étkezést.

A 2018-as évben is két alkalommal mértük föl a hátrányos és halmozottan hátrányos gyermekek körében a szünidei étkezési igényeket. A tavaszi szünetben 26 gyermek, a nyári és az őszi szünetben 15 gyermek, míg a téli szünetben 18 gyermek vette igénybe az ingyenes étkezést. Tekintettel az igények csekély voltára ügyeletes intézmény kijelölésével biztosítottuk az egyszeri meleg ételhez jutást oly módon, hogy konyha üzemeltetése helyett előre csomagolt ételeket vehettek át a kedvezményre jogosultak a bölcsődés korú gyermekektől egészen a középiskolás korú gyermekekig.

Rendkívüli települési támogatás

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 45.§-a alapján:

A képviselő-testület az e törvény rendelkezései alapján nyújtott pénzbeli és természetbeni ellátások kiegészítéseként, önkormányzati rendeletben meghatározott feltételek alapján - pénzbeli vagy természetbeni formában - települési támogatást nyújt. Települési támogatás keretében nyújtható támogatás különösen

- a) a lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez,*
- b) a 18. életévét betöltött tartósan beteg hozzátartozójának az ápolását, gondozását végző személy részére,*
- c) a gyógyszerkiadások viseléséhez,*
- d) a lakhatási kiadásokhoz kapcsolódó hátralékot felhalmozó személyek részére.*

Rendkívüli települési támogatásban elsősorban azokat a személyeket indokolt részesíteni, akik önmaguk, illetve családjuk létfenntartásáról más módon nem tudnak gondoskodni vagy alkalmanként jelentkező többletkiadások – így különösen betegséghez, halálesethez, elemi kár elhárításához, a válsághelyzetben lévő várandós anya gyermekének megtartásához, iskoláztatáshoz, a gyermek fogadásának előkészítéséhez, a nevelésbe vett gyermek családjával való kapcsolattartáshoz, a gyermek családba való visszakerülésének elősegítéséhez kapcsolódó kiadások – vagy a gyermek hátrányos helyzete miatt anyagi segítségre szorulnak.

Az Önkormányzat a rendkívüli élethelyzetbe került, illetve tartós létfenntartási gondokkal küzdők részére a 2018-es esztendőben 84.823.650.- Ft összegben folyósított támogatást 1513 személy részére, összesen 9.077 alkalommal. A támogatás iránti kérelmek száma jelentősen elmaradt a korábbi esztendőtől. Mindösszesen 128 személy 134 kérelme került elutasításra. Az elutasítások jellemző okai az álláskereső regisztráció hiánya, az egy főre előírt jövedelemhatár túllépése, illetve az egy hónapon belül benyújtott ismételt kérelmek voltak.

Beiskolázási támogatás

Az Újpesti Önkormányzat Képviselő-testülete több éves hagyományt öntött jogszabályi formába azzal, hogy a 2017. február 23-án elfogadott rendeletmódosítással új támogatási

formát vezetett be a szociális ellátások körébe beiskolázási támogatás néven és a májusi ülésen határozatot is hoztak a támogatás kifizetéséről, amelynek összege gyermekenként 10.000.- Ft.

A beiskolázási támogatás kétféle formában állapítható meg:

- A támogatást **automatikusan** – augusztus elején – folyósítjuk azon újpesti lakcímmel rendelkező családok részére, ahol a gyermekek általános iskolában, nappali rendszerű középiskolában, vagy szakiskolában tanulnak és a család tárgyév július 31-ig rendkívüli települési támogatásban, vagy rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesült. Nekik nem kell külön kérelmezniük a támogatást.
- A támogatás megállapítása iránt egyedi kérelmet nyújthat be augusztus 1. és szeptember 30. között az a szülő, aki nem tartozik a támogatottjaink körébe, de a beiskolázás költségeit nem, vagy nehézségek árán tudja előteremteni, és ahol az egy főre jutó havi nettó jövedelem nem haladja meg
 - a) 2 fős család esetében a 71.250.- Ft-ot,
 - b) 3 vagy ennél több fős család esetében az 57.000.- Ft-ot.

Az Önkormányzat a 2018-as évben 757 gyermek részére fejenként 10.000,- Ft-os beiskolázási támogatást biztosított összesen 7.570.000,- Ft értékben, melyből 20 esetben egyedi kérelem alapján került sor a támogatás megállapítására. 8 kérelmet utasítottunk el, amelyből 2 esetben azért került sor az elutasításra, mert a kérelmezők megfeleltek az „alanyi jogon” járó feltételeknek. A további elutasítási okok között főként a magasabb jövedelem szerepelt.

Gyermek születéséhez kapcsolódó támogatás

Önkormányzati rendeletünk értelmében a kérelmező szülő, gyermek születéséhez kapcsolódó támogatásban részesül azon gyermeke után

- a) aki születésétől a kérelem benyújtásának időpontjáig újpesti lakóhellyel rendelkezik,
- b) akinek legalább az egyik szülője Újpest közigazgatási területén lakóingatlan tulajdonjogával rendelkezik, vagy a gyermek születését megelőzően egy éve folyamatosan bejelentett újpesti lakóhellyel rendelkezik, és életvitelszerűen itt is él, és
- c) akinek a családjában az egy főre eső havi nettó jövedelem nem haladja meg a nyugdíjminimum háromszorosát.

A gyermek születéséhez kapcsolódó támogatás összege gyermekenként egyszeri 30.000,- Ft. A 2018. évben 50 család, ezen belül 48 gyermek részesült összesen 1.440.000.-Ft összegben gyermek születéséhez kapcsolódó támogatásban. Elutasításra 6 alkalommal került sor, ebből 2 esetben újpesti lakcím hiánya miatt, további esetekben magas jövedelem miatt.

Újpesti Babaköszöntő Program

A program azon újpesti lakóhellyel rendelkező gyermekek neveléséhez kíván hozzájárulni, akik

- a) 2012. január 1. napján vagy azt követően születtek, és
- b) legalább az egyik szülőjük a gyermek születését megelőzően három hónapja folyamatosan bejelentett újpesti lakóhellyel rendelkezik és életvitelszerűen itt is él.

A támogatás formája egyszeri 15.000.-Ft értékű babacsomag, amely jelenleg több méretben újpest logóval ellátott bodykat, egy kistakarót, oltási naptárral ellátott hűtőmágnes, egy 3 hónapos időtartamra szóló Képmás magazin előfizetést, valamint egy csomag pelenkát tartalmaz.

2018-ban 543 család, 555 gyermeke részesült ajándékcsomagban, összesen 8.325.000.-Ft értékben.

Kapcsolattartás a gyermekvédelmi szervezetekkel

A Szociális Osztály munkája során nem elsősorban a gyermekek védelmére és ellátására helyezi a hangsúlyt, hanem a hozzá fordulók esetében igyekszik feltérképezni a problémákat, és azok ismeretében valamennyi olyan támogatást nyújtani számukra, amelyre jogosultak lehetnek.

A hátralékkezelési támogatás terén rendszeres a kapcsolattartás a Család- és Gyermejjóléti Központ munkatársaival, mivel a támogatás megállapításának feltétele az adósságkezelő munkatársak hivatalos véleménye, valamint a hátralékkezelés során meglévő tanácsadason való részvétel. A 2019-re tervezett rendelet módosítás előkészítésekor, a támogatás hatékonyabb kihasználása érdekében egyeztetést szerveztünk az Adósságkezelő Csoport munkatársaival, ahol igyekeztünk egymásnak bemutatni a munkánkat. További szorosabb kapcsolat áll fenn a szünidei étkeztetés biztosítása révén, melynek során jelzési kötelezettségünk van a Család- és Gyermejjóléti Központ felé abban az esetben, ha a gyermek előzetes bejelentés nélkül nem veszi igénybe a megrendelt étkezést. Ezen jelzés még nem működik automatikusan, a szünidei időszak végén értesülünk arról, hogy ki nem élt az igényelt lehetőséggel. Nyilvánvalóan hosszabb időbe telik, mire minden a szünidei étkeztetésben résztvevő szerv elsajátítja a helyes gyakorlatot, addig kölcsönös türelemmel és nagy odafigyeléssel segítjük egymás munkáját. A Szociális Osztály az Adósságkezelő Csoporttal való együttműködés mellett a Védőnői Szolgálattal is folytat egyeztetéseket a Babaköszöntő Program koordinálása kapcsán felmerülő nehézségekről és azok megoldásának módjairól.

A 2015-ben elfogadott Szociális Szolgáltatástervezési Konceptióban feladatul tűztük ki, hogy a szociális szféra szereplői (Család- és Gyermejjóléti Központ, Budapest Főváros Kormányhivatala IV. kerületi Hivatalának Gyámügyi Osztálya, Lakásügyi Osztály, Szociális Osztály, Gondozási Központ, bölcsődék, védőnők, UV Zrt.) rendszeres találkozók keretében vitassák meg az aktuális problémákat, valamint egy-egy rászoruló részére kíséreljenek meg többoldalú segítséget nyújtani. Jelenleg a Konceptió felülvizsgálata, új célkitűzések megfogalmazása zajlik.,

A 2018-as évben egy alkalommal vettünk részt jelzőrendszeri előadáson, amely a kapcsolati erőszakról szólt. Rendkívül életteli, jó előadást hallgathattunk végig, amelyből profitáltam mind a magunk, mind közvetlen munkatársaink számára.

3. Az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások bemutatása

Az Önkormányzat - 1997. évi XXXI. törvény (a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról) 94.§-ának eleget téve – a gyermekek védelmét az alább felsorolt, személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások keretében biztosítja:

- a) a család- és gyermekjóléti szolgáltatás keretében - a család- és gyermekjóléti szolgálat feladatait is ellátó - család- és gyermekjóléti központot működtet,
- b) a gyermekek napközbeni ellátása körében bölcsődét üzemeltet,
- c) a gyermekek átmeneti gondozása keretében a gyermekek átmeneti otthonát működtet és családok átmeneti otthonában történő elhelyezését szerződéses úton biztosítja.

3.1. Család- és Gyermekjóléti Központ

2014. évi CI. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény, a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény a sportról szóló 2004. évi I. törvény, valamint egyes kapcsolódó törvények módosításáról 2015. január 1-től előírta, hogy a családsegítés csak a gyermekjóléti szolgáltatással egy szolgáltató keretében hozható létre.

A gyermekjóléti szolgáltatás megerősítése irányába tett következő lépés annak előírása volt, hogy a családsegítés csak a gyermekjóléti szolgáltatással integráltan működhet: család- és gyermekjóléti szolgálat, vagy család- és gyermekjóléti központ keretében.

Ennek alapján, az egyes szociális és gyermekvédelmi tárgyú törvények módosításáról szóló 2015. évi CXXXIII. törvény 2016. január 1-jétől hatályba lépő módosító rendelkezéseinek értelmében, a család- és gyermekjóléti szolgálat, illetve központ a jelenlegi családsegítés és gyermekjóléti szolgáltatás bázisán, annak erőforrásainak hatékonyabb elosztásával, kötelező önkormányzati feladatként jött létre.

A **Család- és Gyermekjóléti Központ** Újpest Önkormányzatának Szociális Intézménye tagintézményeként önálló szervezeti egységként működik, amelyen belül önálló szakmai egységet képeznek a család- és gyermekjóléti szolgáltatás feladatait ellátó *alapellátási munkacsoport*, valamint a család- és gyermekjóléti központ feladatait ellátó *gyermekvédelmi és speciális szolgáltatásokat ellátó munkacsoport*.

Az ellátás a IV. kerületi állandó lakcímmel, tartózkodási hellyel rendelkező, a kerületben életvitelszerűen itt tartózkodó szolgáltatást igénybe vevők összességére terjed ki.

Az ellátást igénybe vehetik:

Anyagi/megélhetési és lakhatási problémákkal; foglalkoztatási nehézségekkel küzdő; díjhátralékkal rendelkező; szociális, életvezetési vagy mentálhigiénés problémák, illetve egyéb krízishelyzet miatt segítségre szoruló; gyermeknevelési nehézségekkel (a gyermek beilleszkedési, teljesítmény-, magatartási és pszichés zavarával; tankötelezettség mulasztásával) küzdő, személyek, családok; a családi konfliktus és/vagy családon belüli erőszak áldozataivá vált gyermekek, személyek; azok a gyermekek, akiknek a testi, érzelmi, értelmi és erkölcsi egészsége, fejlődése, jóléte családon belül veszélyeztetve van; a családi rendszeren belüli konfliktusok rendezésében segítségre szoruló személyek, valamint a szociális válsághelyzetben lévő várandós anyák.

Család- és Gyermekjóléti Központ szakmai tevékenységére, munkájára elsődlegesen az alábbi jogszabályok az irányadók:

- 1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról;
- 149/1997. (IX. 10.) Kormányrendelet a gyámhatóságokról, a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról
- a 15/1998. (IV.30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól;
- 1/2000. (I.7.) SzCsM rend. a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről
- valamint a 2011. évi CXII. törvényben az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról.

Személyi feltételek, létszám 2018. december 31-én:

(Engedélyezett létszám: 68 fő)

1 fő Család- és Gyermekjóléti Központ szakmai egységvezető

1 fő alapellátási munkacsoport szakmai vezető

1 fő gyermekvédelmi és speciális szolgáltatásokat ellátó munkacsoport szakmai vezető

16 fő családsegítő (ebből 1 fő szülés előtt Táppénzen), **aktív állomány 15 fő** (ebből hátralékkezeléssel foglalkozó családsegítő 3,5 fő, mediátori tevékenységet ellátó 0,5 fő, általános családsegítési feladatokat ellátó 11 fő, **feltöltésre váró státusz 7 fő, helyettesítő státusz 1 fő**)

8 fő esetenedzser (ebből 1 fő GYED-en, 1 fő állományba visszatérés előtti szabadságon) **aktív állomány 5 fő (feltöltésre váró státusz 2 fő, helyettesítő státusz 1 fő)**

1 fő kórházi szociális munkás

3 fő utcai szociális munkás (ebből 1 fő jelenleg GYES-en, helyettesítése 1 fővel megoldott)

5 fő szociális asszisztens (ebből 1 fő állományba visszatérés előtti szabadságon)

1 fő főállású pszichológiai tanácsadó

1 fő félállású pszichológiai tanácsadó (heti 20 órában)

1 fő félállású fejlesztőpedagógiai tanácsadó (heti 20 órában)

5 fő óvodai és iskolai szociális segítő (**feltöltésre váró státusz 10 fő**)

4 fő megbízási szerződéses óvodai és iskolai szociális segítő (1-1 intézmény ellátására)

1 fő megbízási szerződéses pszichológiai tanácsadó (heti 5 órában)

1 fő jogász vállalkozói szerződéssel (heti 15 órában)

1 fő megbízási szerződéses családterapeuta munkatárs (heti 2x6 órában)

Státuszban lévő aktív állomány 43 fő. A létszám feltöltésének érdekében az álláshirdetés kiírása, a pályázók meghallgatása folyamatos. Azonban az álláshelyek feltöltése kapcsán tapasztalható, hogy nagyon kevés szakember maradt a pályán, így az álláshirdetésekre nagyon kevés jelentkezés érkezik.

Tárgyi feltételek:

Az intézmény rendelkezik ügyfélfogadó helyiséggel, hivatalos helyiségekkel, nemek szerint elkülönített mellékhelyiségekkel. Rendelkezik továbbá a működéshez szükséges tárgyi eszközökkel, és telekommunikációs infrastruktúrával, melyek fejlesztése folyamatos.

A Család- és Gyermekjóléti Központ feladatai

A Család- és Gyermekjóléti Központ az 1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról, valamint az 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény értelmében szolgáltatási, szervezési és gondozási feladatot lát el.

Az 1993. évi III. Szt. értelmében a családsegítés a szociális vagy mentálhigiénés problémák, illetve egyéb krízishelyzet miatt segítségre szoruló személyek, családok számára az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, a krízishelyzet megszüntetése, valamint az életvezetési képesség megőrzése céljából nyújtott szolgáltatás.

A családsegítő szolgáltatás célja, hogy az egyén, valamint a család működésébe javulást érjen el, hogy az egyén saját erejéből legyen képes az élet kihívásainak megfelelni és problémáit önállóan megoldani.

Az 1997. évi XXXI. a Gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény alapelveként fogalmazza meg a gyermekek családban történő nevelését, ennek elősegítését, vagy a családba történő visszahelyezést.

A Család- és Gyermekjóléti Központ által biztosított gyermekjóléti alapellátás, szolgáltatás olyan, a gyermek érdekeit védő speciális személyes szociális szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi, érzelmi, értelmi és erkölcsi egészségének, fejlődésének, jólétének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztettség megszüntetését, a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését, valamint a szociális válsághelyzetben lévő várandós anya támogatását, a jelzőrendszer működtetését.

Az alapszolgáltatás, és a hatósági intézkedésekhez, tevékenységekhez kapcsolódó feladatok folyamatos biztosítása mellett a központ speciális szolgáltatások (utcai és lakótelepi szociális munka, kórházi szociális munka, kapcsolattartási ügyelet, készenléti szolgálat, jogi, fejlesztőpedagógiai és pszichológiai tanácsadás, családkonzultáció és/vagy családterápia, mediáció, menekültek integrációjának segítése) megszervezésével látja el a törvényben előírt feladatait.

A jogszabály által meghatározott, kötelezően ellátandó feladatok

Preventív tevékenységi körében:

- figyelemmel kíséri a lakosság szociális és mentálhigiénés helyzetét, feltárja a problémák okait és jelzi azokat az illetékes hatóság vagy szolgáltatást nyújtó szerv felé
- a családok segítése érdekében veszélyeztetettséget és krízishelyzetet észlelő jelzőrendszert működtet. Elősegíti a jegyző, továbbá a szociális-, egészségügyi intézmények, a rendvédelmi szervek, a gyermekjóléti szolgálat, a pártfogói felügyelői és a jogi segítségnyújtói szolgálatok, a társadalmi szervezetek, egyházak és magánszemélyek részvételét a megelőzésben

Az életvezetési képesség megőrzésében, illetve a jelentkező problémák megszüntetése érdekében:

- a szociális, életvezetési és mentálhigiénés tanácsadást nyújt
- tájékoztatást ad az anyagi nehézségekkel küzdők számára a pénzügyi, természetbeni ellátásokhoz, továbbá a szociális szolgáltatások formáiról, az ellátáshoz való hozzájutás módjáról
- családgondozással elősegíti a családban jelentkező működési zavarok, illetve konfliktusok megoldását
- közösségfejlesztő, valamint egyéni és csoportos foglalkozásokat, programokat szervez
- a tartós munkanélküliek, a fiatal munkanélküliek, az adósságtérhekkel és lakhatási problémákkal küzdők, a fogyatékkal élők, a krónikus betegek, a szenvedélybetegek, a pszichiátriai betegek, a kábítószer-problémával küzdők, illetve egyéb szociálisan rászorult személyek, és családtagjaik részére tanácsadást nyújt
- a családokon belüli kapcsolaterősítést szolgáló közösségépítő, segítő szolgáltatásokat nyújt

Általános segítő szolgáltatás körébe tartozó egyéb feladatok:

- elősegíti és ösztönzi a humán jellegű civil kezdeményezéseket
- kezdeményezi Újpest Önkormányzatánál
 - az önkormányzat kötelező feladatának nem minősülő ellátás, szolgáltatás helyben történő megszervezését
 - új szociális ellátások bevezetését
- szociális, gyermekvédelmi és egyéb információs adatokat gyűjt az ellátást igénybe vevő megfelelő tájékoztatása érdekében
- programokat szervez a településen élő lakosság számára
- az ellátotti jogokról, a gyermeki jogokról, valamint a szociális alapon igénybe vehető és a gyermek fejlődését biztosító támogatásokról való tájékoztatás, a támogatásokhoz való hozzájutás segítése.

Szervezés feladatok:

- A család- és gyermekjóléti szolgáltatás feladata a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében a veszélyeztetettséget észlelő és jelző rendszer működtetése, a nem állami szervek, valamint magánszemélyek részvételének elősegítése a megelőző rendszerben, azaz a gyermekekkel kapcsolatban lévő intézmények, emberek információs hálózatának kialakítása
- Esetkonferencia szervezése és tartása a jogszabályban meghatározott intézmények közreműködésével
- Helyi kulturális, szabadidős programokat szervező intézményekkel, civil szervezetekkel való együttműködés

Gondozás feladatok:

- A veszélyeztetettséget előidéző okok feltárása és ezek megoldására javaslat készítése,
- Családgondozás
- Hatósági tevékenységhez kapcsolódó gondozási feladatok ellátása
- Információnyújtás, tanácsadás, segítő beszélgetés
- Felkérésre környezettanulmány készítése
- Hivatalos ügyek intézésében segítségnyújtás
- Közvetítés más szolgáltató felé

Speciális szolgáltatásaink:

A családtervezési, a pszichológiai, a nevelési, az egészségügyi, a mentálhigiénés és a káros szenvedélyek megelőzését célzó tanácsadás vagy az ezekhez való hozzájutás megszervezése. Ezen belül:

- fejlesztőpedagógiai tanácsadás
- pszichológiai tanácsadás
- jogi tanácsadás
- utcai- és lakótelepi szociális munka,
- kapcsolattartási ügyelet helyszín biztosításával,
- kórházi – egészségügyi szociális munka,
- készenléti szolgálat biztosítása
- családkonzultáció/családterápia (kialakítás alatt)
- mediáció
- óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység
- szociális diagnózis felvétele

A Család- és Gyermekjóléti Központ szakmai tevékenységei

- Egyéni esetkezelés
- Csoportokkal végzett szociális munka
- Közösségi szociális munka

A család- és gyermekjóléti szolgáltatással kapcsolatos általános feladatok, melyeket az alapellátási munkacsoport lát el

- ***Általános szolgáltatások egyéni esetkezelés során:*** életvezetési tanácsadás, a szociális ellátásokhoz való hozzájutás megszervezése, krízisintervenció
- ***Csoportos, közösségi fejlesztő tevékenységek szervezése***
- ***A csoport családsegítői az alábbi feladatokat látják el:*** szociális és gyermekvédelmi esetkezelés egyénekkel, családokkal; ellátásban nem részesülő munkanélküliek, és irányítás esetén a foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülő aktívkorúak elhelyezkedését akadályozó külső és belső körülmények feltárása, azok megszüntetésére illetve enyhítésére, valamint a sikeres elhelyezkedésre irányuló segítő formák nyújtása; foglalkoztatási problémákat jelző kliensek támogatása egyéni és csoportos formában.
- ***Preventív tevékenység a kerületben***
- ***Hátralékezelés és Hálózat Alapítványos ügyintézés***

A Család- és Gyermekjóléti Központ gyermekvédelmi alapellátással kapcsolatos feladatai, melyeket az alapellátási munkacsoport lát el

A gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése érdekében feladatunk

- A szülő, a válsághelyzetben lévő várandós anya, illetve a gyermek teljes körű tájékoztatása a gyermeki jogokról és a gyermek fejlődését biztosító támogatásokról, a támogatásokhoz való hozzájutásról.
- Családtervezési, pszichológiai, nevelési, egészségügyi, mentálhigiénés és káros szenvedélyek megelőzését célzó tanácsadáshoz való hozzájutás megszervezése.
- A válsághelyzetben lévő várandós anya támogatása, segítése, tanácsokkal való ellátása, szükség esetén biztonságos elhelyezésének, lakhatási körülményeinek

elősegítése. (A család- és gyermekjóléti központ és az illetékes védőnő haladéktalanul tájékoztatják egymást, ha a várandós anya válsághelyzetben van.)

- Az átmenetileg lakhatási és családi problémával küzdő kliensek hozzásegítése az *átmeneti gondozást, egyéb elhelyezést* biztosító ellátásokhoz - együttműködve az elhelyezést nyújtó intézmények családgondozóival - az elhelyezést kiváltó okok megszüntetéséhez.
- A családban jelentkező nevelési problémák és hiányosságok káros hatásainak enyhítésére, a rossz szociális helyzetben lévő szülők gyermekeinek hátrányos helyzetének kompenzálására az intézményen belül, illetve esetenként külső helyszíneken rendszeres és időszaki szabadidős programok szervezése, továbbá annak kezdeményezése, hogy a közoktatási intézmények, az ifjúsággal foglalkozó szociális és kulturális intézmények, társadalmi szervezetek minél szélesebb területeken nyújtsanak ilyen jellegű programokat a gyermekek részére.
- Amennyiben olyan nevelési probléma van a családon belül, mely a gyermek iskolai életbe való integrációját nehezíti, valamint a szülő, illetve a törvényes képviselő *magántanulói jogviszonyt* kezdeményez, ebben az esetben az iskola megkeresésére kerül sor.
- *Hivatalos ügyek intézése* történhet külső és belső munkakapcsolat alapján. A tevékenység tartalmazza.

A gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében feladatunk

A veszélyeztetettséget észlelő- és jelzőrendszer szervezése, összehangolása és működtetése a nem állami szervek, valamint magánszemélyek részvételének elősegítése a megelőzés rendszerébe.

A tevékenységek összehangolására, folyamatos működtetésre, együttműködésre alkalmas lehetőségek:

- éves gyermekvédelmi tanácskozás (mely ez év elején megrendezésre került)
- esetmegbeszélések és esetkonferenciák (az idei évben hetente több alkalommal)
- jelzőrendszeri szakmaközi tanácskozások (évente legalább 6 alkalommal)

A veszélyeztetettség megszüntetése érdekében feladatunk

Ebben a tevékenységekörben elsődlegesen korrektív feladatot látnak el a Központ családsegítő munkatársai szociális segítő tevékenység/*családgondozás* keretében. A családgondozási munka feladatai: a családok összetartó erejének megőrzése, támogatása és az átmenetileg sérült vagy hiányzó családi funkciók helyreállításának elősegítése. A családok gondozása, segítése a családsegítők részéről tervezett, komplex tevékenység, melynek egyik legfontosabb módszere a segítő beszélgetés.

A családsegítők feladatai a veszélyeztetettség megszüntetésére irányulóan:

- Családgondozás a családban jelentkező diszharmóniák, zavarok ellensúlyozására.
- Családi konfliktusok megoldásának elősegítése, különösen válás, gyermekelhelyezés és kapcsolattartás esetében.
- Amennyiben a gyermek veszélyeztetettségét a gyermek, illetve szülőjének vagy más hozzátartozójának egészségi állapota vagy fogyatékossága okozza, a

szükséges egészségügyi vagy gyógypedagógia ellátás, beavatkozás kezdeményezése.

- Amennyiben a kialakult veszélyeztetettség az önkéntesen igénybe vehető gyermekjóléti alapellátások útján nem szüntethető meg, a családsegítő kezdeményezi eszményezsér útján a gyermek *védelembé vételét, vagy más gyermekvédelmi hatósági eljárás megindítását.*

A Család- és Gyermekjóléti Központ gyermekvédelmi hatósági intézkedésekhez, tevékenységekhez kapcsolódó feladatai, melyeket a gyermekvédelmi és speciális szolgáltatásokat ellátó munkacsoport lát el

A veszélyeztetettség megszüntetése érdekében feladatunk

- Amennyiben a kialakult veszélyeztetettség az önkéntesen igénybe vehető gyermekjóléti alapellátások útján nem szüntethető meg, a családsegítő kezdeményezésére az *eszményezsér tesz javaslatot a védelembé vételi eljárásra* - mely hatósági intézkedéssel a gyámhatóság kötelezi a családot a veszélyeztető tényező megszüntetésére, valamint az eszményezsérrel való együttműködésre. A javaslat elkészítését – mely tartalmazza a kirendelendő eszményezsér személyét is – megelőzően eszményezsérrel kezdeményezünk az érintett szakemberek bevonásával.
- A védelembé vételi határozat jogerőre emelkedését követően 15 napon belül az *eszményezsér a család bevonásával* elkészíti a gondozási-nevelési tervet, mely tartalmazza az együttműködési kötelezettség feltételeit, elemeit.
- Eredményes védelembé vétel esetén az *eszményezsér* javaslatot tesz a védelembé vétel megszüntetésére.
- Amennyiben a védelembé vétel nem vezet eredményre vagy a gyermek azonnali elhelyezése válik indokolttá, akkor az eszményezsér javaslatot készít a gyermek *családjából történő kiemelésére*, leendő gondozási helyére vagy annak megváltoztatására.

A családjából kiemelt gyermek visszahelyezése érdekében eszményezsér által végzendő feladatunk

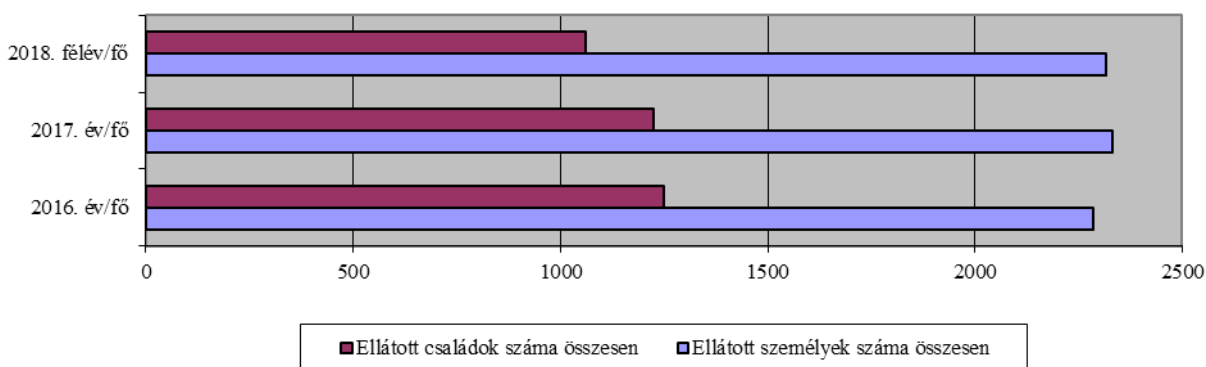
- családgondozás biztosítása – az otthont nyújtó ellátást, illetve a területi gyermekvédelmi szakszolgáltatást végző intézmény családgondozójával együttműködve – a család gyermeknevelési körülményeinek megteremtéséhez, javításához a gyámhivatal által elfogadott egyéni elhelyezési terv alapján. Ennek keretében az eszményezsér felkeresi a gyermeket a gondozási helyén, rendszeres kapcsolatot tart a családgondozóval, véleményezi az eltávóások lehetőségét,
- szülő és gyermek kapcsolatának harmonizálása, folyamatos kapcsolattartásuk segítése, ennek keretében tájékoztatja a szülőt a kapcsolattartás fontosságáról, felhívja figyelmét a mulasztás következményeire,
- szülők nevelési, gondozási és háztartásszervezési ismeretekkel való ellátása, külső szakember bevonásával pl.: pszichológus, védőnő stb.
- gyermek családban történő neveléséhez, kapcsolattartáshoz szükséges szociális és egyéb ellátásokhoz való hozzájutás, valamint ügyeik intézéséhez segítségnyújtás,

- szükség esetén segítségnyújtás az önálló életvitel kialakításához – továbbtanulás, munkavállalás elősegítése,
- tanácsadás a munkahelyi, partnerkapcsolati és esetleges konfliktushelyzetek megoldásához pl.: jogász, pszichológus, terapeuta bevonásával.

**A Család- és Gyermekejöléti Központ működését jellemző legfontosabb szám adatok
alapellátás keretében ellátottak esetében**

**Alapellátás keretében ellátottak statisztikai adatai az értékelte időszak végén
(2018. december 31.) / nem halmozott adat**

Ellátottak száma	2016. év/fő	2017. év/fő	2018. év/fő
Ellátott személyek száma összesen	2285	2331	2316
Ellátott családok száma összesen	1250	1226	1062

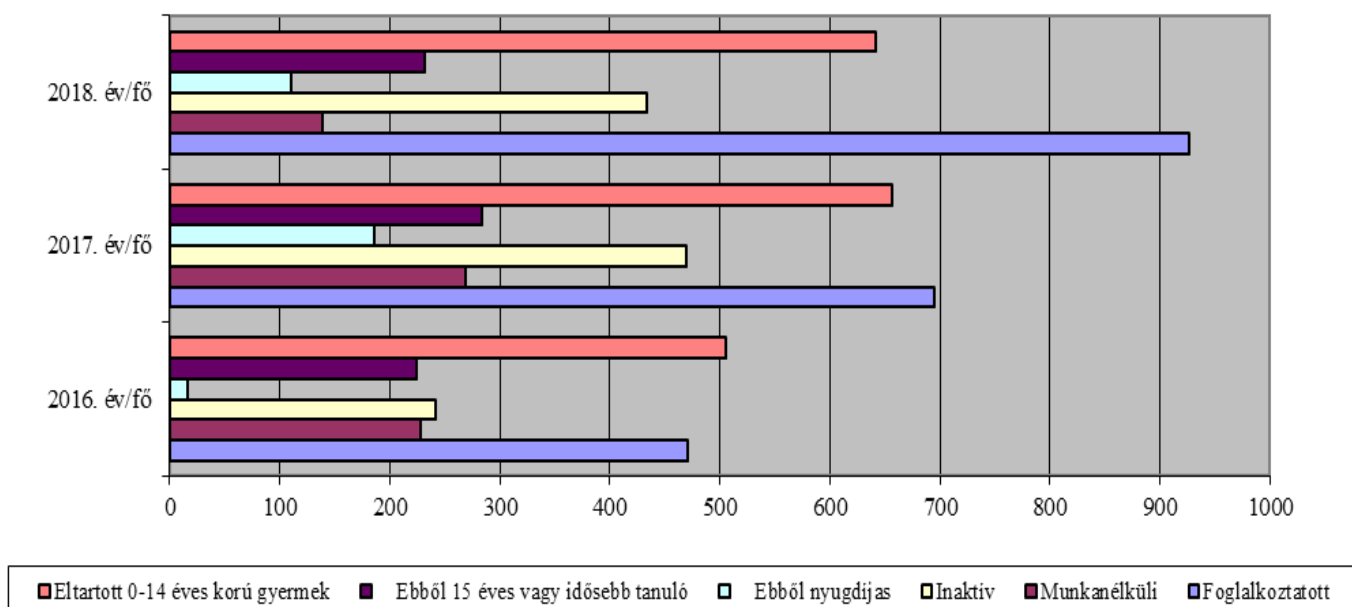

Ellátási forma	2016. év/fő	2017. év/fő	2018. év/fő
Egyszeri tanácsadásban részesült felnőttek száma	424	258	176
Egyszeri tanácsadásban részesült gyermekek száma	20	13	7
Egyszeri tanácsadásban részesültek családjainak száma	285	152	123

Ellátási forma	2016. év/fő	2017. év/fő	2018. év/fő
Együttműködési megállapodás alapján gondozott gyermekek száma	695	939	906
Együttműködési megállapodás alapján gondozott felnőttek száma	752	1151	1234
Együttműködési megállapodás alapján gondozottak családjainak száma	551	1074	939

A szolgáltatást együttműködési megállapodás alapján igénybe vevő személyek száma gazdasági aktivitás szerint az értékelte időszak végén (2018. december 31.)

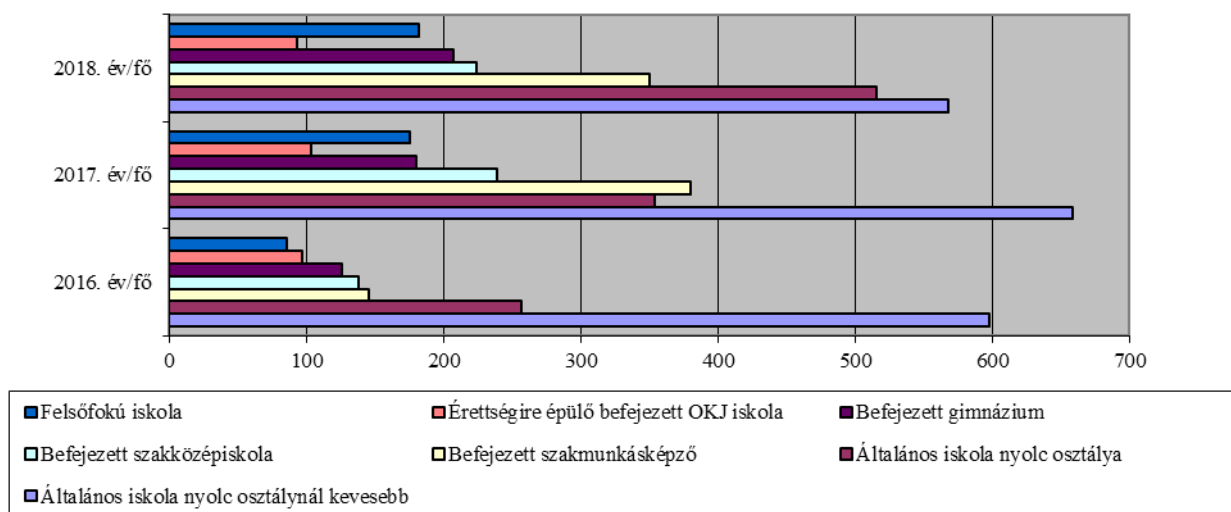
Gazdasági aktivitás	2016. év/fő	2017. év/fő	2018. év/fő
Foglalkoztatott	471	695	926
Munkanélküli	228	269	139
Inaktív	242	470	434
Ebből nyugdíjas	17	186	111
Ebből 15 éves vagy idősebb tanuló	225	284	232
Eltartott 0-14 éves korú gyermek	506	656	641
Összesen	1447	2090	2140

A szolgáltatást együttműködési megállapodás alapján igénybe vevő személyek száma legmagasabb iskolai végzettség szerint az értékelte időszak végén (2018. december 31.)

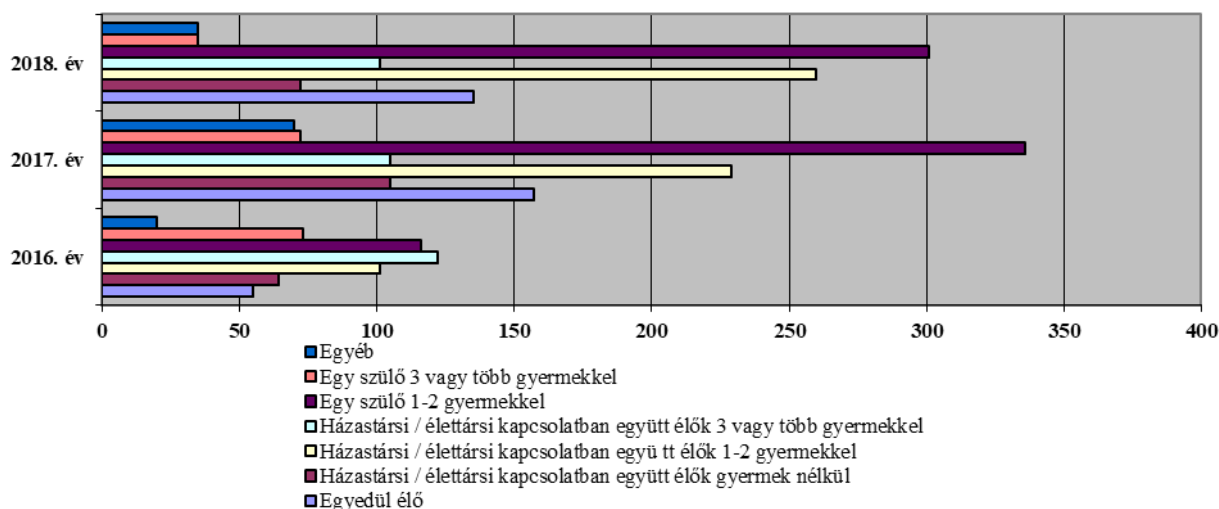
Legmagasabb iskolai végzettség	2016. év/fő	2017. év/fő	2018. év/fő
Általános iskola nyolc osztálynál kevesebb	598	659	568
Általános iskola nyolc osztálya	257	354	516
Befejezett szakmunkásképző	145	380	350
Befejezett szakközépiskola	138	239	224
Befejezett gimnázium	126	180	207
Érettségire épülő befejezett OKJ iskola	97	103	93
Felsőfokú iskola	86	175	182

Összesen	1447	2090	2140
-----------------	-------------	-------------	-------------

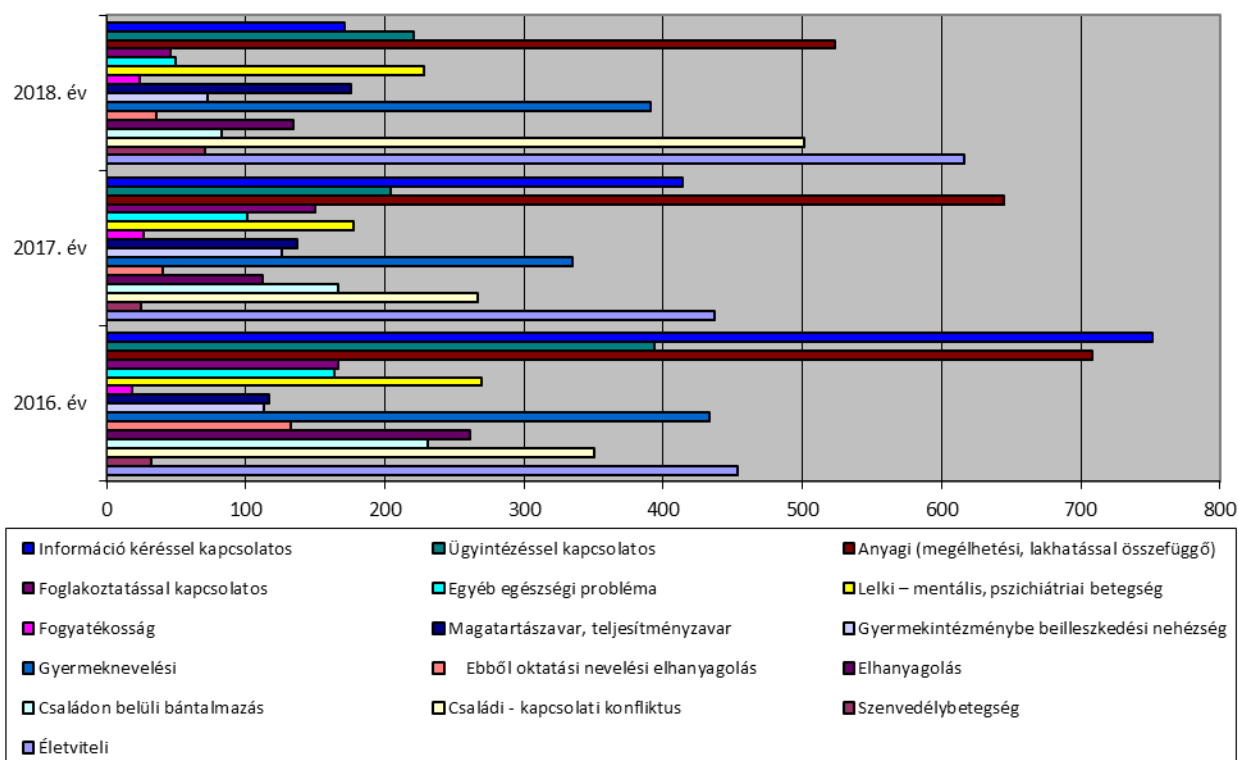
A szolgáltatást együttműködési megállapodás alapján igénybe vevő családok száma a család összetétele szerint az értékelts időszak végén (2018. december 31.)

Család összetétele	2016. év	2017. év	2018. év
Egyedül élő	55	157	135
Házastársi / élettársi kapcsolatban együtt élők gyermek nélkül	64	105	72
Házastársi / élettársi kapcsolatban együtt élők 1-2 gyermekkel	101	229	260
Házastársi / élettársi kapcsolatban együtt élők 3 vagy több gyermekkel	122	105	101
Egy szülő 1-2 gyermekkel	116	336	301
Egy szülő 3 vagy több gyermekkel	73	72	35
Egyéb	20	70	35
Összesen	551	1074	939

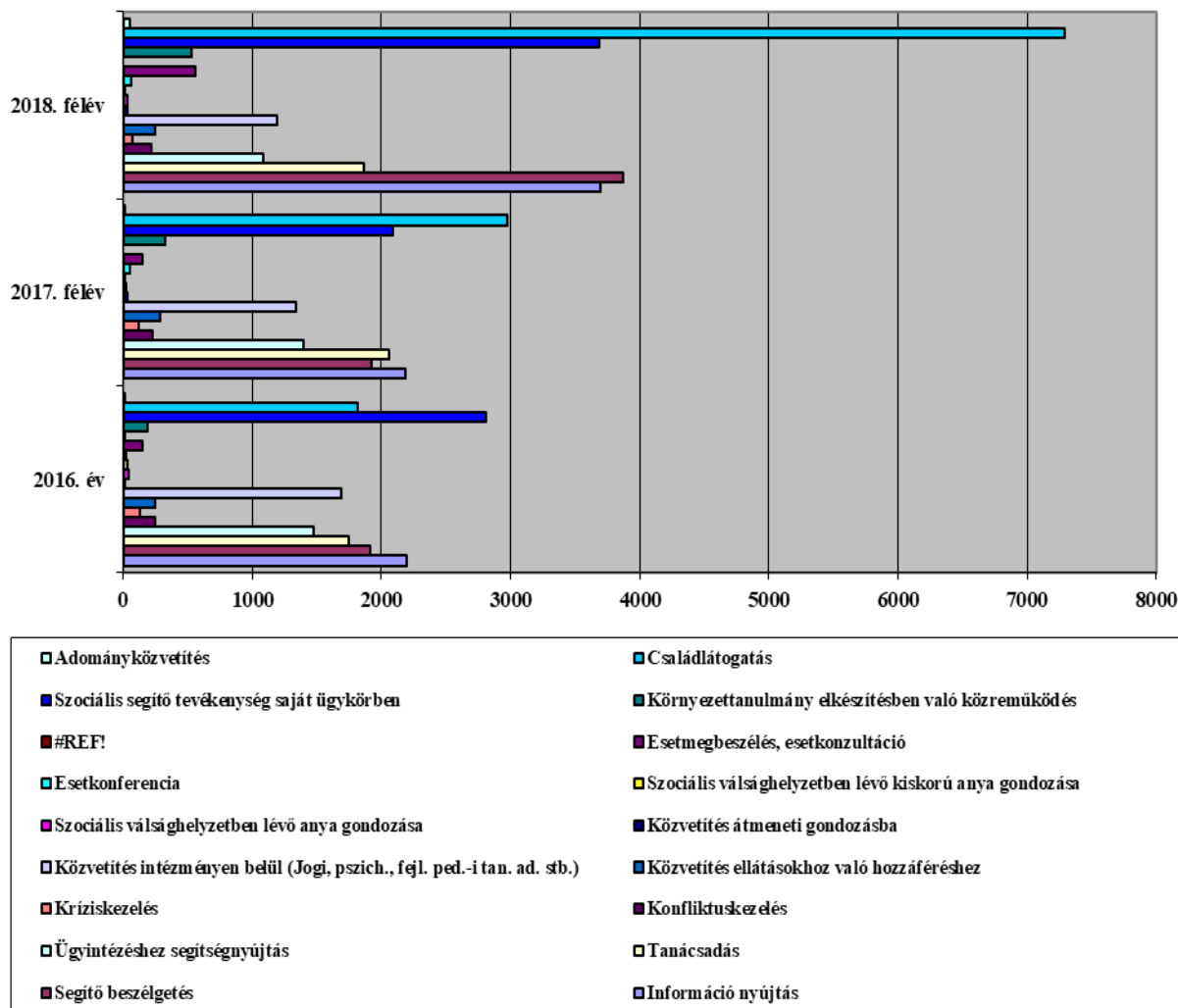
A szolgáltatást együttműködési megállapodás alapján igénybe vevő személyek száma a problémák halmozott száma szerint az értékelt időszak végén (2018. december 31.)

Probléma típusa	2016. év	2017. év	2018. év
Életviteli	453	437	616
Szenvedélybetegség	32	25	71
Családi - kapcsolati konfliktus	350	267	501
Családon belüli bántalmazás	231	166	83
Elhanyagolás	261	112	134
Ebből oktatási nevelési elhanyagolás	132	40	36
Gyermeknevelési	433	335	391
Gyermekintézménybe beilleszkedési nehézség	113	126	73
Magatartászavar, teljesítményzavar	117	137	176
Fogyatékoság	18	27	24
Lelki – mentális, pszichiátriai betegség	269	177	228
Egyéb egészségi probléma	164	101	50
Foglalkoztatással kapcsolatos	166	150	46
Anyagi (megélhetési, lakhatással összefüggő)	708	645	523
Ügyintézással kapcsolatos	394	204	221
Információ kéréssel kapcsolatos	751	414	171
Összesen	4428	3298	3308

**Szakmai tevékenységek adatai az értékelte időszak végén (2018. december 31.)
halmozott adat**

Szakmai tevékenységek	2016. év	2017. év	2018. év
Információ nyújtás	2192	2189	3698
Segítő beszélgetés	1917	1921	3868
Tanácsadás	1749	2059	1867
Ügyintézéshez segítségnyújtás	1479	1399	1081
Konfliktuskezelés	244	231	217
Kríziskezelés	135	122	72
Közvetítés ellátásokhoz való hozzáféréshez	248	286	246
Közvetítés intézményen belül (Jogi, pszich., fejl. ped.-i tan. ad. stb.)	1687	1342	1195
Közvetítés átmeneti gondozásba	11	29	30
Szociális válsághelyzetben lévő anya gondozása	42	24	36
Szociális válsághelyzetben lévő kiskorú anya gondozása	31	5	6
Esetkonferencia	27	48	61
Esetmegbeszélés, esetkonzultáció	151	152	561
Környezettanulmány elkészítésben való közreműködés	191	321	529
Szociális segítő tevékenység saját ügykörben	2814	2090	3687
Családlátogatás	1812	2974	7294
Adományközvetítés	8	10	54
Összesen	14744	15202	24502

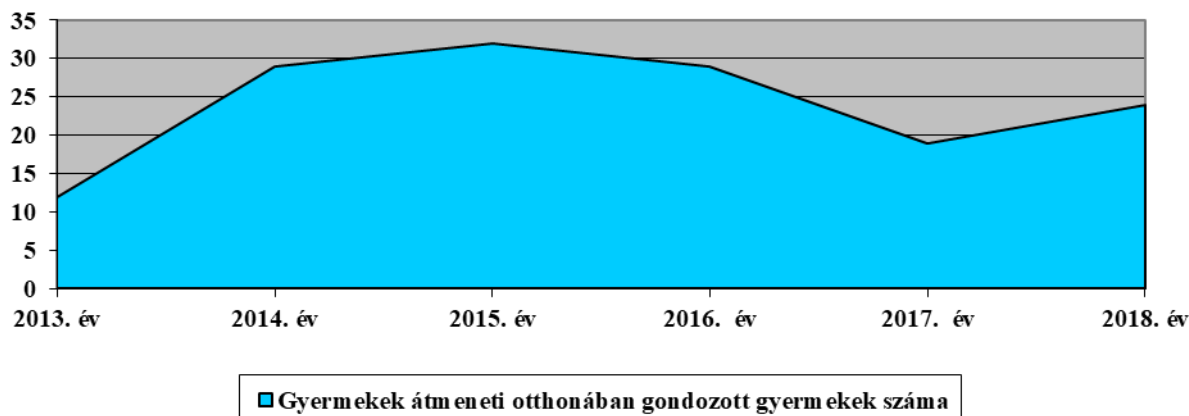

Átmeneti gondozásban részesülő gyermekek és családjaik száma (2018. december 31.)

Megnevezés	2016. év/fő	2017. év/fő	2018. év/fő
Érintett gyermek	45	89	62
Ebből védelembe vett	10	15	4
Érintett családok	19	34	37

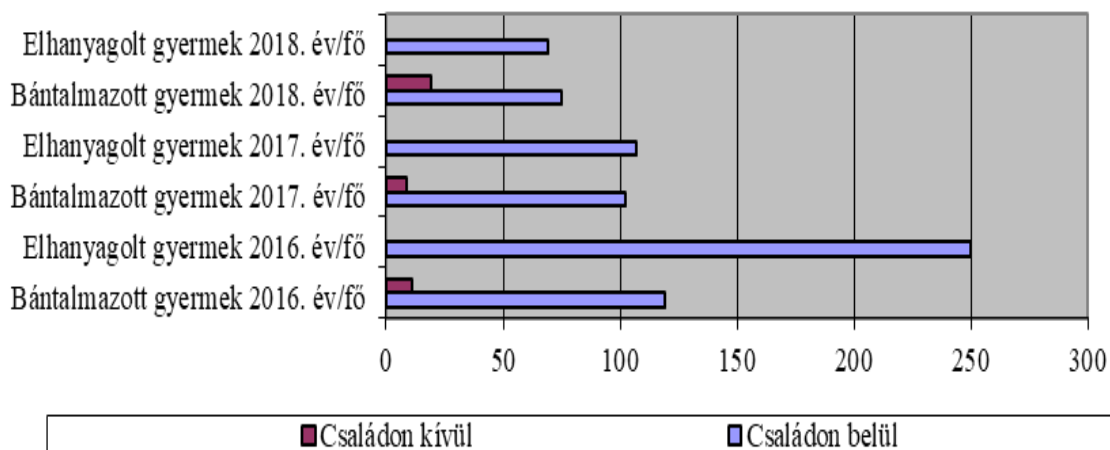
Az „Aranyhíd” Gyermekek Átmeneti Otthonában átmeneti gondozásba került gyermekek száma az adott években

	2013. év	2014. év	2015. év	2016. év	2017. év	2018. év
Gyermekek átmeneti otthonában gondozott gyermekek száma	12	29	32	29	19	24

**Hatósági ügyben nem érintett bántalmazott és elhanyagolt kiskorúak
(2018. december 31.)**

Megnevezés	Bántalmazott gyermek 2016. év/fő	Elhanyagolt gyermek 2016. év/fő	Bántalmazott gyermek 2017. év/fő	Elhanyagolt gyermek 2017. év/fő	Bántalmazott gyermek 2018. év/fő	Elhanyagolt gyermek 2018. év/fő
Családon belül	119	250	102	107	75	69
Családon kívül	11		9		19	
Összesen	130	250	111	107	94	69

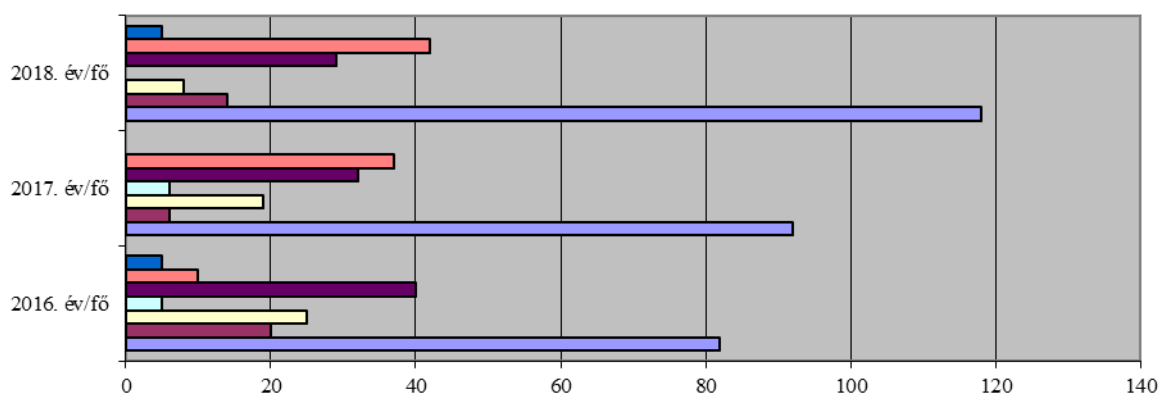
**A Család- és Gyermejjóléti Központ működését jellemző legfontosabb számadatok
hatósági eljárás keretében ellátottak esetében**

**Jogerős hatósági intézkedésben érintett, esetmenedzseri tevékenységet igénybe vevő
személyek száma (2018. december 31.)**

Igénybevétel módja	2016. év/fő	2017. év/fő	2018. év/fő
Egyszeri alkalommal	103	0	0
Rendszeresen	840	705	791
Összesen	943	705	791

Hatósági intézkedésre tett javaslatok száma (2018. december 31.)

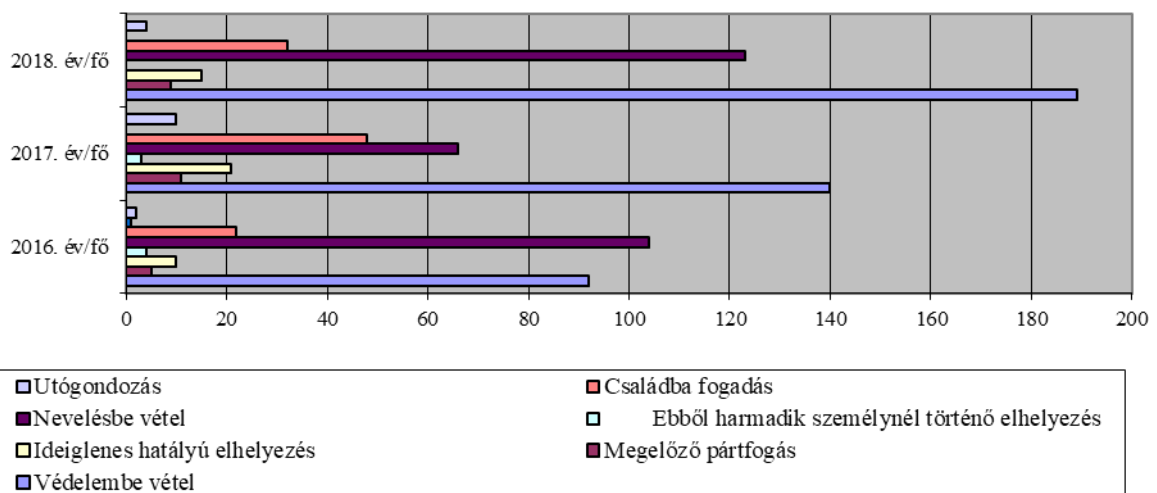
Hatósági intézkedés	2016. év/fő	2017. év/fő	2018. év/fő
Védelembe vétel	82	92	118
Megelőző pártfogás	20	6	14
Ideiglenes hatályú elhelyezés	25	19	8
Ebből harmadik személynél történő elhelyezés	5	6	0
Nevelésbe vétel	40	32	29
Családba fogadás	10	37	42
A gyermek gondozási helyének megváltoztatása	5	0	5
Összesen	182	186	216

■ A gyermek gondozási helyének megváltoztatása	■ Családba fogadás
■ Nevelésbe vétel	■ Ebből harmadik személynél történő elhelyezés
■ Ideiglenes hatályú elhelyezés	■ Megelőző pártfogás
■ Védelembe vétel	

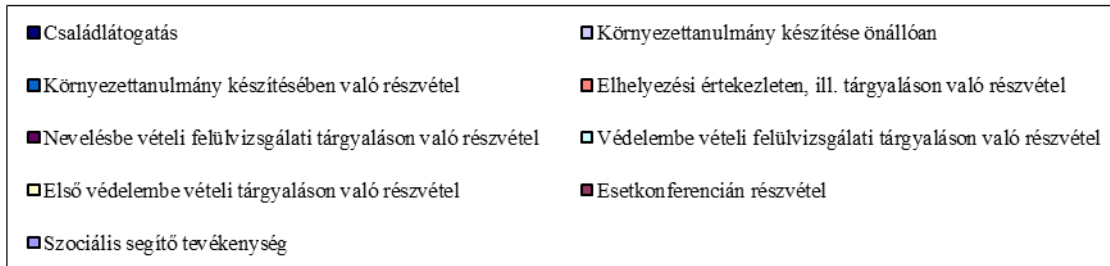
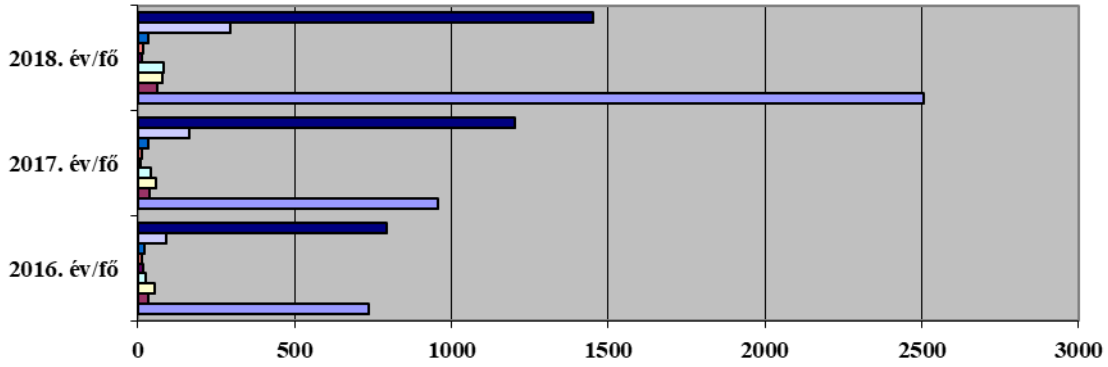
Jogerős hatósági határozattal érintett kiskorúak száma (2018. december 31.)

Hatósági intézkedés	2016. év/fő	2017. év/fő	2018. év/fő
Védelembe vétel	92	140	189
Megelőző pártfogás	5	11	9
Ideiglenes hatályú elhelyezés	10	21	15
Ebből harmadik személynél történő elhelyezés	4	3	0
Nevelésbe vétel	104	66	123
Családba fogadás	22	48	32
Utógondozás	2	10	4
Összesen	240	296	290

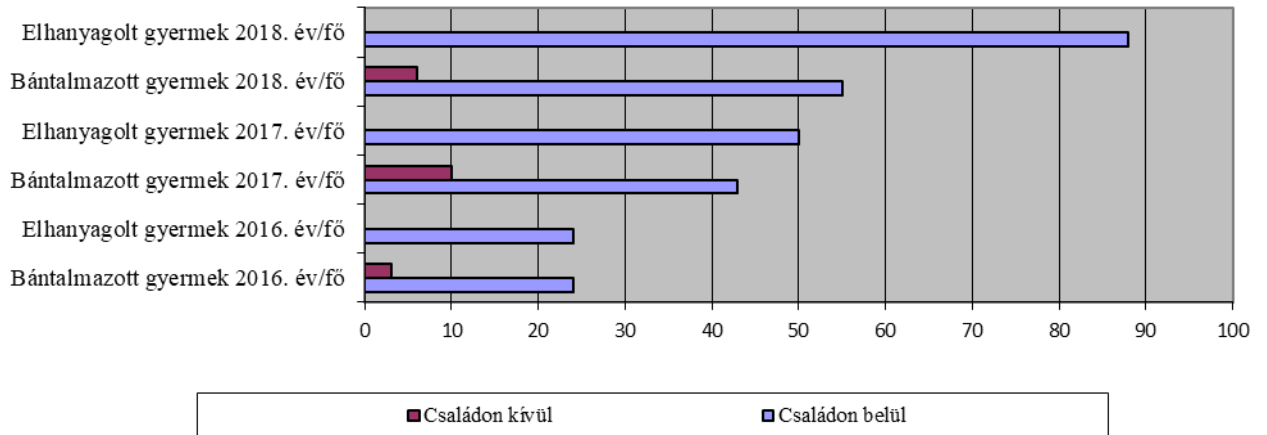
Hatósági intézkedéshez kapcsolódó tevékenységek száma (2018. december 31.)

Tevékenység	2016. év/fő	2017. év/fő	2018. év/fő
Szociális segítő tevékenység	738	957	2506
Esetkonferencián részvétel	34	38	61
Első védelembe vételi tárgyaláson való részvétel	55	58	78
Védelembe vételi felülvizsgálati tárgyaláson való részvétel	24	40	80
Nevelésbe vételi felülvizsgálati tárgyaláson való részvétel	17	10	13
Elhelyezési értekezleten, ill. tárgyaláson való részvétel	13	14	16
Környezettanulmány készítésében való részvétel	22	34	33
Környezettanulmány készítése önállóan	88	164	296
Családlátogatás	793	1201	1453
Összesen	1784	2516	4536

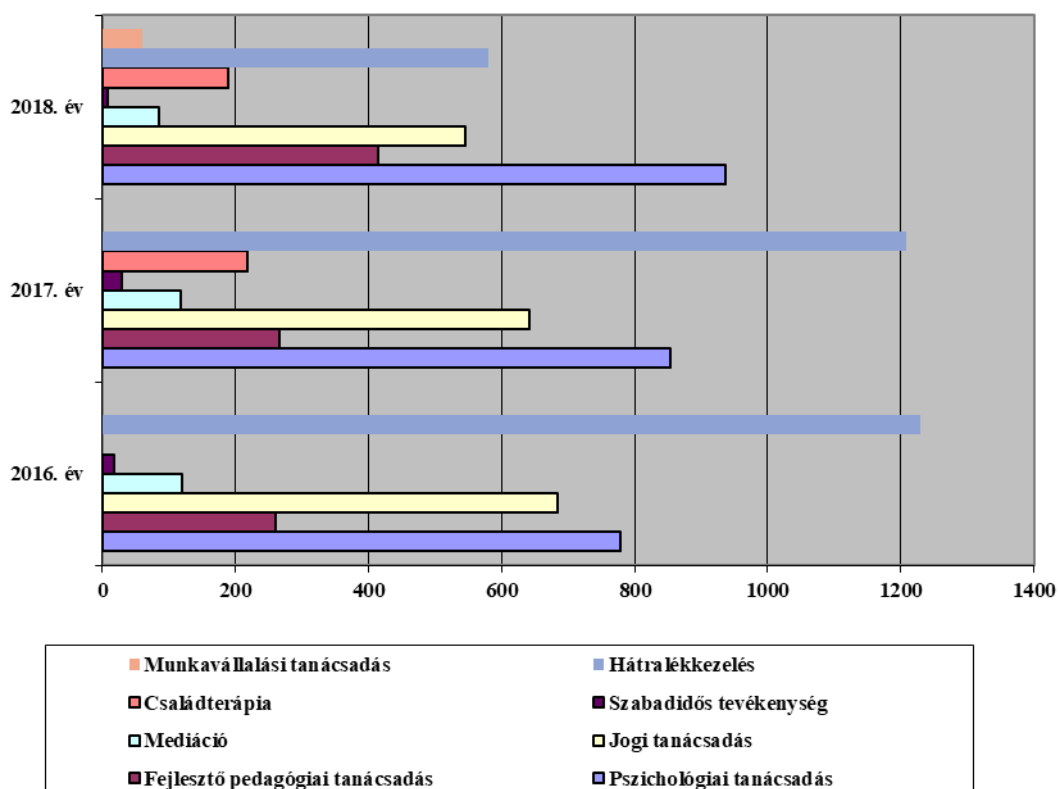
Hatósági ügyben érintett bántalmazott és elhanyagolt kiskorúak száma

Megnevezés	Bántalmazott gyermek 2016. év/fő	Elhanyagolt gyermek 2016. év/fő	Bántalmazott gyermek 2017. év/fő	Elhanyagolt gyermek 2017. év/fő	Bántalmazott gyermek 2018. félév/fő	Elhanyagolt gyermek 2018. év/fő
Családon belül	24	24	43	50	55	88
Családon kívül	3		10		6	
Összesen	27	24	53	50	61	88

Speciális szolgáltatások keretein belül végzett tevékenységek száma a Család- és Gyermekjóléti Központ munkájában (halmozott adat)

Intézkedések és tevékenységek tartalma	2016. év	2017. év	2018. év
Pszichológiai tanácsadás	779	854	937
Fejlesztő pedagógiai tanácsadás	260	266	414
Jogi tanácsadás	684	641	546
Mediáció	120	118	85
Szabadidős tevékenység	18	29	9
Családterápia	0	219	190
Hátralékkezelés	1230	1209	580
Munkavállalási tanácsadás	0	0	60

Szociális diagnózis felvételének tapasztalatai

A 2018-as évben Intézményünk 51 diagnózist vett fel.

A diagnózisok leginkább az új esetként önként érkezett kliensekből állt, ugyanakkor elakadásoknál is igénybe vették a családsegítőket.

A kliensek, akik megjelentek együttműködőek voltak, kérdéseimre kielégítő válaszokat adtak. Észrevehető volt, hogy az új eseteknél, a szociális diagnózisban tapasztaltak nem tértek el a gyermekvédelmi adatlapokból levont tapasztalatoktól, új információval nem tudtak szolgálni.

Hátralékkezelő csoport tevékenysége és forgalmi adatai

Intézményünkben speciális szolgáltatásként önálló munkacsoportban tizenhatodik éve működik az Adósságkezelő Munkacsoport a IV. kerületben élő, háztartási díjtartozással küzdő, vagy az eladósodás szélére került családok és egyének segítésére, gondozására.

Tevékenységi köreik

Tanácsadás

A hozzájuk forduló kliensek itt kaphatnak tájékoztatást a tartozások rendezésének lehetőségeiről, a rendelkezésre álló és igényelhető támogatási formákról, külső forrásokról. Nyilvántartják, és közvetítik azokat az információkat, amelyek a főváros IV. kerületében élő lakosokat megilletik (szemét-, távhő-, gáz-, víz- csatornadíj, áram- és közös költség-, lakbér-támogatások). Ugyancsak folyamatos tájékoztatást adnak a kerületben elérhető helyi támogatási lehetőségekről (települési támogatások, segélyezési formák). Folyamatos napi élő kapcsolatot tartanak fenn azokkal a közüzemi szolgáltatókkal, akikkel ügyfeleik kapcsolatba kerülnek: Főtáv Zrt., Díjhátralék Kezelő Zrt., Díjbeszedő Faktorház Zrt., Díjbeszedő Zrt., Újpesti Vagyonkezelő Zrt., Fővárosi Gázművek Zrt., ELMŰ Nyrt.

Hátralékkezelés

A háztartási adósságokat felhalmozó, velük önként együttműködő családokkal közösen feltérképezik anyagi helyzetüket, felkutatják a rendelkezésre álló anyagi erőforrásokat (ha vannak ilyenek), szükség szerint átstrukturálják kiadásait, megállapítják a kliens törlesztési kapacitását.

A megállapítottak alapján adósságrendezési terv, együttműködési megállapodás készül, és a lehetséges rendelkezésre álló külső erőforrások (önkormányzati, alapítványi támogatások) bevonásával ennek alapján kezdődik el az adósságkezelés folyamata.

Az adósságrendezés időtartama alatt az ügyfelekkel folyamatos kapcsolatot tartunk, a visszafizetés folyamatát nyomon követik (befizetési csekkek figyelemmel kísérése, esetleges átütemezések).

Az ezen időtartam alatt felmerülő problémák megoldásában egyéni segítséget nyújtanak, szükség esetén közvetítenek a részletfizetések átütemezésében.

Hálózat Alapítvánnyal kapcsolatos ügyintézés

A rezsihátralékok rendezését 1996. óta folyamatosan segítik a **Hálózat a Budapesti Díjhátralékosokért Alapítvány**hoz benyújtott pályázatokkal.

Az Alapítvány többféle segítséget kínál a tartozások rendezéséhez: hátralékkiegyenlítő támogatás útján 30-90% támogatás szerezhető meg távhő-, víz-, csatorna-, szemétdíj-hátralékok visszafizetéséhez. A támogatás feltétele, hogy a hátralék fennmaradó részét az ügyfeleknek egy összegben, vagy részletfizetési megállapodás szerint rendezni kell.

Jelenleg az említett támogatási kérelmek minden fajtáját kizárólag az Újpest Önkormányzatának Szociális Intézménye Család- és Gyermejjóléti Központján keresztül lehet benyújtani, melyhez az intézmény családsegítőjének írásos javaslata szükséges. Ezt a munkát is a munkacsoport végzi.

2018. első félévében a **Hálózat Alapítványhoz 73 kérelmet** továbbítottak, ebből **68** főnek ítélték meg a támogatást, **11** pályázat elbírálása folyamatban van.

2018. első félévében az adható támogatás maximális összege 300.000 Ft. Az elmúlt időszakban a legmagasabb összegű, 300.000 Ft-os támogatást **24** kérelmező kapta meg.

A kimutatott összes tartozás	19.687.256 Ft
Egy családra eső átlagos tartozás	289.518 Ft
Kért támogatás	11.785.235 Ft
Megítélt támogatás	9.234.556 Ft

Az alapítványi támogatásokkal kapcsolatos munkájuk része az is, hogy a kedvezően elbírált kérelmekhez kapcsolódó kötelezően előírt önrész részletbefizetéseit minden ügyfelüknél folyamatosan nyomon követik, az igazolásokat az Alapítvány számára eljuttatják.

Az alapítványi átutaláshoz szükséges önrész teljes, vagy részleges befizetését **524** alkalommal igazolták ügyfeleik ebben a félévben.

Hátralékkezelési támogatás

A Budapest Főváros IV. kerület Újpest Önkormányzatának hátralékkezelési szolgáltatását, jelenleg - a helyi rendeletben foglaltak alapján - Intézményünk által készített környezettanulmány és javaslat benyújtásával lehet igénybe venni.

Az adósságkezelő családsegítők feladata ezzel kapcsolatosan:

- Környezettanulmány készítése az ügyfél lakásán, az adós törlesztési képességének megállapítása, adósságkezelési terv elkészítése, javaslattétel a Szociális Osztály számára a támogatás igénybevételéhez.
- Kedvező elbírálás esetén az ügyféllel kötött együttműködési megállapodás alapján a hátralékkezelési folyamat nyomon követése, havi aktuális számlák befizetésének ellenőrzése, az ismételt eladósodás megakadályozása.
- Az együttműködési megállapodástól való eltérés esetén a Szociális Osztályt tájékoztatása, amely dönt a támogatás további folyósításáról vagy visszavonásáról.

A tárgyidőszakban **27 új** ügyfélnek ítélték meg hátralékkezelési támogatást **6.235.687 Ft összegben**.

A támogatás folyósításához szükséges, adós által befizetendő önrész **2.834.785 Ft**.

A kérelmezők összes tartozása: **10.587.542 Ft**. (egy főre eső tartozás: **392.131 Ft**).

3 új kérelemhez kapcsolódó javaslatot és környezettanulmányt készítettek, ezek elbírálása jelenleg folyamatban van.

Statisztikai adatok az utcai és lakótelepi szociális munkában

A 2018. évet három utcai és lakótelepi szociális munkás kollégával kezdtük meg. A Rózsa u. 8. szám alatti telephelyen folytatnak klubfoglalkozásokat heti rendszerességgel a hét 3 munkanapján (hétfőtől szerdáig). Hetente egy alkalommal utcáznak, valamint rászoruló gyermekeket korrepetálnak. Szervezett program klubon kívül **7** alkalommal voltak, melyeken összesen **51** gyermek vett részt. Az utcai és lakótelepi szociális munkások 2018-ben **478** gyermekkel kerültek kapcsolatba. **Ebből klubfoglalkozások keretében 243 fővel.**

Kéthetente csütörtökön „utcáztak” a kollégák. Ilyenkor az utcán csellengő gyerekeket igyekeznek felkutatni, s számukra értelmes szabadidő eltöltési alternatívát felajánlani.

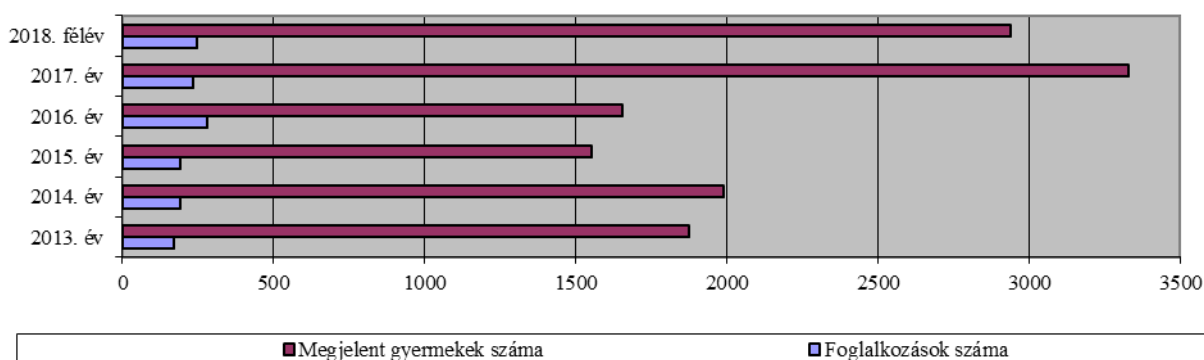
Utcázás során elért gyermekek száma 235 fő.

Kéthetente csütörtökönként (váltásban az „utcázással”) igény szerint gyermekek korrepetálását, pótvizgára, osztályozó vizgára való felkészítését is ellátják (korrepetálásban részesült **54** alkalommal összesen **128** gyermek).

Idén egy nyári tábor szervezésére vállalkozik Intézményünk. A tábor tervezett időpontja 2018. július 29-től augusztus 3-ig. A tábor az önkormányzat és immár ötödik éve a Tiszta Formák Alapítvány pályázati támogatásának köszönhetően valósulhat meg.

Klubfoglalkozáson megjelent gyermekek száma (halmozott adat)

	2013. év	2014. év	2015. év	2016. év	2017. év	2018. félév
Foglalkozások száma	169	194	191	279	235	364
Megjelent gyermekek száma	1877	1989	1552	1656	3330	2938

Kapcsolattartási ügyelet

A kapcsolatügyeletet igénybe vevő személyek száma 2018. évben: **21** fő.

A szolgáltatásnyújtásban résztvevő munkatársak száma: **5** fő.

Szakmai tevékenység halmozott száma: **42** alkalom.

Készenléti Szolgálat

2018. évben érkezett krízishívások száma: **7** db.

Egy családgondozóra éves szinten átlagosan 3-4 hét készenléti szolgálat jut.

Óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység beindítása

Család- és Gyermekjóléti Központunk a szolgáltatás beindítása érdekében 2018. tavaszán megtette az előkészületeket. Májusban egyeztetésen vettünk részt az Észak-Budapest Tankerületi Központ Kihelyezett Irodájának vezetőjével. A megbeszéltek szerint május végén megküldésre került részükre az együttműködési megállapodások tervezete

A Tankerületi Központ a megállapodást csak november közepén írta alá, a kerületben működő iskolák számára csak ezt követően kerülhettek kiküldésre a megállapodások. A kerületi iskoláktól az aláírt megállapodások így csak 2018 év végére érkeztek vissza.

Ennek ellenére az óvodai és iskolai szociális segítő kollégák a szakmai ajánlásnak megfelelően az igényfelméréseket kérdőíves formában kiküldték, majd értékelték. A munkafolyamatokat, munkaformákat kidolgozták, a tájékoztatáshoz szükséges szóróanyagokat (pedagógusok, szülők, gyermekek részére) elkészítették, valamint tájékoztató értekezletet szerveztek az érintett intézmények vezetői számára.

Az intézményekben történő személyes megjelenés 2019. januártól tud megvalósulni.

Ellenőrzések, a működés törvényessége

- 2015. decemberében NRSZH ellenőrzés történt Intézményünkben, melyvizsgálatról a végzést 2017. februárjában kaptuk meg. Az abban tett észrevételekre, hiányosságokra az Intézmény a korrigáló intézkedéseket megtette.
- Budapest Főváros Kormányhivatala célvizsgálat keretében ellenőrizte Központunk személyi feltételeit 2016. június és október hónapban.
- 2017. januárban ISO külső audit keretén belül ellenőrizték Központunkat. A szakmai tevékenységet rendben találták.
- 2017. októberben ISO belső audit keretén belül ellenőrizték Központunkat.
- 2017. június – augusztus hónapban Budapest Főváros Kormányhivatala tartott ellenőrzést és célvizsgálatot intézményünknel, melynek eredményéről jegyzőkönyvi tájékoztatás 2018. december 31-ig nem érkezett.
- 2018. januárban ISO külső audit keretén belül ellenőrizték Központunkat. A szakmai tevékenységet rendben találták.

Továbbképzések

A 2018-es év képzési tervben megjelölt személyek közül **11** fő vett részt továbbképzésen.

Szabadságolások rendje

A 2018. évi szabadságos tervhez képest apróbb eltérések vannak a kivett szabadságolások terén. Ennek oka a létszámhiány, mely időnként indokolja a tervezett szabadságok kivételének módosítását. Ennek ellenére mindenki számára kiadható volt az éves rendes szabadsága.

Hallgatók fogadása szakmai gyakorlatra

Intézményünk nyitott arra, hogy szociális szakirányú (közép vagy felsőfokú) képzésben részesülő hallgatókat fogadjon. A 2018-as évben 1 fő hallgatót fogadtunk 120 órás szakmai gyakorlatra.

A Család- és Gyermejjóléti Központ partnerkapcsolatai

A Család- és Gyermejjóléti Központ rendszeres kapcsolatot tart fenn az Újpesten, valamint más kerületekben működő egészségügyi szolgáltatást nyújtókkal, így különösen a védőnői szolgálattal, a házi orvosokkal, a házi gyermekorvosokkal, a személyes gondoskodást nyújtó szolgáltatókkal, így különösen a családsegítő szolgálattal, a családok átmeneti otthonaival, az „Aranyhíd” Gyermek Átmeneti Otthonával, a köznevelési intézményekkel, így különösen a nevelési-oktatási intézményekkel, a nevelési tanácsadóval; hatósági intézményekkel, a

gyámhatósággal, a kerületi Önkormányzat Szociális és Lakás Osztályával, a rendőrséggel, az ügyészséggel, a bírósággal, a pártfogó felügyelői szolgálattal.

A Család- és Gyermekjóléti Központ alkalmi kapcsolatot tart fenn a munkaügyi hatósággal; az áldozatsegítés és a kárenyhítés feladatait ellátó szervezetekkel, a menekülteket befogadó állomásokkal, a menekültek átmeneti szállásaival, a társadalmi és civil szervezetekkel, egyházakkal, alapítványokkal.

A jelzőrendszer tagjaival való együttműködés jónak mondható, mely folyamatos fejlődést mutat. A jelzőrendszeren belüli munka összességében javult az elmúlt években. A gyermekvédelmi felelősök szerepe az óvodákban megerősödött, míg az iskolákban gyengülő tendenciát mutat.

Szakmai programok, együttműködések

- 2018. évben 6 alkalom valósult meg jelzőrendszeri tanácskozás, szakmaközi megbeszélés.
- A jogszabály által előírt februári éves jelzőrendszeri konferenciát sikeresen megtartottuk.
- Módszertani megbeszélés, illetve szakmai konferencia 2018-ben összesen 21 alkalommal volt.

A jelzőrendszeri tanácskozásokon a közös munkával kapcsolatos problémákat, nehézségeket, kérdéseket, törvényi változásokat kerülnek megbeszélésre, valamint a jelzőrendszer működését, információbővítését elősegítő szakemberek meghívására és előadására került sor. Emellett rendszeresen megtartásra kerülnek a jelzőrendszer különböző, konkrét esetben érintett tagjaival esetmegbeszélések és esetkonferenciák.

A jelzőrendszeri tanácskozások kiemelt előadói és témái voltak:

- Papiné Mészáros Melinda rendőrszázados, a Budapest Rendőr – főkapitányság IV. kerületi Rendőrkapitányságától tartott előadást „Kábítószer, bántalmazás a családban, az iskolában” témában
- Az SOS Krízis Alapítvány Családok Átmeneti Otthona vezetője, Hellenbárt László tartott előadást „A nők bántalmazása” témában
- A Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat IV. kerületi Tagintézményéből Balogh Anna intézménypszichológiai koordinátor, a kerületben dolgozó iskolapszichológusok koordinátora tartott előadást „A gyermekbántalmazás jelei” témában
- A Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat IV. kerületi Tagintézményéből Balogh Anna intézménypszichológiai koordinátor tartott előadást „Előítéletesség” témában
- A Család- és Gyermekjóléti Központ óvodai – iskolai szociális segítő tevékenységének bemutatása (alkalom nyílt a személyes ismerkedésre, valamint a célok és tevékenység tartalmának körvonalazására)

A tanácskozáson az iskolák és a házi-gyermekorvosok kivételével minden Újpesten működő gyermekvédelmi jelzőrendszeri intézmény, illetve személy rendszeresen képviseltette magát. A kerületünkben működő Általános Iskolák, Szakiskolák, Szakközépiskolák, Gimnáziumok mindegyike meghívást kapott a 2018. évben megrendezett jelzőrendszeri tanácskozásokra. A kerületben működő 26 oktatási intézményből mindössze 6-7 iskola képviseltette magát a tanácskozásokon.

Az eredményes családgondozást nehezítő tényezők:

- Elhúzódó gyámhatósági ügyintézesek
- a Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálatok leterheltsége miatt elhúzódó szakértések és helyezési tanácskozások, valamint a befogadó otthonok férőhely hiánya miatt hosszú idő elteltével (esetenként 6-8 hónap, kirívó esetben 1,5 év) realizálódó gyermekelhelyezések

Mindezek nehezítik a gondozási folyamatban történő eredmények elérését. Folyamatos problémát jelent, hogy a fent említett szervek a családot adott esetben évek óta gondozó, velük együttműködő, őket megsegítő különböző szakemberek (családsegítő, esztmenedzser, pszichológus, pedagógus, védőnő stb.) meglátásait, szakmai véleményét figyelmen kívül hagyják, ezzel aláásva hitelességüket, szakmai tekintélyüket a gondozott családok körében.

A Család- és Gyermekjóléti Központ működését érintő társadalmi változások:

A gondozott családoknál kiemelkedően érzékelhetőek voltak az anyagi gondok, megélhetési problémák, kritikusabb esetekben a lakás/lakhatás elvesztése (kilakoltatás, megfizethetetlen albérlet árak), a családok kilátástalan helyzetbe kerülése. Ennek következtében növekedtek a családokon belüli működési zavarok, melyek elsősorban anyagi és lakhatási, életvezetési és gyermeknevelési problémákban, a családi – kapcsolati konfliktusok gyakoriságának megnövekedésében, valamint a gyermeknél tapasztalható pszichés-, magatartás-, teljesítmény- és beilleszkedési zavarokban nyilvánulnak meg.

Nagy problémát jelentenek azok az esetek, ahol családi – kapcsolati konfliktusok tapasztalhatók (pl.: a szülők megromlott, rossz kapcsolata, egymás közötti harca válás előtt, alatt vagy után). Mindezek súlyosan veszélyeztetik a gyermek egészséges érzelmi és erkölcsi fejlődését, bizonytalanságot, zavart (pl.: lojalitás konfliktust, pszichés és szomatikus tüneteket) okozva a gyermekek mindennapi életében. A kialakult problémák, hibás működési mechanizmusok megsegítésére Intézményünknel családterápiás, mediációs szolgáltatások, valamint jogi, pszichológiai és fejlesztőpedagógiai tanácsadások működnek.

A korábbi évekhez viszonyítva fokozatosan nőtt azon esetek száma, ahol a jelzések családon belüli konfliktusról szóltak. A gyermekkorúak sérelmére elkövetett családon belüli bántalmazások száma stagnáló tendenciát mutat. Mindemellett elmondható, hogy az elkövetett bántalmazások súlyossága miatt emelkedett a hatósági ügyben érintett bántalmazott kiskorúak száma.

Sok esetben tapasztalható, hogy a szülők szülői kompetenciája gyermekeik vonatkozásában nem alakult ki, vagy hibás mintákkal terhelt. Gyakran tehetetlenek az életkori sajátosságokból fakadó problémákkal szemben is. Ez a tehetetlenség frusztrációs helyzeteket teremt a családon belül, melynek feloldására, megoldására a szülőknek nincs megfelelő mintájuk, így megfelelő megoldási mechanizmusuk sem alakulhatott ki. Ezek megsegítésére szolgálnak a Család- és Gyermekjóléti Központ családterápiás, mediációs szolgáltatásai, valamint jogi, pszichológiai és fejlesztőpedagógiai tanácsadásai.

Az utóbbi időben azonban az is érzékelhető, hogy a családon belüli erőszakkal kapcsolatos jogszabályoknak, szankcióknak van visszatartó erejük. Illetve a köztudatba is egyre inkább

beépül az ezzel kapcsolatos lakossági felelősségvállalás, jelzési kötelezettség, valamint a jelzések következményei.

A 2017-es évvel szemben mind a gondozott gyermekek és felnőttek, mind a gondozott családok számában minimális csökkenés tapasztalható, mely köszönhető a jelzőrendszeri tagok egyre aktívabb közreműködésének, a velük való hatékonyabb együttműködésnek, melynek következtében egyre több esetben igyekeznek először helyben, saját kompetenciájukon belül megoldani helyzeteket.

Az oktatási nevelési elhanyagolások (igazolatlan tankötelezettség mulasztás) számában jelentős csökkenés mutatkozik. Ennek egyik fő oka a tanköteles korhatár leszállítása a 16. életévre. Az ebben bekövetkezett változásnak eredményeként a tankötelezettséget mulasztó gyermekek száma csökkent, azonban egyre nő azon 16 éves ügyfelek száma, akik ily módon kiesnek az oktatási rendszerből (hiszen 30 órát meghaladó mulasztás esetén a tanulói jogviszonyuk megszüntethető, s ezzel az oktatási intézmények egyre gyakrabban élnek). Ezen gyerekek közül azonban egyre többen vesznek fel deviáns magatartási formákat, s előfordulnak velük kapcsolatosan rendőrségi, illetve pártfogó felügyeleti jelzések. Mindezek mellett a családi pótlék felfüggesztésének (mint szankciónak) is egyre érzékelhetőbben van visszatartó ereje.

Problémát jelent Család- és Gyermejjóléti Központ számára az, hogy – jogszabályi változásoknak eredményeként – az iskolákban megszűntek a gyermekvédelmi felelősi státuszok, így az intézményekben ezen feladatok ellátására kevesebb figyelmet fordítottak. Egyre több esetben tapasztalható, hogy egy-egy gyermek veszélyeztetése esetén a jelzést késve küldik meg (pl.: a gyermek elhanyagolása, a szülő együttműködésének hiánya, a gyermek 50 órát jóval meghaladó tankötelezettségének mulasztása stb.), melyekről sok esetben csak az osztályozó értekezletet (félév, valamint évvizsgát) követően lehet tájékoztatást kapni, így a probléma feltárása, kezelése késve indul meg, mely a családgondozási folyamat elhúzódását eredményezi. ***Ebben remélünk változást az újonnan indult óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység bevezetésétől. Bízunk benne, hogy ezen szociális segítő szakemberek hidat képeznek majd ezen anomáliák megszüntetésében, lehetőséget biztosítanak majd arra, hogy az iskolák helyben kaphassanak szakszerű segítséget jelzőrendszeri kötelezettségeik teljesítéséhez.***

A Család- és Gyermejjóléti Központ ügyfélkörében lényeges változásként tapasztalható, hogy megnőtt azon esetek száma, melyekben valamely szülő (vagy mindkettő), illetve a gyermek súlyos pszichés zavarral küzd. Ezen személyek ellátására az ellátórendszer nincs felkészülve. A hosszú várólisták, a ritka (jobb esetben havonta 1 alkalom) konzultációs lehetőségek rendkívüli módon megnehezítik a családgondozás és a segítségnyújtás folyamatát.

Pszichológiai tanácsadások száma az elmúlt évhez képest 2018-ban lényegesen növekedett. Ennek fő oka, hogy nő a pszichésen terhelt gyermekek és felnőttek száma, valamint a Pedagógiai Szakszolgálat és a Mentálhigiénés Gondozó túlterheltsége miatt Intézményünk egyre inkább szerepet kell vállaljon ezen rászorulóknak megsegítésében. A pszichológiai tanácsadásokat jelenleg három (1 fő főállású, 1 fő félállású és 1 fő megbízási jogviszony keretében foglalkoztatott) munkatárssal látjuk el.

A fejlesztőpedagógiai tanácsadások számában is jelentős növekedés tapasztalható **(2018. félévben meghaladtuk a 2017-es év forgalmát, év végére pedig közel 1,5-szeresére**

emelkedett). A korábban 3 fő által ellátott szolgáltatást jelenleg 1 fő félállású fejlesztőpedagógiai tanácsadó látja el. A teljes státusz feltöltésére nem volt lehetőségünk, tekintettel arra, hogy a pedagógus életpálya modell és az új pedagógus bértábla bevezetésének köszönhetően az e területekre pályázó pedagógus szakemberek száma lényegesen csökkent, tekintettel a két bértábla közötti (közalkalmazotti, és a pedagógusi bértábla) lényeges eltérésre.

Szabadidős programok tekintetében 2018-ban csökkenés tapasztalható. 2013-tól folyamatosan igyekszünk külső támogatókat felkutatni a különböző szabadidős programok megvalósításához. Ilyen külső támogatók pl. a Tiszta Formák Alapítvány, mely az ideivel együtt öt ízben támogatta az utcai szociális munkások által működtetett „**Rózsa Klub**” nyári táborát. E mellett rendszeresen keressük a különböző ingyenesen látogatható szabadidős programlehetőségeket (Pl.: Mindenki karácsonya, cipős doboz adomány, színházlátogatások stb.), melyekre munkatársaink csoportos keretek között kísérik el a gyermekeket. Ilyen programok látogatására Intézményünk az első félévben felajánlást nem kapott. ***Az év végén felajánlott adományokat 307 fő gyermek felé közvetítették Család- és Gyermekjóléti Központunk munkatársai.***

A statisztikai adatokban szembetűnő, hogy 2018-ban jelentősen növekedett a védelembé vételre, valamint a családba fogadásokra tett javaslatok száma, melyet a nem megfelelő családi működések, szülő attitűd, elhanyagoló szülői magatartás és pszichés problémák váltották ki. Az elhúzódó gyámhatósági ügyintéзések miatt hosszú idő elteltével realizálódnak.

A Család- és Gyermekjóléti Központ forgalmi adataiban jelentős arányt képviselnek, az ún. családgondozás keretében történő személyes találkozások az alapellátottként, a védelembé vétel keretein belül gondozott, illetve a nevelésbe vétel során, a családjából kiemelt gyermek visszahelyezésért a szülőkkel végzett és a már szakellátásból kikerült gyermekek utógondozása esetén. ***A személyes találkozások (családlátogatás, segítő beszélgetés, tanácsadás, információ nyújtás stb.) számában történő lényeges növekedés a jogszabályi előírásoknak való megfelelés érdekében elengedhetetlen volt.***

Az utcai szociális munkások által vezetett Klubban a látogató gyermekek számában csökkenés tapasztalható, mely köszönhető annak, hogy sok gyermek töltötte be 18. életévét, akik így már a klub életében aktívan nem vesznek részt. Minden hétfő délelőtt és kéthetente csütörtökön a kollégák „*utcáztak*” annak érdekében, hogy minél több utcán csellengő gyerekeket érjenek el, s számukra értelmes szabadidő eltöltési alternatívát ajánljanak fel. 2018-ban „*utcázás*” során elért gyermekek száma **234 fő**.

Délelőttönként programszervezéssel és adminisztrációval foglalkoznak, ugyanis statisztikai adatok szolgáltatnak a Család- és Gyermekjóléti Központ részére. Valamint váratlanul adódó problémák esetén azonnal fogadják a betérő gyermekeket, még ha délelőtt érkeznek is. Kérhet segítséget minden gyermek, akinek problémája, krízishelyzete, vagy sürgős ügyintézési problémája (diákmunka vállalás stb.) van, iskolai, magánéleti gondja, vagy szülőkkel való konfliktusában keresi a megoldást. Mivel az Család- és Gyermekjóléti Központ más munkatársaival szoros együttműködésben állnak, azok irányítanak hozzájuk gyerekeket, másrészt jelzési kötelezettségüknek eleget téve együtt dolgoznak egy-egy fiatal, vagy gyermek ügyének előre mozdításában.

Nyitott klubnapjaikon, hétfő, kedd és szerda 14 órától 18 óráig tartanak nyitva. A helyiség forgalma átlagosan 15-30 fő fiatal naponta. Az utóbbi időben túlnyomó részt a már több éve ide járó, jelenleg 10-18 éves gyerekek látogatják a Klubot, valamint az újonnan elért

gyermek. Azonban a tanítási szünetekben ennél fiatalabb korcsoport is megjelent (4-9 évesek), természetesen szülői engedéllyel és nagyobb testvér kíséretében. Az egyre fiatalabb generáció foglalkoztatás a Klubban nagy kihívást jelent, tekintettel arra, hogy eszközrendszerünk nincs kialakítva, felkészülve e korosztály fogadására. Ennek fejlesztése indokoltá vált.

Foglalkozásaikon rendszeresen tartanak:

- csoportos beszélgetéseket ismerkedés-kapcsolatteremtés, kapcsolatmélyítés, élmények-tapasztalatok cseréje, értékek átadása, kulturális érzékenyítés céljából
- segítőbeszélgetéseket személyes, önértékelési témákban, (pl.: baráti- és párkapcsolat, család, konfliktuskezelés stb.)
- filmklubokat, melyek után a látott filmről beszélgetnek,
- csoportkohéziót erősítő, csapatépítő, készségfejlesztő játékokat,
- társas játékos délutánokat, kártya partikat,
- csocsó-, ping-pong, darts-, foci-, kosár-, röplabda-versenyeket, -kupákat,
- nyári félnapos kirándulásokat,
- tematikus, ünnephez kapcsolódó kézműves- és irodalmi foglalkozások stb.

A gyerekek internetezhetnek, szabadon hallgathatnak zenét, táncolhatnak, rappelhetnek. A klubban drogprevenációs beszélgetések, szexuális felvilágosítás, tanácsadás is zajlanak. Mindez spontán, alkalmazkodva az éppen betérő gyermekek összetételéhez, igényeikhez.

A tanév ideje alatt csütörtök délutánonként korrepetálást, felzárkóztatást, osztályozó vizsgákra való felkészítést tartanak. Korrepetálnak igény szerint angol és német nyelvet, magyar nyelvtant és irodalmat, történelmet, földrajzot, matematikát. Bizonyos tantárgyak oktatását csak egy bizonyos korosztályig tudják elvállalni. A korrepetálás sokszor a gyermek motiválása a tanulásra, más esetekben pusztán a jegyzetelés, a vázlatírás megtanítása, de olykor pl. magyar irodalomból, angoltól, történelemből érettségire való felkészítést is takar.

Nyáron a csütörtöki korrepetálás helyett utcai szociális munkát végeznek, tehát az utcákon csellengő fiatalokat felkeresik, szórólapot osztanak és hírt adnak a Rózsa Utca Klub működéséről, valamint a Család- és Gyermekjóléti Központozóhoz való fordulás lehetőségéről. Egy 2 órás, délelőtti „utcázás” során átlagosan kb. 17-20 utcán csellengő gyermeket sikerül megszólítanunk. A környék gyerekei, fiataljai bizalommal fordulnak felénk. Kapcsolatban állnak a kerületi rendőrséggel, néhány iskolával, illetve más kerületi ifjúsági klubokkal.

Az anonimitását tiszteletben tartva név nélkül készítenek havi statisztikát Klubban megforduló gyermekek életkora, neme, és szociális helyzete alapján, valamint arról, hogy milyen szolgáltatásban részesültek, milyen problémával jelentkeztek. A hozzájuk járó fiatalok szülei ismerik őket, szívesen engedik hozzájuk gyermekeiket.

A Klubot látogató gyermekek szülei írásos formában beleegyeztek, hogy gyermekeik a Klubba járjanak, hogy róluk fotók készüljenek, és az általuk esetlegesen okozott kárért a felelősséget vállalják.

Az átmeneti gondozást igénybe vevő gyermekek számában 2018-ban növekedés volt tapasztalható, melynek oka az új otthonvezető szakmai tevékenységére, valamint a vele való partneri együtt működésre vezethető vissza.

Gondozottjaink esetében jellemző volt, hogy a jogszabály által „biztosított” teljes időszakot (1 év, valamint félév hosszabbítás) igénybe kívánták venni. Ez elsősorban a hosszan elhúzódó, kilátástalan, nehezen megoldható élethelyzetükből fakadt.

A bekerülés okai a lakhatás megoldatlanságából, családi konfliktusokból, működési zavarokból eredő elmérgesedett, tarthatatlan szülő-gyermek kapcsolatokból, a szülő(k) pszichés terheltségéből fakad.

Intézményünk által az átmeneti ellátásba javasolt gyermekekre, illetve családokra esetenként jellemző, hogy több éve fennálló segítő kapcsolat sem volt előre vezető a szülők életvezetési problémái, a család működési és konfliktus megoldási mechanizmusai, zavarai miatt.

Az átmeneti ellátásba kerülő családok egy része már védelemben vétel keretein belül volt gondozva. Mások esetében a bekerülést követően tettek javaslatot az esetmenedzserek védelemben vételi eljárásra, vagy – indokolt esetben – más hatósági intézkedésre (ideiglenes hatályú elhelyezés, családba fogadás, nevelésbe vétel), melyek az elhúzódó gyámhatósági ügyintézésnek, valamint a Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálatok leterheltsége miatt elhúzódó szakértése és helyezési tanácskozások, valamint a befogadó otthonok férőhely hiánya miatt hosszú idő elteltével (esetenként 6-8 hónap, kirívó esetben 1,5 év) realizálódnak, ezzel is nehezítve a gondozási folyamatban történő eredmények elérését.

3.2. Újpesti Önkormányzati Bölcsődék Intézménye

Újpest demográfiai mutatói, különös tekintettel a 0-3 éves korosztály adataira:

A Védőnői Szolgálat 2018. 12. 31. adatai alapján **2473 fő** 0-3 éves korú gyermek él Újpesten. A korosztály 2017-ben 195 fővel, **2018-ban 165 fővel csökkent az előző évhez képest.**

A nyilvántartott gyermekek korosztályos megoszlása:

- 0-12 hónapos korú csecsemők létszáma: **855 fő**
- 12-36 hónapos korú kisdedek száma: **1618 fő**

Az Önkormányzat által nyújtott pénzbeli, természetbeni ellátások biztosítása (2018 évre)

	2016. év (/fő)	2017. év (/fő)	2018. év (/fő)
Ingyenes étkezésben részesülők száma (összesen)	684	648	632
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma	40	30	31
Tartós beteg gyermekek száma	54	56	42
Nagycsaládban nevelkedők száma	130	139	132
Jövedelem alapján ingyenes étkezők száma	460	423	424

*2018. január 1-december 31. időszakra

Megjegyzés: Egy gyermek több kategóriában is szerepelhet

2018-ban az ellátások igénybevétele egyik területen jelentős számban nem változott.

A bölcsődei gondozási díj mértéke 2018-ban is napi 500 Ft. Díjemelkedés 2012 óta nem történt. A Fenntartó önkormányzat a Gyvt. és a helyi Önkormányzati rendelet értelmében a meghatározott egy főre eső jövedelem esetén fizetési kedvezményt biztosított.

Gondozási díjat fizetettek száma: **426 fő** (2018. december 31-i adat)

Gondozási díjkedvezményben részesülők száma: **335 fő.** (2018. december 31-i adat)

A beíratottak **60%-a** különböző mértékű kedvezményre jogosult:

Gondozási díjkezdvezmény 2018. december 31-i adatok szerint:

Kedvezmény mértéke	Fő	Fizetett napi díj
100% (1)	96	0 Ft
20% (2)	18	400 Ft
40% (2)	20	300 Ft
60% (2)	45	200 Ft
80% (2)	40	100 Ft
100% (2)	116	0 Ft
Összesen:	335	–

(1) - Gyermekvédelmi törvény értelmében mentesül

(2) - Jövedelem alapján megállapított

Az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások bemutatása:

- 2018-ben az Újpesti Önkormányzati Bölcsődék **818** kisgyermeknek biztosíthatott férőhelyet 9 bölcsődei telephelyen.
- A bölcsődei ellátást elsősorban azok a családok, szülők vették igénybe, akik munkavégzésük miatt gyermekeik napközbeni ellátása nem tudták megoldani. A Jelzőrendszer tagjainak javaslatára (védőnői javaslatok, Gyermekjóléti Központi, gyermekorvosi javaslat) bölcsődei nevelést biztosítottunk (egyéb okok miatt) a rászorult családok gyermekeinek is.
- Az újpesti bölcsődékben lehetőség volt a sajátos nevelési igényű gyermekek elhelyezésére is. Amennyiben ilyen gyermek került felvételre, ott a csoport létszáma a törvényi szabályozásnak megfelelően nem haladta meg a 10, 8 főt.
- A gyermekfelvétel szervezetünkben a Bölcsődék központjába történik. A gyermekek bölcsődei elhelyezésekor törekedtem arra, hogy a szülők által választott bölcsődében kapjon ellátást a gyermek. Az nevelési évközben ellátást igénylők is legtöbbször a kért bölcsődébe kaphattak ellátást, Amennyiben férőhely hiányában másik bölcsődét kellett felajánlanom, abban az esetben is, közös döntésre alapoztam az ellátás helyének kiválasztását. Intézményi szemléletünk, hogy a szülővel együttműködve, a lakóhelyhez közeli, vagy a munkába járás útvonalába eső bölcsődei férőhelyet biztosítsunk. Ennek ellenére előfordult, olyan eset is, amikor nem a kért bölcsődében kapott ellátást a gyermek, majd a szülő felszabaduló férőhelyre kérte gyermeke áthelyezését a közelebbi bölcsődébe.
- 2018-ban a nevelési év közben ellátást igénylők a kért időponttól bölcsődei ellátáshoz jutottak.
- A nevelési év kezdetén (szeptember, október) a bölcsődei felvételek probléma mentesek voltak. A lemondások, vagy sikertelen adaptációk száma csekély volt, nem érte el az 5 %-ot, melynek leginkább az élethelyzet változás, lakhelyváltozás, kistestvér születése volt az oka.
- Elmondható, hogy a bölcsődei helyek iránti igény az évfolyamán folyamatos. Gyed, Gyes mellett munkavégzés következtében egyre többen kérnek ellátást gyermekük 15-20 hónapos korától. Szeptemberi csoport kialakításkor a két év alatti gyermekek homogén csoportokba kerültek. Január, februári, március hónapban a két év alatti korosztálynak nehezebb a szabályozók betartásával helyet biztosítani, ennek ellenére a

férőhelyre várakozás ebben a nevelési évben szinte megszűnt. A két év alatti gyermekek többsége évközben heterogén csoportba helyezéssel látható el, ami a gyermekek fejlődésre pozitív hatással lehet, ugyanakkor a nevelői munka átszervezését, a pedagógiai tevékenység átalakítását is igényli.

A jelzőrendszer tagjaival való együttműködés tapasztalatai (gyermekvédelmi rendszer éves működésének értékelése):

A **Család- és Gyermekjóléti Központtal** a bölcsődei szakemberek kapcsolata megfelelő, konkrét esetek kapcsán rendszeres, hatékony kapcsolattartás jellemzi.

- A Bölcsődék vezetői részt vettek olyan találkozón, amikor lehetőségük volt megismerni a Család és Gyermekjóléti Központ működését, gyakorlatát, és tapasztalatokat is cserélhettek.
- A kapcsolat konstruktív, egymást segítő. A találkozók száma 6 alkalom volt.
- A **Rózsaliget** bölcsőde két gyermek esetében kapcsolódott a CSGYK tevékenységhez.
- A **Pozsonyi** Bölcsőde vezetőjével és kisgyermeknevelőivel rendszeres a kapcsolattartás a CSGYK munkatársainak. A Szociális *Intézménye Aranyhíd gyermekek Átmeneti Otthonából egy gyermek ellátását biztosította a bölcsőde. Egy gyermek veszélyeztetettsége miatt került bölcsődei ellátásba.*

A bölcsőde *kettő védelemben vett gyermek* ellátásában is együttműködött. További három gyermek esetében a Gyermekjóléti Központ Pedagógiai véleményt kért. *Egy gyermek esetében esetkonferenciára kaptak meghívást a kisgyermeknevelők.*

2018-ben *egy nevelőszülőnél elhelyezett gyermek* vette igénybe a bölcsődei ellátást.

Gyermekvédelmi Szakszolgálat munkatársaival, mint a *gyermekvédelmi gámokkal*

Kapcsolattartás folyamatos és partneri.

Egy gyermek halmozottan hátrányos helyzetűként kapott ellátást a bölcsődében.

- A **Homoktövis** Bölcsődében egy gyermek esetében történt védelembevétel, azt megelőzően a bölcsőde és a CSGYK szakemberei a gyermek érdekeit maximálisan figyelembe véve kölcsönösen segítették egymás munkáját.
- A **Leiningen** három esetben készített a Pedagógiai szakvéleményt a CSGYK kérésére.

A jelzőrendszer más tagjaival is megfelelő a kapcsolata a bölcsődék szakembereinek.

A **bölcsőde orvosok** havi kötelező óraszámú 4 óra, amit a gyermekek érdekében látnak el orvosaink. **2018 évben tovább csökkent a feladatot ellátó orvosok száma.** A kisgyermeknevelők tudatos, tapasztalati segítségével, figyelemmel kísérik a gyermekek egészségés fejlődését, konzultálnak a pedagógusokkal, segítséget nyújtanak a családoknak.

A Káposztásmegyeri gyermekrendelőben a Baba-Mama klubbal a bölcsődevezetők kapcsolata kiemelkedően partneri. A klub évente lehetőséget biztosít szakembereinknek, hogy bemutathassák a bölcsődét, és a bölcsődei nevelést. Ezzel a közös munkával segítjük a családok döntését. (bölcsőde? vagy/ sem? dolgozzak? vagy/ sem? helyzetben)

A kismamák, az édesanyák lehetőséget kapnak tájékozódásra a bölcsőde működéséről, életéről, a beiratkozás lehetőségéről, ami segíti őket a felelős döntésben is.

A fogorvosi tevékenység 2018-ban is szervezeten megvalósult a bölcsődékben a gyermekek egészségre nevelése érdekében.

A **védőnői hálózat** és a bölcsődék kapcsolata folyamatosan változik. Az Intézmény és a védőnők között szakmai egyeztetések történtek annak érdekében, hogy az ellátás, a gyermekek fejlődésének követése, valamint a családok segítése hatékonyabb legyen. Munkatársaink és a védőnők egyaránt kezdeményezők a gyermekek érdekében.

Bevezetésre került az éves Intézményvezetői tájékoztatás a Védőnői összevont értekezleten, ami az információk átadásának hitelességét is erősíti.

A védőnők kérésére segítséget biztosítottak egyedi esetekben. Védőnői javaslatra **12 fő** kisgyermek bölcsődei ellátását biztosítottuk, ami az előző évhez képest kevesebb, mint 50%. A Leiningen Bölcsőde, Lakkozó Bölcsőde, Pozsonyi Bölcsőde, Munkásotthon Bölcsőde, Labdarúgó Bölcsőde, Rózsaliget és a Homoktövis Bölcsőde kapcsolata a Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálattal, a **sajátos nevelésű gyermekek (13 fő)** fejlesztésében folyamatos, a fejlesztőpedagógusokkal (utazó gyógypedagógus, logopédus) együttműködésük partneri, kölcsönös tájékoztatás jellemzi.

Az **óvodákkal** szakmai kapcsolatunk az óvoda- bölcsőde átmenet időszakában működő, szülői értekezleteken tájékoztató jellegű kapcsolat egyes területek jellemző. **Szakmai kapcsolataink a (kisgyermeknevelő, óvónő) képzések területén fejlődnek.**

A **Fővárosi Bíróság, Gyámhatóság** kérésére is készültek 2018-ben Pedagógiai szakvélemények. Az esetek száma növekedő tendenciát mutat.

Általánosan elmondható, hogy a jelzési kötelezettség teljesítésében akadályoztatás, probléma nem jellemző. A jelzőrendszer tagjai együttműködnek, egymás munkáját segítik.

Továbbra sem kapnak érdemi információt, visszacsatolást a bölcsődék kompetens szakemberei az adott esetek aktuális állásáról, lezárásáról (8-10 eset). Ezt a hiányosságot célszerű lenne javítani, a kölcsönös kommunikációt fejleszteni, visszajelzés fázisát a folyamatba, a szakmai folyamatok szabályzásának felülvizsgálatakor beilleszteni.

A jelzőrendszeren belüli partneri együttműködés megfelelő, de fejlesztésre szorul. Az **információ áramlás gyorsítása, a visszacsatolás, kölcsönösség célszerű lenne.**

A bölcsődei szakemberek tudják és hiszik, hogy a bölcsődei ellátás, mint a koragyermekkorai nevelés, szocializáció, a korai integráció, önmagában segítség lehet a családoknak, illetve a gyermekvédelemnek. A bölcsődei nevelés értékeinek elfogadásában továbbra is kulcsfontosságúnak tartjuk a védőnők attitűdjének, tájékozottságának változását, ami csak kisgyermeknevelőkkel történő együttműködéssel valósítható meg.

Szükségesnek tartják, a jelzőrendszer egyes tagjainak szorosabb kapcsolattartását a bölcsődékkal, a hatékonyabb gyermekvédelmi működés érdekében. Tapasztalataink szerint a szülők az esetek többségében félnek a gyermekvédelmi szolgáltatások igénybevételestől, mert nem ismerik a működésüket. Valamennyi bölcsődevezető, és jelzőrendszeri képviselőjük véleménye, hogy a családok segítése érdekében, a humánus gyermekvédelem megvalósításához feltétlenül szükséges az információk eljuttatása a lehetséges igénybevevőkhöz. A közös tevékenység megteremtheti a gyermekvédelmi tevékenységet ellátók és a családok közötti bizalmi kapcsolat kialakulását, elősegítheti a családi problémák felismerését, a megfelelő szolgáltatás kialakítását.

A jelzőrendszeri tanácskozásokon, melyeken negyedévente rendszeresen részt vesznek bölcsődei szakembereik, fontos információk hangoznak el, amely segítik a bölcsődei szakemberek tevékenységét. Az előadásokon szakembereik rendszeres tájékoztatást kapnak a jogszabályi változásokról, aktualitásokról, lehetőségekről, a tanácskozások lehetőséget adnak az egyes intézményekben előforduló esetek átbeszélésére.

Ezen alkalmak komoly hangsúlyt fektetnek az együttműködésre, a jelzőrendszeri tagok szakmai területeinek kölcsönös megismerésére, mely kiemelt fontosságú a mindennapi munka során.

A bölcsődék gyermekvédelmi feladatainak ellátásában 2018-ben probléma nem merült fel. Kisgyermeknevelők, bölcsődevezetők, a szülők kezdeményezésére gyakran folytattak segítő

beszélgetést. **2017-től új ingyenes szolgáltatást indítottak a bölcsődékben: két fő csecsemő-, kisgyermek-, szülő- konzulens nyújt segítő konzultációt felmerülő nevelési, fejlődési, regulációs nehézségek kezelésében a szülőknek, és bölcsődés gyermekeiknek.** Szükség esetén szakemberekhez irányították a nehézséggel küzdő családokat.

A bölcsődei ellátást igénybe vevő gyermekek változatos életkörülmények között nevelkednek, a családok többsége jó illetve átlagos életszínvonalon él.

2018-ban sem a gyermekeket egyedül nevelők száma, sem a 3 vagy többgyermekes családban nevelkedők száma jelentősen nem változott.

Az ellátott gyermekek között egyre kevesebben élnek olyan családban, ahol csak a létminimum, és az ahhoz közeli életszínvonal megteremtésére képesek a szülők, növekedett az olyan családok száma, ahol a szülők és gyermekek kiemelkedő életkörülmények között élnek, nevelkednek. Az ingyenes étkezést igénylők száma, és a gondozási díjkedvezményt igénylők száma arányaiban nem változott.

2018-ban a rendszeres gyermekvédelmi támogatásban részesülők **31 fő**, ami változást nem mutat.

Gyermekek nagyobb csoportjait veszélyeztető helyzeteket nem tapasztaltunk az Újpesti Bölcsődékben ellátott gyermekek körében.

Az Újpesti Bölcsődék dolgozói 2018-ban több alkalommal is részt vettek szakmai tanácskozáson, esetmegbeszélésen, esetkonferencián. Ezekben a rendezvényeken fontos információkat kaphattak a gyermekvédelem területeiről, átfogó ismereteket szerezhettek a kerületben működő gyermekvédelmi munkáról. A témák legtöbbször nem érintették a bölcsődei korosztályt. **Fontos lenne, hogy a 0-3 éves korosztály is érintve legyen a jelzőrendszeri megbeszélések során, pl. veszélyeztetettségi témakörben, azok kezelése ügyén.**

Javaslatok:

- A gyermekvédelmi tevékenység hatékonysága érdekében, szélesebb körben – akár médiajellelű információkkal, tájékoztatókkal (pl. szórólap a bölcsődékben, fórumok keretében) megismertetni a gyermekvédelemmel kapcsolatos tudnivalókat az érintettekkel.
- Rendszeres védőnői látogatások megszervezése a bölcsődékbe, kapcsolattartás a bölcsődei szakemberekkel a gyermekek érdekében.
- A hatékony kezelés alapfeltétele a probléma időben történő felismerése, jelzése. Ennek érdekében a kompetenciahatárok betartásával, a jelzőrendszer tagjainak rugalmas együttműködése, szakmaközi megbeszélések fenntartása.
- A továbbra is javasoljuk a gyermekvédelmi szakember, családsegítő / esetmenedzser, védőnő részvételének megszervezését bölcsődei szülőcsoportos beszélgetéseken.

3.3. „Aranyhíd” Gyermekek Átmeneti Otthona

Az Aranyhíd Gyermekek Átmeneti Otthona önkormányzati fenntartású, alapellátási feladatokat ellátó, 24 fő elhelyezését biztosító intézmény, amely átmenetileg veszélyeztetett helyzetbe került kiskorúaknak nyújt otthont. Ellátási területe Újpest. A helyi önkormányzattal

kötött szerződés alapján Budapest Főváros XV. és a XVI. kerülete gyermekei ellátását is az otthon biztosítja.

Az Újpest Önkormányzatának Szociális Intézménye „Aranyhíd” Gyermekek Átmeneti Otthona, a személyes gondoskodás körébe tartozó alapellátás. Az intézmény és dolgozói legfőbb feladata a gondozására bízott gyermekek teljes körű ellátása, s a mielőbbi családba való visszahelyezés elősegítése. A Gyermekek Átmeneti Otthonába bekerülő gyermekek és családjuk élethelyzete igen sokrétű, de legtöbbször a társadalom peremére szorult családok az érintettek. Ennek leggyakoribb okai, az aluliskolázottság, a lakhatás megoldatlansága, az elhanyagoltság, szenvedélybetegségek a családban. A gyermekek sok esetben alulszocializáltak, az alapvető kapcsolati, kifejezési és higiénés szokásaik fejlesztésre szorulnak, gyakran az életkorukhoz képest lemaradásuk van a kommunikáció és nyelvi képességek, gondolkodás, önállóság, motoros képességek terén. A gondozási folyamat szerves része, a felzárkóztatási, nevelési tevékenység. Ezenkívül a kamaszkorú gyermekek kötelességtudata elmarad az átlagostól, jellemzőek az iskolai hiányzások, az autoagresszív viselkedés, amelynek oka a szülők eszköztelensége, következtelensége. Nagyon sok veszélyeztető helyzetnek vannak kitéve családon belül, konfliktusok a szülők között, válás, bántalmazó kapcsolatban élő szülő, új párkapcsolat, „mozaikcsalád”. Növendékeik iskoláztatását, tanulmányi munkáját segíti az oktatási intézményekkel való folyamatos kapcsolatuk.

Az ellátmányból biztosítják az étkeztetést, a tisztálkodó szereket, a szükséges gyógyszereket és a gyermekek BKK bérleteit. A zsebpénzt zsebpénznyilvántartó kartonon vezetik, a pénz átvételét a gyermekek aláírásukkal igazolják.

A napi ötszöri étkezést, élelmezést 2018. évben minden gyermek számára lehetővé tudták tenni. A megfelelő színvonalú (minőség, mennyiség) étkezés biztosítása komoly odafigyelést, gondos beosztást, körültekintő vásárlást kívánt. Heti étlap készül Dr. Bátorfi István ellenőrzésével, lehetőség szerint az egészséges táplálkozás főbb szempontjainak és a gyermekek igényeinek, kívánságainak figyelembe vételével.

A gyermekek orvosi ellátása kifogástalanul megoldott, Dr. Bátorfi István minden kedden, de szükség szerint bármikor látogatást tesz a gyermekotthonban. Speciális ellátást igénylő betegségek esetén szakorvos segítségét kéri. Kapcsolatban állnak az Újpesti gyermekorvosokkal, gyermek neurológusokkal, gyermekpszichiáterekkel, a Budapesti Korai Fejlesztő Központtal. Az ellátmányból biztosítják a szükséges gyógyszereket a gyermekek részére.

A gyermekek érdekképviselőjét Dr. Jásper András gyermekjogi képviselő látja el.

Szükség szerint tartják a kapcsolatot a Család- és Gyermekjóléti Központokkal, ha egy adott gyermek helyzete, a bekerülést előkészítendő egyeztetések indokolják - a gondos előkészítéshez információáramlás szükséges - naponta, akár több alkalommal is. Általában telefonos beszélgetés zajlik, de bekerülés alkalmával a családsegítők, ritka kivétellel, személyesen átkísérik a gyermeket, a szülőket. Az ellátási formáról érdeklődő, tájékoztatást kérő szülőket is több esetben irányítják hozzájuk. A támogató javaslatok a Család- és Gyermekjóléti Központok részéről megírásra kerülnek, a törzslapokat, adatlapokat, javaslatokat rendelkezésre bocsátják. A bekerülő gyermek sorsának rendezése ügyében konzultálnak, a gyerekkel kapcsolatos tájékoztatást rendszeresen megteszik, elsősorban személyes és telefonos kapcsolat során, ha szükséges írásban. A munkakapcsolatuk konstruktív, együttműködő. Személyes konzultációkra leginkább az esetkonferenciákon kerül sor. Az Otthonban elhelyezésre került gyermekekről a Család- és Gyermekjóléti Központ munkatársai rendszeresen kérnek tájékoztatást, de ez részükről külön megkeresés nélkül, folyamatosan megtörténik. Kiemelten kezelik a kötelezetten elhelyezésre került, védelembe

vételi eljárás hatálya alatt álló gyerekeket. Tájékoztatást adnak mind a gyermekek, mind a szülők együttműködéséről, a gyerekek beilleszkedéséről, az iskolai kötelezettségek teljesítéséről, a gyermek-szülő kapcsolat alakulásáról, az Otthon rendjének betartásáról stb.

Gondozott gyermekeik köznevelési intézményeivel esetenként napi szintű a kapcsolat, hiszen a szülő, munkajellegű elfoglaltsága esetén, a gyerekek kísérését ők oldjuk meg.

Rendszeres kapcsolatot tartanak az intézményekkel, gyermekvédelmi felelősökkel, osztályfőnökökkel, óvónőkkel. Töreksenek a gyermekkel kapcsolatos minden lényeges információt rendelkezésükre bocsátani, természetesen az adatvédelmi szabályok betartása mentén, illetve be is gyűjtik az információkat ahhoz, hogy a gondozott gyermekek nevelése, oktatása, az ellátása, szükségleteiknek leginkább megfelelő, személyre szabott, kedvező, hatékony lehessen.

Körözést az elmúlt évben mindösszesen néhány alkalommal kellett kiadni (5-6). Minden esetben korrekt, szakmai és segítő hozzáállást tapasztaltak a IV. kerületi Rendőrkapitányság munkatársai részéről.

A Pedagógiai Szakszolgálat munkatársaival és a kerületet ellátó gyermek- és ifjúságpszichiáter főorvos asszonnyal (Dr. Kovács Alice) munkakapcsolatban vannak. Az ellátásra szoruló gondozottaik fejlesztése, terápiás megsegítése gördülékenyen működik általuk. Az intézményükkel szerződéses jogviszonyban, orvosi feladatokat ellátó Dr. Bátorfi István gyermek szakorvossal kitűnő a kapcsolatunk, a Doktor Úr segítőkész, ha szükség van rá, riasztható.

A Család- és Gyermekjóléti Központ és a Gyermekek Átmeneti Otthona között a kapcsolat folyamatos. Jelzéseik reményeik szerint minden olyan információt tartalmaztak, amelyek segítségével a munkatársak a jelzett probléma alapján meg tudták kezdeni segítő tevékenységüket.

Gyermekotthonuk két esetben kapott közvetlenül jelzést, egy bölcsődétől és egy óvodától. Mindkét esetben az információt továbbítottuk a Család- és Gyermekjóléti Központhoz. Két esetben jutott el hozzájuk jelzés közvetlenül az utcáról, mindkét esetben továbbították az információkat a kerületi Család- és Gyermekjóléti Központ felé, akik megkezdték a jelzés kivizsgálását és a jelzett személlyel a kapcsolatfelvételt.

Mint gondozóhely általában már a bekerülést követően kerülnek kapcsolatba a jelzőrendszeri intézményekkel. A gondozottaik ügyeiben nyitott, konstruktív attitűdöt tapasztaltak megkeresésük után (minden esetben még aznap telefonon, majd írásban jelezték a bekerülés tényét, körülményeit, elérhetőségeiket stb.).

Az előző évhez képest szinte megduplázódott a 2018-ban ellátott gyermekek létszáma a IV. kerületből (24 fő volt az ellátotti létszám). Nagy számban jelentek meg a munka és megélhetés reményében vidékről felköltöző többgyermekes családok, akik lakhatása viszont megoldatlan, bizonytalan volt.

Egy ötös és egy hármas testvérsor is kérte a szolgáltatást, ez önmagában 8 fő!

A hármas testvérsor esetében nem csak a lakhatási probléma, hanem a szülő nem kellő gondossága szolgált a gyermekotthoni elhelyezés indokául. Az ötös testvérsornál nagyon gondos szülői szerepvállalás volt tapasztalható, törekvésük a családegyesítésre sikeres volt, két hónap alatt megtörtént, be tudtak költözni egy **családok átmeneti otthonába**.

A vérszerinti szülőhöz a kerületi ellátottak köréből **8** esetben tudtak visszagondozni saját tulajdonú lakásba vagy bérleménybe gyermeket.

Elmérgesedett családi viszonyok: a bekerülő gyermekekkel és a szülőkkel való számos segítő beszélgetés, valamint a családsegítő és a pedagógus kollégákkal való együttműködés eredményeként több gyermeket sikerült a családjába visszaintegrálni, a konfliktusokat, a

feszültségeket tanácsadásaikkal, illetve a társintézmény családterápiás szolgáltatásával oldani. A családi kapcsolatok visszaépítésére kizárólag szeretet és kötődés alapon kerülhetett sor, sajnálatos módon 2 esetben a szülő elhanyagoló, illetve brutális bántalmazó magatartása miatt **szakellátás vált szükségessé.**

A szocializációs hiányok: az otthonban folyó nevelői tevékenységnek folyamatosan követelménye a helyes minták alkalmazása, közvetítése a kommunikációban is, illetve a hibás gyakorlat visszatükrözése, folyamatos korrekciója.

Deviáns veszélyeztetettség megjelenése: az év során több szakmaközi megbeszélésen és a szakmával folytatott párbeszéd során sikerült hatékonyan képviselniük azt a meggyőződésüket, hogy az egyéb indokolt krízisek, élethelyzetek okán bekerülő gyermekek értékrendjét, nyugalmát, biztonságát nem veszélyeztetheti egy-egy súlyosan disszocialitással küzdő bekerülő.

Statisztikai adatok 2018. év

Az „Aranyhíd” Gyermekek Átmeneti Otthonában eltöltött gondozási napok száma

	I. hó	II. hó	III. hó	IV. hó	V. hó	VI. hó	VII. hó	VIII. hó	IX. hó	X. hó	XI. hó	XII. hó	2017. évben	2018. évben
IV. kerület	135	146	238	221	253	235	220	257	296	264	262	338	3818	2865
XV. kerület	65	68	45	30	7	19	31	31	30	82	74	113	702	595
XVI. kerület	0	17	31	42	62	50	31	31	33	31	72	93	493	493
Összesen	200	231	314	293	322	304	282	319	359	377	408	544	5013	3953

Az „Aranyhíd” Gyermekek Átmeneti Otthonában elhelyezett gyermekek száma

Gyermek létszám	I. hó	II. hó	III. hó	IV. hó	V. hó	VI. hó	VII. hó	VIII. hó	IX. hó	X. hó	XI. hó	XII. hó	2018. év
IV. kerület	6	6	9	8	9	10	8	11	10	9	13	13	24
XV. kerület	3	3	2	1	1	1	1	1	1	4	7	4	10
XVI. kerület	0	1	1	2	2	2	1	1	2	1	3	3	5
összesen	9	10	12	11	12	13	10	13	13	14	23	20	39

A 2017-es és a 2018-as statisztikai adatok összevetése során a legszembeötlőbb, hogy a bekerülők létszáma 19 főről 39 főre ugrott meg. A bekerülések okaként míg az előző évben a lakhatás megoldatlansága merült föl, 2018-ban a családi konfliktusokból fakadó, elmérgesedett, tarthatatlan szülő-gyermek kapcsolat miatt. Kiugró adat még, hogy az összes gondozott közül körülbelül 90 % egyszülős családból érkezik (leginkább az anya neveli a gyermeket/gyermekeket).

Megdöbbentő adat még, hogy az előző évhez képest az ellátotti körből (ellátási szerződésben még a XV. és XVI. kerülettel állunk, 8 illetve 2 férőhelyre szól a megállapodás) jelentősen megnőtt a bántalmazások száma. A 2018-ban gondozottak közel 70 %-a szenvedett testi és lelki bántalmazást a szülő / szülők részéről. Két esetben történt harmadik személy részéről a kiskorú sérelmére szexuális jellegű bántalmazás, visszaélés.

A diszfunkcionálisan működő családi struktúrában élő gyermekek iskolai teljesítménye törvényszerűen romlik, sőt sok esetben ez a család problémáira rávilágító vezető tünet.

A bekerülők közel egyharmada már védelembe vételi határozat hatálya alatt állt, másik közel egyharmada esetében a gondozási folyamat során tettek javaslatot az eljárásra esetmenedzserek.

Az átmeneti ellátásban részesülő bekerülő gyermekek, kamaszok alapvetően egy feszültségekkel, konfliktusokkal teli családi környezetből érkeznek be.

Tapasztalatuk, hogy az iskola és a család által közvetített szocializációjuk nem hatékony, mert a lázadó korban lévő serdülők nem ismerik el annak hatékonyságát, létjogosultságát.

Nagyon nehéz a pedagógiai intervenciók megtervezése és működtetése számos olyan esetben, melyeknél a bekerülési javaslat „kamasz életkorból adódó kicsapongások” miatti szülő-gyermek konfliktust jelenít meg, ami általában indulatkezelési problémákat, serdülőnél verbális-fizikai agressziót, tartós iskolai hiányzást, otthonról való sorozatos eltűnést, a szülők meglopását, rendszeres suicid fenyegetést takar. Véleményük szerint egy ilyen állapot, működés, „nem működés” huzamosabb megjelenése 15-16-17 éves korúaknál, inkább a disszocialitást jelenti, és korán sem hiszik, hogy a személyes gondoskodás általuk kínált lehetőségei eredményesek lehetnek a kezelésükre. Annál inkább is, mert ahogy az adatokból kitűnik, sem a tartós család-gondozás (2-3-4 év), sem a hatósági intézkedés, a védelembe vétel sem hozta meg a kívánt eredményeket.

Az eddig felsoroltakon kívül általánosságban tapasztalataik szerint (milióártalmak, hibás szocializációs minták, szétzilálódott családok, elmérgesedett családi konfliktusok) következményeként megjelenik a tudatmódosító szerek használata.

A bizonytalan élethelyzetből, a szeretet- és kapcsolati hiányokból, a kudarcokból a leértékelődött énképből fakadó belső feszültségek, bizonytalanságok, ambivalenciák leggyorsabb, legkisebb erőfeszítéssel járó megoldási stratégiája az ezek elől való elmenekülés. S ha még ennek eszköze könnyen hozzáférhető is - és egyébként problémamegoldásként még szülői mintaként is jelen volt a korábbi szocializációs folyamatban - nehéz helyzetben vagyunk. Az alkalmi használatból, könnyen rendszeres használat lesz - s a fiatalok sok esetben sem a különböző általuk használt szerek egészségügyi veszélyeivel, sem büntetőjogi követelményekkel nincsenek tisztában. A kezelésükre pedig csak a beismerés, a betegségtudat kialakulása után kerülhet sor, de idáig eljutni nem könnyű út. Főleg, ha az érintett minden nap találkozik azokkal, akik vagy maguk is fogyasztók és sok esetben terjesztők is.

Függőséget és káros hatásokat okoz tapasztalataik szerint a korlátlan internethasználat. Nem csak a valóságos kapcsolatokat szűkíti be, de rossz hatással van a kommunikációra, a konfliktusmegoldásra (egymás fenyegetése, verbális bántalmazása, megalázása, stb.). A tiltott tartalmakhoz való hozzájutás, vagy a magukról posztolt képek és kiírtak alapján számos esetben lettek és lehetnek áldozatok – hiszen a világháló minden előnyével együtt a rossz irányú befolyásolás, áldozatszedés hatékony, végtelenül veszélyes eszköze is. (Ennek külön irodalma van ma már, kutatások foglalkoznak ezzel a témával.)

Talán annyit mi is tehetünk, hogy a szülők figyelmét felhívjuk ezekre a veszélyekre, és kérjük, beszéljenek erről ők is, nagyobb kontrollt gyakoroljanak ebben, s ha lehet, váltsák ki ezeket a programokat gyermekeikkel való közös tevékenységekkel. S járjanak elő pozitív példával!

Javaslatok:

Több minőségi idő családi körben, több közös élmény, több őszinte beszélgetés.

Felvilágosító programok – iskolákban, a gyermekvédelem intézményeiben, klubokban, szülő csoportokban pl. a kamaszkor fejlődés lélektani, érzelmi sajátosságairól, konfliktus megoldási technikákról stb. **Prevencióként több szervezett, közösségi program - iskolai, illetve egyéb közösségi helyeken.**

A gyermekotthonok szolgáltatásait esetenként magas presztizsű, jó anyagi háttérrel rendelkező családok is igénybe vették, vagy a Család- és Gyermekjóléti Központok munkatársai tanácsolták a kialakult élethelyzetre a szolgáltatásukat:

Családi konfliktus (válás), generációs szakadék okozta ellentétek, feszültségek, akár a gyerekek átmeneti felügyelet nélkül maradása esetén (a gyermekeit egyedül nevelő szülő műtéti beavatkozás miatt nem tudja ellátni kiskorú gyermekei felügyeletét).

Nagyobb részt viszont szociális problémaként megjelenik a lakhatás bizonytalansága, saját lakhatás (tulajdon, vagy bérlakás) hiánya. A piaci alapon való lakásbérlés túl azon, hogy a kliensi körre nagy anyagi terhet ró, még bizonytalan is, bármikor felmondásra kerülhet (latens hajléktalanság).

Bár a munkahelyteremtés, a munkaviszony létesítése az utóbbi időszakban tapasztalataik szerint könnyebben megvalósul - főleg az alacsonyabb iskolai végzettséget is elbíró munkakörökben- takarítás, építőipari betanított munka, de lehetőséget találnak a vendéglátásban és a kereskedelemben is a szülők.

A szülők kisebb hányada az, aki súlyos és tartós fizikai vagy mentális károsodás, betegség miatt rokkant járadékban részesült (ezek sokszor okoznak megélhetési problémát, főleg, ha a lakhatás is gond), a felvételre került gondozottjuk szülői nagyobb hányada rendelkezett munkaviszonnyal a gondozás idő alatt.

Lakhatási nehézségekkel nemcsak a bekerülők körénél találkoztak, több esetben érkeznek már más intézményből kitöltött gondozási idő után - családok átmeneti otthona, anyaoththon.

A kikerülés opciójaként is felmerül esetenként az intézményes keretek közé való továbbgondozás, de általában a családok átmeneti otthonaiban, anyaoththonokban várólista működik, ami felveti az ilyen jellegű ellátói formák szükségesnél kevesebb számosságát.

Véleményük szerint mind a szociális bérlakáshoz jutás, mind a segélyezés más kerületekkel összevetve is jónak mondható. A szociális bérlakások nagyobb száma természetesen jobb lakhatási kilátásokat jelentenek főleg a fiatal párok számára, nyilván nőne a gyermekvállalási kedv is.

A lakhatási problémákon túl, azzal együtt, hogy jelentős és szükséges támogatásnak tartják a gyermekvédelmi alapellátásnak a gyermekek átmeneti otthonában történő elhelyezését, nap, mint nap szembesülnek a szüleik nélkül élő gyermekek problémáival. A hazagondozás, a családok egyesítése sok esetben nehéz feladatot jelent az alacsony jövedelmű családoknak. A családok átmeneti otthonában történő elhelyezés szintén jelentős támogatás a családok számára, de a férőhelyek száma miatt a bekerülés nehéz, hosszú a várólista, meghatározott ideig, másfél évig tartózkodhatnak ott a családok, tehát szintén átmeneti megoldás. A körülmények itt kulturáltak, megfelelőek, de a fürdőszoba és a konyha közös használatú, ami folyamatos alkalmazkodást igényel a már eleve zaklatott családoktól.

A látókörükben került családok számára nagy segítség, hogy az iskolai tankönyvek és az étkeztetés a kerületben ingyenes az arra rászorulóknak számára.

Több alkalommal vettek részt tanácskozáson, esetmegbeszélésen, esetkonferencián. A résztvevők fölkészültek, az érintett szülők és a gyerekek az elhangzottak alapján, az ok-okozati összefüggések feszegetése során sok esetben egymást hibáztatják. A probléma feltárás estenként sebeket tép föl, a sérelmek felszínre kerülése alkalmanként átcsap vádaskodásba, bűnbakkeresésbe.

Számukra nagyon nehéz azt a szülői attitűdöt kezelni, ahol a szülő kizárólag a gyermeknek rója föl a hibás viselkedést, a zavarokat, de saját felelősségét, működésének (életvezetési, nevelési elvek, eszközök, biztonság hiánya, érzelmi elhanyagolás stb.) anomáliáit, ártó, esetenként a gyermek személyisége alakulását súlyosan károsító tendenciáit nem látja be, nem ismeri föl, sőt elutasítja. Megdöbbenítő szavak, amikkel találkozunk.

- engem is vert az apám, mégis ember lett belőlem...
- nem lesz belőled semmi...
- most már tényleg lemondok rólad...
- mi büntessük meg a gyereket, zárjuk be...

Természetesen folyamatosan arra törekszenek, hogy a szülőt segítsék gyermeke viselkedésének megfejtésében, készek legyenek az önreflexióra, a változásra és visszataláljanak egymáshoz.

A bekerülést előkészítő munkába szívesen csatlakoznának be minél korábban már, ha a probléma feltárásakor opcióként merül fel a személyes gondoskodás általuk nyújtotta lehetősége. Amennyiben eszközrendszerünk alkalmas még a kialakult helyzet kezelésére, a megoldás kimunkálása, rajtuk kívül, az együttműködő szülő és gyermek szándékán, tevélegességén is múlik.

Szeretnék elkerülni a gyermekvédelmi szakellátás előszobája funkciót, elsősorban hazagondozás hívők. (Esetleg kollégiumi elhelyezéssel.)

Devianciák, disszociális magatartások megjelenésétől óvniuk kell azokat a gyermekeket, akiknek a szülei azért kérik a felvételt, hogy a valóban átmeneti jelleggel fennálló kritikus

élethelyzetre minél előbb megoldást találjanak, s mindeközben biztonságban tudhassák gyermeküket.

Segítség lehet még a hatékonyságban:

- A jelzőrendszer szakemberekkel való megerősítése, az óvodai és iskolai szociális segítőkkel kiegészülve, reményeik szerint is hatékonyabbá teheti a tünetek észlelését, kezelését, tovább mélyíti az együttműködést a jelzőrendszer és az alapellátás között. Az oktató munkát folytató pedagógusok, tanárok, tanítók, óvónők érzékenyítéséért, tudják, sokat tett a szakma, de a prevenció, a minél korábbi felismerés, észlelés, jelzéseléssel van az intervenciók időbeliségére és minőségére.
- Az alapellátás nyújtotta szolgáltatások igénybevételének erőteljesebb számonkérése, akár védelembe vételi eljárás útján.
- A mai magyar gyermekvédelmi rendszer nem elég differenciált, és a bekerülő gyermekek egyéni sajátosságait, nevelési szükségleteit jobban figyelembe vevő gondozási helyekre lenne szükség.
- Sok-sok preventív közösségi programra, megtartó közösségi élményekre lenne szükség.

3.4. S.O.S Krízis Alapítvány – Családok Átmeneti Otthona

Az S.O.S. Krízis Alapítvány 1997 óta a fővárosi gyermekvédelem meghatározó szereplője. Az országban elsők között hozták létre az 1997. évi XXXI. törvényben meghatározott családok átmeneti otthona szolgáltatást, melyet azóta is folyamatosan működtetnek. 2018. évben is három önálló szakmai egységben, illetve a hozzájuk tartozó kiléptető-lakás rendszerben összesen 118 fő - 29 család - ellátását tudják biztosítani. A Perényi Zsigmond utcai szakmai egység 40 fő, a Körvasút sori szakmai egység 25 fő, és a zuglói, Lőcsei utcai szakmai egység 34 fő befogadására alkalmas, s az átmeneti otthonokhoz szervesen kapcsolódó külső lakásokban további 19 fő ellátására van lehetőség.

2008. évig kizárólag fővárosi ügyfeleket fogadtak, majd fokozatosan országos ellátási területűre módosították minden egységük működési engedélyét, így mostanra minden férőhelyükre tudnak rászorulókat fogadni az ország bármely részéről.

Ellátási szerződésük van Budapest Főváros IV. kerülete mellett a XIII. Kerületi Önkormányzattal és Biatorbágy Várossal, valamint a 2018-as évben megállapodást kötöttek Budapest Főváros XIV., V., és XII., kerületével is - ezen önkormányzatok a tőlük megvásárolt szolgáltatás segítségével biztosítják a törvényben meghatározott ellátási kötelezettségüket.

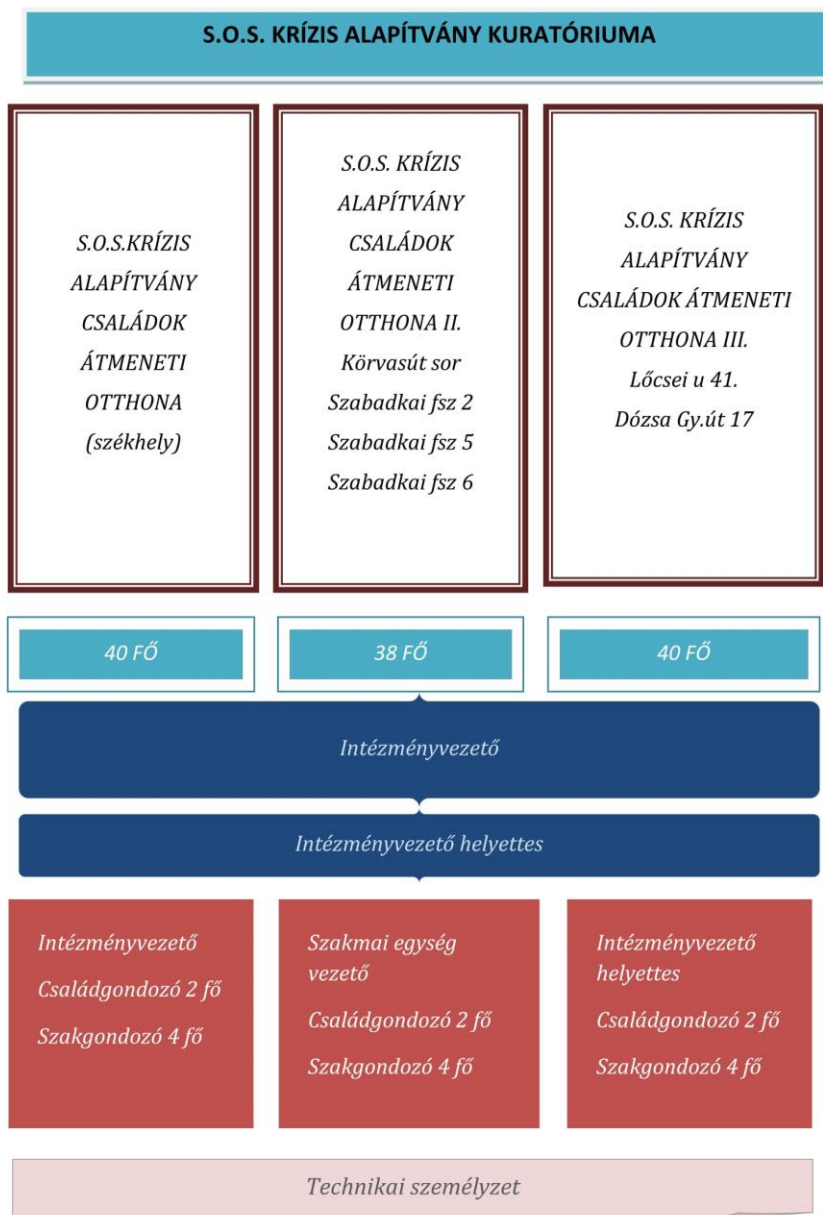
Az 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról 51.§-a a következőképp határozza meg a családok átmeneti otthona szolgáltatást: „Az otthontalanná vált szülő kérelmére a családok átmeneti otthonában együttesen helyezhető el a gyermek és

szülője, valamint legfeljebb 21. életévének betöltéséig vagy - ha köznevelési, felsőoktatási vagy felnőttképzési intézménnyel, szolgáltatóval tanulói, hallgatói vagy felnőttképzési jogviszonyban áll -, legfeljebb 24. életévének betöltéséig a gyermek nagykorú testvére, feltéve, hogy elhelyezés hiányában lakhatásuk nem lenne biztosított, és a gyermeket emiatt el kellene választani szülőjétől, családjától."

A családok átmeneti otthona a gyermekvédelmi alapellátás részeként befogadja tehát a szociális vagy bántalmazási krízishelyzet miatt otthontalanná váló családot, amennyiben a lakhatás megoldatlansága miatt, a gyermeket el kellene választani a szüleitől. Az átmeneti otthonban az ellátási idő 12 hónap, mely az ellátott kérésére meghosszabbítható 6 hónappal, illetve tanköteles korú gyermek esetében a tanév végéig.

Szakmai állományukban szociális munkás, szociálpedagógus, szociálpolitikus, gyermek- és ifjúsági felügyelő, csecsemő- és kisgyermekgondozó, gyógypedagógiai asszisztens, pedagógiai asszisztens, szociális gondozó és ápoló végzettségű munkatársak támogatják a jellemzően sokproblémás családokat mindazon akadályok leküzdésében, melyek a biztonságos életvitel, stabil lakhatás megteremtésében gátolják őket. A szakmai stáb része a pszichológus és a jogász is, mentálhigiénés és jogi tanácsadást nyújtva az ügyfeleknek.

AZ S.O.S. KRÍZIS ALAPÍTVÁNY INTÉZMÉNYRENDSZERÉNEK FELÉPÍTÉSE

A három nagy szakmai egységükben kerülnek elhelyezésre azok a családok, akikről az első személyes beszélgetést követően egyértelműen bebizonyosodott, hogy jogosultak az ellátás igénybevételére (kiskorú gyermeküket maguk nevelik, szülői felügyeleti joguk él, nem rendelkeznek más lakhatási lehetőséggel, beköltözhető ingatlannal, stb.)

Az átmeneti otthonban minden család családgondozót és szakgondozót kap, aki a beköltözést követően 24 órán belül felveszi a kapcsolatot az új családdal. A következőkben közösen feltérképezik a család erőforrásait és deficitjeit, az alapján gondozási tervet készítenek, mely tartalmazza azokat a lépéseket, melyek a család helyzetének megváltoztatásához szükségesek, illetve az intézmény által ehhez rendelt támogatások körét. Minden, gondozásunkba kerülő gyermekről egyéni gondozási-nevelési terv készül, mely a gyermek

speciális igényeire, szükségleteire fókuszálva határozza meg a gondozás szükséges menetét, prioritásait.

Az átmeneti otthonokban munkatársaik lényegében „együtt élnek” az ott lakó családokkal, 24 órás szolgálatot adva, így valóban lehetőség van a mély segítő kapcsolat kialakítására. Amennyiben egy család az átmeneti otthonban kellően megerősödött, üresedés esetén lehetősége van külső férőhelyen történő elhelyezésre pályázni. A külső férőhely - az úgynevezett kiléptető lakások - célja kettős: egyrészt csökkenteni-megelőzni az intézményi elhelyezésből adódó hospitalizációs ártalmakat, másrészt fokozatosan felkészíteni a családot a gondozási időletele utáni önálló életre.

Krízisprogram

Alapítványuk 2005 óta az ország krízisközpontjainak egyike. Professzionális eszközökkel segítik a kapcsolati erőszak áldozatait, önálló szakmai stábbal, titkos címen lévő védett házzal. Az Országos Kríziskezelő Információs Telefonszolgálat partnereként azonnali segítséget nyújtanak a bántalmazottnak, legyen szó egyedülálló felnőtt nőről vagy férfiről, gyermekekkel menekülő felnőttől vagy teljes családról.

A krízisprogramban négy hét az elhelyezési idő, mely egy alkalommal meghosszabbítható négy héttel. Ennyi idő áll munkatársaik rendelkezésére a bántalmazott lakhatásának biztonságos megoldására, a szükséges ügyintézés elvégzésére. Az ellátás időtartama alatt teljes körű ellátást biztosítanak a bántalmazottnak, beleértve a ruházattal történő ellátást, utazási költségeket, étkezést, tisztálkodó szereket, stb. Munkatársaik állandó ügyeletben, 24 órán keresztül fogadják a segítségkérő hívásokat.

A családon belüli erőszak elleni küzdelem az ellátáson túl egyéb feladatokkal is jár. Munkatársaik rendszeresen tartanak tájékoztató előadásokat, tréningeket középiskolákban, emellett gyakori résztvevői a gyermekvédelem és az oktatás különböző színterein tartott konferenciáknak, ahol szakemberek számára nyújtanak segítséget a bántalmazás felismerésében és kezelésében. A témával kapcsolatos szemléletformálás szervezetük kiemelt feladata.

2016-ban kezdték el működtetni Félutas Házukat, ahol olyan kliensek kaphatnak elhelyezést, akik hozzátartozók közötti erőszak miatt veszítették el lakhatásukat, ekkor az ország valamelyik krízisközpontjába kerültek, majd onnan családok átmeneti otthonába. Az elhelyezést nyílt pályázaton hirdették meg, a jogszabályban és a szakmai protokollban meghatározott feltételekkel. A pályázaton sikerrel szereplő pályázó – egy édesanya három gyermeke – részére megfelelő együttműködés esetén 5 évre szóló elhelyezést biztosítanak a Félutas Házban.

Az S.O.S. Krízis Alapítvány Családok Átmeneti Otthona által nyújtott szolgáltatások

Szervezetük nagy hangsúlyt fektet a szolgáltatásközpontú ellátásra. Vallják, a családok átmeneti otthonainak nem a lakhatási lehetőség biztosítása az egyetlen feladata. Munkamódszereik és eszköztárunk folyamatos bővítésével olyan, komplex, a családot egységként kezel, de az egyéni hiátusokat is figyelembe vevő re-szocializációs rendszerben dolgoznak, melynek elsődleges feladata a család problémáját kiváltó ok megszüntetése. A gyermekvédelmi törvény célja, hogy megvédje a gyermek családban való felnevelkedésének jogát, ha a szülő elveszíti a lakhatását, s emiatt ki kellene emelni a gyermeket a családból. A

gyakorlatban tapasztalják, ügyfélkörük többsége komplex problémacsoporttal érkezik az ellátásba, így a lakhatás elvesztése valójában nem az oka, hanem a diszfunkcionális működés tünete.

Céljuk és feladatuk, hogy a náluk elhelyezett kliensek ezeknek a problémáknak a megoldásában nyerjenek megsegítést, hogy az átmeneti gondozás jogszabályban meghatározott idejének letelte után magasabb szinten tudjanak önálló életet kezdeni, mint ahogy az ellátásba bekerültek.

A cél megvalósítása érdekében mindes esetben szoros team-munkában dolgoznak, bár minden családnak van önálló családgondozója és szakgondozója, akivel a gondozási tervet egyeztetik, a közvetlenül támogatja őket a gondozási terv megvalósulásában.

Az elhelyezés során - a lakhatás biztosítása mellett - rendelkezésre álló szolgáltatások:

- *Családgondozás:* a beköltözést követően 24 órán belül a családgondozó felveszi a kapcsolatot a családdal, megtörténik az első interjú, majd folyamatosan formálódik a gondozási terv. A családgondozó szakmai munkája során a szociális munka és a szociálpedagógia teljes eszköztárát használva támogatja a családot. Intézményükben a *Gyermekeink védelmében* adatlap-rendszert használják, ezek közül az ATG3 nevű dokumentumban rögzítjük a gondozási célt, s a cél megvalósulásához vezető eszközök, feladatok rendszerét, mely szerződéseket átlagosan 4 hetente felülvizsgálják, szükség szerint alakítják, módosítjuk az ügyféllel közösen. Ezen munkamódszer segítségével jól nyomon követhető az eset alakulása, az meghatározott feladatok teljesülése és a hozzájuk rendelt segítség, s egyben lehetőséget biztosít arra is, hogy flexibilisen tudjanak reagálni a gondozási idő alatt felmerülő problémákra.
- *Szociális ügyintézés:* a család mindennapjaihoz kötődő szociális ügyintézés támogatása, segítése. Céljuk, hogy klienseik jártasságot szerezzenek a különböző hivatalos ügyek intézésében, így - amennyiben erre van lehetőség - elsősorban az ellátott saját maga intézi az ügyeit, családgondozói támogatással.
- *Gyámhivatali ügyintézés:* a családban felmerülő családjogi, gyámügyi kérdések rendezésében való segítségnyújtás - pl. gyermek családi jogállásának rendezése, szülői felügyeleti jogot érintő kérdések.
- *Gyermeknevelési tanácsadás:* gyermek-és ifjúsági felügyelő, illetve csecsemőgondozó - nevelő munkatársaik rendszeresen tartanak gyermekcsoportokat az ellátott gyermekeknek, melyeken szocializációjuk, manuális készségeik fejlesztése mellett társas kapcsolataik alakításában is segítséget nyújtanak. Munkatársaik szükség szerint a gyermeket gondozó szülők rendelkezésére állnak, gyermeknevelési, konfliktuskezelési tanácsadással, gyakorlati segítségnyújtással.
- *Gyermekfelügyelet:* az átmeneti otthonokban elhelyezett gyermekek napközbeni ellátását elsősorban a helyben rendelkezésre álló intézmények (bölcsőde, óvoda) igénybe vételével oldják meg, hozzásegítve ügyfeleiket az ellátáshoz jutáshoz. Emellett intézményen belül rendszeres gyermekcsoportok tartásával biztosítják a gyermekek felügyeletét arra az időre, amikor a szülőnek olyan elfoglaltsága akad, mely ezt indokoltá teszi (pl.: orvosi ellátás, hivatalos ügyintézés). A szülő hosszabb távú akadályoztatása esetén - pl. hosszú idejű kórházi kezelés -, ha a gyermek felügyelete más módon nem megoldható, gyermekek átmeneti otthona segítségét kérjük.

- *Mentálhigiénés gondozás:* Alapítványuk pszichológusa heti rendszerességgel tart egyéni terápiás alkalmakat az azt igénylő ügyfelek számára. Fontosnak tartják, hogy beköltözést követően minden klienssel felvegye a kapcsolatot a pszichológus. Ez egyrészt fontos a lakhatás elvesztése miatti trauma feldolgozásában, másrészt az ügyfelek és a pszichológus közötti bizalmi kapcsolat létrejötté szempontjából.
- *Jogi tanácsadás:* Szervezetük jogásza előre egyeztetett időpontban az ügyfelek és a családgyógyászok rendelkezésére áll. Specializált területe az áldozatvédelem, de emellett polgári jogi ügyekben, családi jogi ügyekben is igen jártas.
- *Fejlesztőpedagógiai segítség:* 2018-ban a Perényi utcai egységünkben, s terveik szerint a jövőben minden intézményünkben elérhető lesz a gyermekek számára fejlesztőpedagógus, aki heti rendszerességgel foglalkozik a tanulásban segítségre szoruló gyermekeikkel.
- *Krízisellátás:* kiemelten a családon belüli erőszak áldozatai számára védett házat működtetnek, mely egy titkos címen lévő ingatlan. Az áldozat akár azonnal be tud kerülni a szolgáltatásba, ahogy teljes körű ellátásban részesül. A krízisprogram professzionális és speciális szaktudást igénylő feladat, melyet tapasztalt és a területen jártas munkatársaik végeznek, a szakmai stáb részeként, de attól elkülönülten.
- *Szükség szerinti teljes körű ellátás:* Amennyiben a családban olyan helyzet áll el, hogy a tartásra kötelezett szülők nem tudnak gondoskodni a családban élő kiskorúak élelmezéséről, ruházkodásáról, elemi szükségleteiről, úgy a szükséghelyzet azonnali megállítása érdekében teljes körű ellátásban részesülnek a kliensek. Természetesen nem céljuk ellátottaik hospitalizálása, intézményi függőség kialakítása, így minden lehetséges eszközzel a család önfenntartási képességének visszaállítása ilyenkor a gondozási cél.
- *Kiléptető-lakás lehetősége:* Az Intézményben hosszabb-rövidebb időt eltöltött, kellően megerősödött családok számára intézményünk kiléptető-lakásokat tart fent, melyek célja kettős: egyrészt minimálisra csökkenteni az intézményi hospitalizálódás káros hatásait, másrészt átmenetet képez a védett intézményi élet és a támasz nélküli, önálló életvitel között. A családok ez által fokozatosan visszavezethetők az önálló életvitel keretei közé, folyamatos és rendszeres, ám nem állandó támogatás biztosításával. A kiléptető lakáshoz jutás pályázati rendszerben történik, üres férőhely esetén nyilvános pályázatot hirdetünk az ellátottaknak, ezzel is erősítve a saját sorsukért, életükért történő felelősségvállalást. A pályázatokat a teljes szakmai stáb objektív pontrendszerben értékeli.
- *Előtakarékosság lehetősége:* Intézményeinkben többségében gondozási elvárás, hogy az ellátott, lehetőségei szerint, takarékoskodjon. A védett körülmények között lehetősége van anyagi tartalék gyűjtésére, melyet kiköltözésekor egy összegben kap kézhez, ezáltal megteremtve akár egy önálló albérlet lehetőségét, akár egy lakásfelújítás költségeinek viselését. Az előtakarékoskosságot igény szerint az ügyfél maga kezelheti takarékbetétkönyvben, vagy az Alapítványnál letétbe helyezve mi kezeljük helyette. 2015. óta bevezettek egy, a hagyományos gondozási tervtől eltérő eszközöket igénylő takarékoskodási formát, melynek keretein belül külön együttműködési megállapodást kötnek a takarékoskossági projektbe becsatlakozó ellátottakkal, bízva abban, hogy a formai kettéválasztottsággal növelni tudjuk az

ügyfelek elköteleződését anyagi tartalékaik megteremtése iránt. Az Alaprákó program lényegi eleme, hogy ha a család 3-6-9 hónapig fenntartja a szerződésben vállalt takarékosági összegét, úgy 10-20-30%-kal csökkentik a személyi térítési díját, mely összeg szintén a család előtakarékosági számláját növeli. A lakók takarékosági célú befizetéseit elkülönített bankszámlán kezelik. A program sikerességét bizonyítja, hogy családjaik több, mint fele részt vesz benne, többszázezer forintos takarékoskodást érve el.

- *Félutas Ház*: A Félutas Ház szolgáltatás azon kliensek számára elérhető, akik bántalmazást követően az ország bármely krízisközpontjában elhelyezésre kerültek, majd onnan családok átmeneti otthonába /anyaotthonba költöztek, s a gondozás során kellően megerősödtek ahhoz, hogy jó eséllyel tudjanak önálló életet kezdeni. A jogszabály és a vonatkozó szakmai protokollok által erősen meghatározott azoknak a köre, akik a szolgáltatást igénybe vehetik. Üresedés esetén országos pályázatot hirdet Alapítványuk a családok átmeneti otthonai körében, a pályázatokat szakmai team bírálja el objektív szempontok alapján.

Társadalmi felelősségvállalás – együttműködések és jelenlét

Szervezetük 2009 óta nagy hangsúlyt fektet arra, hogy a szűkebb szakmai partnerek és az ellátottak megszólításán túl tágabb körben hívjuk fel a figyelmet bizonyos társadalmi problémákra. Munkatársaik 2018-ban is több középiskolában jártak, **osztályfőnöki órákat** tartva a családon belüli erőszak természetéről, a kezelés módjáról, illetve az emberkereskedelemtől és a prostitúcióról. Az iskolákban biztosított prevenciós tevékenység mellett több szakmai konferencián vettek részt előadóként, ahol gyermekvédelmi szakembereket, a rendőrség munkatársait, áldozatsegítőket, pedagógusokat szólítottunk meg.

2018-as szakmai konferenciájukat – immár hagyományosan – az Angyalföldi József Attila Művelődési Központban tartották, **2018. november 23-án**, a XIII. Kerületi Önkormányzat támogatásával. Szakmai találkozó fókuszpontjában a bántalmazó kapcsolatból való kilépés, és azt követő időszak állt, figyelemmel arra, hogy – ha más módon is – de ez legalább annyira nehéz időszak tud lenni, mint maga a kilépés. Előadók voltak Antal Gábor krízisintervenciós szakpszichológus, aki a kilépés objektív- és szubjektív akadályairól beszélt, dr. Hárdi Lilla, a Cordelia Alapítvány orvos-igazgatója, aki a poszttraumás stressz zavarról tartott előadást, valamint a 2018-ban megnyílt budapesti Krízisambulancia munkatársai, akik bemutatták ezt a hiánypótló szolgáltatást. Az előadásokat szekcióbeszélgetések követték, Péter Zsuzsanna családkonzulens, dr. Szilágyi Júlia gyermekpszichiáter, Boglacsik Tímea, az OKIT igazgatója és Borsos-Köszegi Erika pszichológus vezetésével.

A szélesebb közönség megszólítása mellett kiemelten fontos számukra a szolgáltatást igénybe vevő ügyfelek lakhelye szerint illetékes gyermekjóléti alapellátókkal való együttműködés. 2018-ban is több esetmegbeszélőn és esetkonferencián vettek részt, családgondozóik szükség szerinti, szoros kapcsolatot ápolnak a gyermekjóléti szolgálatok, központok családsegítőivel, munkatársaik rendszeresen részt vesznek a jelzőrendszeri találkozókön, hallgatóként és előadóként egyaránt. 2018-ban is többször volt szükség szoros együttműködésre a Család- és Gyermekjóléti Központ és Intézményük között, minden esetben számíthattak a Központ **partnerségére**, együttműködésére az ellátott gyermekek érdekében.

Mindezek mellett az elmúlt év egy új, szélesebb körű együttműködés kezdetét is jelentette. **Újpest Önkormányzata, a Habitat for Humanity Magyarország, a MetLife Hungary** és az S.O.S. Krízis Alapítvány együttműködésével egy, átmeneti otthonukban lakó pár és két gyermeke költözhetett önkormányzati bérlakásba, melyet a MetLife Hungary támogatásával a Habitat for Humanity munkatársai és partnere újítottak fel. Intézményük vállalta a család felkészítését az önálló életre, támogatását előtakarékosági programukban, valamint a kiköltözést követően egy évig a család a mentorálását.

2018-ban is megrendezték immár hagyományos, **nyári táborukat** Tatán, az Öreg-tó mellett, ahova ezúttal 20 gyermeket tudtak elvinni. A tatai tábor adta kiváló pihenési és sportolási lehetőségek mellett munkatársaik külön prevenciós programokkal készültek a gyermeknek, ebben az évben a kortárs erőszakra helyezve a hangsúlyt. Kidolgozott prevenciós technikáikkal a táborban részt vevő gyermekekkel feldolgozták a témát, bízva abban, hogy a jövőben közösségeikben érzékenyebbek lesznek a bullying jelenségére.

2018-ban folytatták együttműködésüket az **Életrevaló Egyesülettel**, akik az intézményük lakó gyermekekkel végeztek művészetterápiás foglalkozást. 2017-ben a #telefonok névre hallgató projektjükben kisfilmeket forgattak gyermekeikkel, melynek minden elemét a gyermekek dolgozták ki, 2018-ban pedig rap-dalt írtak. Mindkét évben kimagasló sikerrel szerepeltek hazai és nemzetközi fesztiválokon a kisfilmek, a rangos díjazás mellett azonban kézzelfogható értéként jelent meg a részt vevő gyermekek mindennapjaiban a közös alkotás során összekovácsolódott közösség: a filmforgatások vége után is együtt maradt a csoport, önállóan keresve a találkozási lehetőségeket, melyekre intézményeik minden esetben örömmel biztosították a helyszínt, munkatársaik pedig segítették a gyermekeket a közösség fenntartásában.

Együttműködés a kerületi Család- és Gyermejjóléti Központtal és a jelzőrendszer tagjaival:

Az újpesti gyermekjóléti ellátórendszer tagjaival való együttműködésük kiemelkedőnek mondható. 2018-ban is több esetmegbeszélőt, esetkonferenciát szerveztek, családgondozóik szükség szerinti, szoros kapcsolatot ápolnak a Család- és Gyermejjóléti Központ családgondozóival. A IV. kerületi illetékességű ügyfelek esetében is egyre többször volt szükség szoros együttműködésre a Család- és Gyermejjóléti Központ és Intézményük között, minden esetben számíthattak a Központ partnerségére, együttműködésére az ellátott gyermekek érdekében.

Az intézményükben ellátott gyermekek többsége a kerületi, körzeti bölcsődébe, óvodába, iskolába jár. Bölcsődés korú gyermekeik intézményi elhelyezése során nem találtak akadályokkal, ahogyan a körzeti óvoda is szívesen fogadja gyermekeiket. Szakgondozó munkatársaik folyamatosan kapcsolatban vannak a társintézmények gondozó-nevelő munkatársaival, az információáramlás kétirányú és kölcsönös.

Általános iskola tekintetében a körzeti iskolával gyakorlatilag nincs együttműködés, az iskola – bár kötelezettsége lenne – nem szívesen fogadja gyermekeiket, nyíltan negatív megkülönböztetéssel él a családok átmeneti otthonában élő gyermekekkel kapcsolatban. Az együttműködés különösen nehezített az ideiglenes vendégtanulói jogviszony létesítésével kapcsolatban – az iskolában tapasztalható előítéletességgel még személyes kapcsolatfelvétellel sem sikerült megküzdniük. A kerület más iskolái viszont gördülékenyebben fogadják gyermekeiket, minden gyermekük oktatási-nevelési

kötelezettségének teljesítése megoldott. A körzet védődője havi rendszerességgel látogatja intézményüket, de szükség szerint számíthatnak a segítségére bármikor.

Átmeneti otthonukba be- és kiköltözéskor minden esetben írásos jelzést küldünk a Család- és Gyermekjóléti Központ számára, mellyel kapcsolatban minden esetben érkezett írásos visszajelzés, illetve a Központban dolgozó családsegítő és eszményedzser kollégák felvették a kapcsolatot a kérdéses családdal. Intézményükben is gyakorta meglátogatják a gondozott családokat a Központ munkatársai, ahogyan családjaik is igénybe veszik a Központ által biztosított, magas színvonalú szolgáltatásokat.

Az újpesti észlelő- és jelzőrendszer tagjai közül Budapest Főváros Kormányhivatala IV. Kerületi Hivatala Gyámügyi és Igazságügyi Osztálya Gyámügyi Osztályával nem zökkenőmentes az együttműködés.

Az ellátotti kör jellemzői – statisztikai adatok a 2018. év vonatkozásában

Bár Intézményük Újpesten helyezkedik el, nem kizárólag újpesti illetékességű jelentkezőket fogadunk. Országos befogadású intézményként Magyarország területéről bárholnan jelentkező ügyfeleket ellátásba veszik, akik így szükségszerűen kapcsolatba kerülnek a kerület gyermekvédelmi és köznevelési rendszerével is. Az intézményükbe való bekerülés elengedhetetlen feltétele a szülő **kéréme** az ellátásra vonatkozóan. Ezt azért fontos kiemelni, mert gyakori, hogy segítő szervezetek, intézmények jelzik az elhelyezés szükségességét, ám a család önmaga ezt mégsem kéri, nem születik kérelem. Ennek ismeretében megkülönböztetnek *jelzést*, mely csak annyit takar, telefonon, személyesen, levélben, segítő személy által érdeklődés mutatkozott elhelyezés iránt, illetve *kérelmet*, ami ténylegesen megvalósult jelentkezőt jelent.

Ennek ismeretében 2018-ban 39 esetben érkezett jelzés felőlük arról, hogy **újpesti illetékességgel rendelkező** családnak vélhetően szüksége lehet az ellátásra. A 39 eset 137 főt takar, akik közül 59 felnőtt, 78 gyermek és 3 magzat. A jelzésekből 32 elhelyezési kérelem született, 49 felnőtt, 64 gyermek és 3 magzat volt érintett.

A 32 elhelyezési kérelemből 4 esetben történt tényleges elhelyezés, 6 család megoldotta a lakhatását másként, 3 család nem jelent meg a leegyeztetett felvételi beszélgetésen, egy esetben nem a családok átmeneti otthonában történő elhelyezés bizonyult az adekvát megoldásnak¹, egy esetben nem fogadta el a felkínált elhelyezést a szülő², egy esetben a Család- és Gyermekjóléti Központtal történt egyeztetést követően, a probléma sajátosságai miatt nem tudták fogadni a családot³, s 16 esetben jelenleg is aktív az elhelyezési kérelem.

¹ A gyermek gyermekek átmeneti otthonában élt, az apa addiktológiai problémákkal küzdött, s a gyermek semmiképpen nem akart az alkoholbeteg apával költözni.

² A szülő úgy döntött: inkább gyermekek átmeneti otthonába adja a gyermekeket, az kevesebb költséggel jár neki.

³ Két koraszülött gyermekét nevelő, nagyon fiatal édesanya volt a jelentkező, a Központtal egyeztetve az elhelyezés elutasítása mellett döntöttünk.

Újpest Önkormányzatával 15 főre szóló ellátási szerződésük van, mely kereteket 2018. évben kényszerűen túlléptük néhány időszakban. Újpesti illetékességű ellátottak 2018-ban összesen **6336** éjszakát töltöttek az intézményben, az átlagos napi ellátotti létszámuk így **17,35 fő** lett. Ez – beleértve a már 2017-ben megkezdett, s 2018-ban lezárt gondozásokat is – 9 családot jelent, 16 felnőttel és 17 gyermekkel (közülük egy a gondozási idő alatt született, felvételtkor még magzat volt).

A 2018-as évben ellátott 9 család/ 33 fő vonatkozásában az alábbi statisztika adatok állnak rendelkezésünkre:

Gyermekek nem- és életkor szerinti megoszlása

	Fiú	Lány
0-3 éves	2	4
4-5 éves	2	1
6-13 éves	4	3
14-18 éves	0	1
Összesen	8	9

Legnagyobb számban a 6-13 éves („kiskamasz”) korosztályba eső gyermekek voltak ellátásukban 2018-ban, bár volt olyan család is, akiknek a gondozási idő alatt született meg negyedik gyermeke. A bölcsődés korú és fejlettségű gyermekeik jellemzően bölcsődei elhelyezésben részesülnek, hogy az édesanya is mihamarabb vissza tudjon térni a munkaerőpiacra.

Családszerkezet

Egy gyermeket nevelő, egyedülálló szülő	2
Egy gyermeket nevelő szülőpár	2
Két gyermeket nevelő szülőpár	3
Három gyermeket nevelő szülőpár	1
Négy gyermeket nevelő szülőpár	1

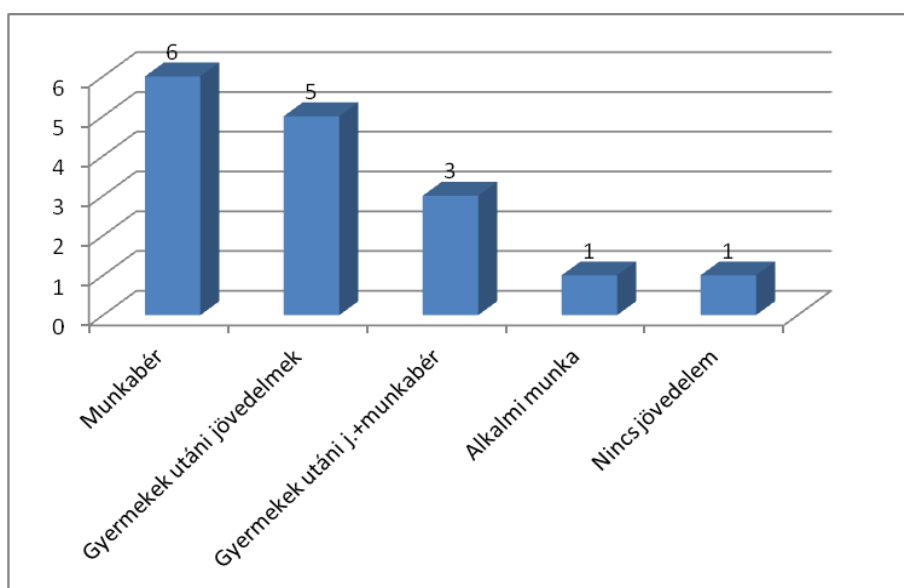
Mint a fenti táblázatban látható, a leggyakoribb családszerkezet a két gyermeket nevelő szülőpárok, azaz a négy tagú családoké volt. Aggasztónak tűnik ez az adat a fővárosi lakáspiaci helyzetet is figyelembe véve, hiszen átlagosnak tekinthető családlétszámról beszélünk, két felnőtt keresővel. Az egyedülálló szülők, vagy a többgyermekes családok hátrányos helyzete a lakáspiacon nyilvánvaló, azonban az, hogyha a kétkeresős, kétgyermekes családok sem tudják fenntartani a lakhatásukat, aggodalomra adhat okot.

Jövedelmi adatok

Jövedelemsávok	Beköltözéskor	Gondozás során/lezáráskor
0 - 20e Ft	1	0
20e - 40e Ft	2	1
40e - 60e Ft	2	1
60e – 80e Ft	1	3
80e – 100e Ft	9	9
100e Ft felett	1	2

Mint látható, sok esetben sikerült növelni a család felnőtt tagjainak bejövő jövedelmeit a gondozás során, ami által megnyílt a lehetőség arra, hogy önfenntartásuk mellett takarékoskodni is tudjanak. Az újpesti közfoglalkoztatási program sok ellátottjuknak nyújtott stabil munkajövedelmet, míg néhány ellátottjuk – elsősorban az édesanyák közül – a nyílt munkaerőpiacra tudtak visszatérni. Bár jellemzően alacsony presztízsű munkák az elérhetőek számukra, s a gyermekekről való gondoskodás sok esetben praktikus hátrányt jelent számukra, néhány esetben rugalmas munkaidő-szervezéssel, otthonról végezhető munkával még azok is képesek voltak munka-jövedelemre szert tenni, akik több gyermekről gondoskodnak, vagy csecsemőkorú gyermeket nevelnek.

Összességében erősödés látható a családok bejövő jövedelmei tekintetében a gondozási időszak során, azonban ez gyakorta még így sem olyan mértékű, hogy önálló lakhatási lehetőség reálisan elérhető legyen számukra: a gyermekét egyedül nevelő anya, akinek jövedelme a 20e-40e Ft-os sávból a 60e-80e Ft-os sávba került, kimagasló egyéni teljesítményt ért el, mindemellett a 80e Ft sem elegendő két fő lakhatásának és ellátásának biztosítására a fővárosban. Mindezek ellenére volt olyan kliensük a 2018-as évben, aki egyedülálló anyaként tudta piaci alapon megoldani a lakhatását: sikerült egy olyan takarító cégnél elhelyezkednie, ahol a munkáltató rendelkezik saját ingatlanokkal is – ezek közül adott igen méltányos áron bérbe egyet az édesanyának, aki munkabéréből és a gyermek utáni jövedelméből biztonsággal fenn tudja tartani azt.

Jövedelem forrása a beköltözéskor

Egy olyan felnőtt gondozottjuk volt, akinek a beköltözéskor semmilyen jövedelme nem volt: ő egy édesanyja volt, akinek azzal a feltétellel adta ki a kórház újszülött gyermekét, hogy beköltözik átmeneti otthonukba. A beköltözést követően segítettünk neki megigényelni a nevelési ellátást és a GYES-t.

A kilenc gondozott újpesti család közül 4 volt még gondozásukban 2018. december 31-én. A kiköltözött 5 család közül:

- 3 család albérletbe költözött (1 a fővárosban, 2 vidéken bérelt ingatlant)
- 1 család a visszaköltözött a vér szerinti rokonságához
- 1 család újpesti önkormányzati bérlakásba költözött

Tervek és javaslatok - Szakmai együttműködések és fejlődési utak

Az S. O. S. Krízis Alapítvány - jellemzően a civil szektor rugalmasságára - fennállása óta érzékenyen reagált a társadalmi változásokra. Igyekeztek a mindenkori igényekhez és gazdasági viszonyokhoz igazítani a szolgáltatásaikat. Azt tapasztalják, hogy a IV. kerületben is a szorult helyzetbe került családok egyre nagyobb számban és hosszabb időre igénylik a családok átmeneti otthona elhelyezést.

Intézményükben 2015 óta folyik a duális családgondozás, melynek lényege, hogy a családot egy családgondozó és egy szakgondozó páros gondozza. A határok nem merevek, de a családgondozó a család egészének gondozási folyamatát kíséri figyelemmel, a szakgondozó pedig a gyermekekre fókuszál. Ennél fogva a párosok nem állandóak, a gyermek kora, problémáinak fajtája és mélysége határozza meg, hogy melyik szakgondozó tudja a legeredményesebben felkarolni őket. További előny, hogy a családgondozó távolléte esetén a szakgondozó is minden információval rendelkezik a családdal kapcsolatban, adott esetben felvilágosítást tud adni az esetgazda részére.

Ez azért is nagyon fontos, mert a gyakorlati tapasztalataik szerint egyre szélesedik az a képzeletbeli spirál, mellyel az ügyfélkör problémái leírhatóak. Az albérlet elvesztése - mint azt fentebb írtuk - csupán tünete bizonyos problémáknak, mely problémákban jelentős átalakulást érzékelnek. Egyre nagyobb számban jelennek meg az ellátásban kezelt vagy kezeletlen pszichiátriai betegek, addiktológiai problémákkal küzdő ügyfelek, súlyos diszfunkciókkal rendelkező családok, egyre gyakoribb a családon belüli gyermekbántalmazás, párkapcsolati erőszak. Szükséges lenne a családokkal foglalkozó szakemberek gyakori konzultációja, hogy minden esetben a megfelelő segítséget tudja kapni az ügyfél a gyermekjóléti rendszertől, s ehhez elengedhetetlenül szükséges a rendszeres kommunikáció mellett egymás erőforrásainak ismerete is.

Javaslatok a jövőbeni együttműködés tekintetében:

- Fenntartani a szoros kapcsolatot a Család- és Gyermekjóléti Központtal, rendszeres esetmegbeszélők és esetkonferenciák tartása az ellátásban lévő ügyfelek élethelyzetének megoldására irányuló szakmai tevékenységek összehangolása érdekében.
- Szervezetük vállalja, hogy a szakmai együttműködés keretében a Család- és Gyermekjóléti Központ felkérésére térítésmentes prevenciós előadásokat tart családon belüli erőszak, párkapcsolati erőszak és az emberkereskedelem-prostitúció kérdéskörében, a Központ által kért és javasolt helyszíneken.
- Fenntartani és megerősíteni az együttműködést Újpest Önkormányzatával a gondozásunkban lévő családok bérlakáshoz jutása területén, alkalmazva a már megismert és működtetett protokollt arra vonatkozóan, hogy a kiválasztás vonatkozásában támogató javaslatot küldenek az Önkormányzat részére. A kialakított gyakorlat szerint támogató javaslatot csak olyan család kaphat Intézményüktől, ahol nincs gyermekvédelmi probléma, a szülők stabil munkahellyel rendelkeznek, a gondozás során vállalták az Alaprákó takarékosági programjukban való részvételt, életvitelükkel, közösségi magatartásukkal kapcsolatban nem merült fel probléma.

3.5. Kapcsolat a jelzőrendszerrel, tagjainak tevékenysége, és tapasztalatai

3.5.1 Beszámoló a kerületi óvodák gyermekvédelmi munkájáról

Gyakorlati munkájuk során egyik legfontosabb törekvésük a családokkal, szülőkkel való összhang, az együttműködés a gyermekek nevelésével kapcsolatban. Jó esetben sikerül ezt kialakítani, természetes igény mind a két fél részéről, de az esetek bizonyos százalékában nehézségekbe ütköznek. Vannak szituációk, amikor olyan problémákkal találkoznak, amelyek már túlmutatnak kompetenciájukon, amikor a legnagyobb igyekezetük ellenére sem tudnak megbirkózni a feladattal, segítséget nyújtani az arra rászorulóknak. Ekkor jön el az a pillanat, amikor náluk szakavatottabb, ezen a területen képzettebb szakemberek segítségét kérik ők, vagy a családok, hogy útmutatást kaphassanak a bajokból, problémákból való kilábaláshoz.

Kerületünk, 20 önkormányzati fenntartású óvodájába 2018. októberi statisztikai adatok szerint 2826 óvodáskorú gyermek járt. Az ő nevelésük, optimális fejlődésük biztosítása 134 csoportban valósul meg, ami átlagosan 21 fős csoportlétszámokat eredményez. Bár tudjuk, hogy ez egy ideális csoportlétszámnak mondható adat, lényegesen nagyobb lehetőséget biztosít az egyéni, differenciált bánásmódra, a felzárkóztatásra/tehetséggondozásra, de számunkra azért nem megnyugtató, mert az előző évekhez hasonlóan most is csökkenő a gyermeklétszám.

A kerületi óvodák 140 csoportjában 3415 gyermek fogadására van mód és lehetőség. A 2017. évi adatokkal összehasonlítva – bár a gyereklétszám csak 45 fős csökkenést mutat, mégis 3 csoporttal kevesebb működik, mint akkor.

Nőtt viszont a sajátos nevelési igényű gyermekek szám a 2017. adatokhoz képest. Még 2017-ben 59 fő SNI-s gyermek volt a kerületben (40 fő 2X szorzós, 19 fő 3X szorzós) addig a 2018-as évi statisztika szerint 68 ezeknek a gyerekeknek a száma (49 fő 2X, 19 fő 3X szorzóval).

A BTM-es gyerekek száma 50 fő, ami 2017-es adatokhoz képest 13 fő növekedést jelent. A csökkenő gyereklétszám mellett ezek a növekvő adatok nem jelentik azt, hogy a feladataik csökkentek volna.

A kerület óvodáiban jellemzően külön gyermekvédelmi felelős látja el az ilyen irányú feladatokat, bár a köznevelési törvény értelmében ez valamennyi óvodapedagógus kötelezettsége. Az óvodavezetőknek is fontos szerep jut ezen a területen, hiszen a gyermekvédelmi felelősökkel közösen koordinálják ezt.

Megfogalmazódott bennük az a gondolat, hogy a hátrányos helyzetről, halmozottan hátrányos helyzetről nem biztos, hogy reális a kép az intézményekben. Ezek megállapításhoz a megváltozott körülmények, miszerint is a szülőknek külön kell nyilatkozni bizonyos állapotokról – alacsony iskolázottság, foglalkoztatottság, elégtelen lakókörülmények, stb. – torzíthatják a valós helyzetet. Nem biztos, hogy minden rászoruló család felvállalja ezt a nyilatkozattételt, esetleg diszkriminatívnak ítélik meg.

Az óvodák többsége a kapcsolatát a Család- és Gyermekjóléti Központtal rendszeresnek, sok esetben igény- és szükség szerintinek ítéli meg. Vannak olyan óvodák, ahol ez intézményi szintű, hiszen látogatják, látogatták egymást, kölcsönösen ismerkedtek az ott folyó munkával. A rendszeresség mellett a folyamatosság is szóba került, hiszen hatékonyan együttműködni csak a folyamatosság biztosításával lehet. Valamennyi óvoda kiemelte, hogy szívesen vesznek részt minden alkalommal a jelzőrendszeri megbeszéléseken. Nagy népszerűségnek

örvendenek azok a témák, amelyek a 3 – 6(7) éves korosztály problémáival foglalkoznak, de szívesen tekintenek ki egy-egy idősebb korosztályt érintő terület felé is.

Szerencsére a 2018. évről már minden óvoda úgy nyilatkozott, hogy jó és együttműködő a kapcsolatuk a jelzőrendszer más intézményeivel, személyekkel is. Fontosnak tartják az eszmecserét a védőnőkkel, a Pedagógiai Szakszolgálat IV. kerületi Tagintézményének a munkatársaival. A Rendőrség munkatársaival még mindig nagyobb a távolságtartás, de ez abból is adódik, hogy – szerencsére – nagyon kevés az olyan eset, amikor a Rendőrség is érintett a folyamatban.

A jelzéstételi kötelezettség megtétele a legtöbb intézmény szerint zökkenőmentesen ment, nem ütközött semmilyen akadályba. Egy intézmény jelzett egy olyan sajnálatos esetet, amikor a családot tájékoztatták az ő telefonos jelzésükről, ami megnehezítette a szülőkkel való együttműködést a továbbiakban – bizalomvesztés lépett fel, támadásként értékelték az óvoda lépését. Voltak olyan intézmények is, amelyek még nem kerültek ilyen téren kapcsolatba a Család- és Gyermejjóléti Központ munkatársaival – valamennyien örülnének, ha nem lenne ilyen feladatuk az elkövetkezendő időkben.

A jelzőrendszeren belüli együttműködést az óvodák többsége jónak ítéli meg, az információáramlás kielégítő, a tartalmi elemek építő jellegűek. Kritikaként megfogalmazódott egyes eseteknél a nehézkes, lassú ügymenet, illetve – örökké visszatérő kérdés – a tájékoztatás hiánya abban az esetben, ha nem az óvoda a jelzést tevő a gyermek ügyében, akár alapellátásba-, akár egyéb gondozásba vételről van szó. Legtöbbször csak abban az esetben „sejtik”, hogy a család a Család- és Gyermejjóléti Központ látókörébe került, ha kérést kapnak pedagógiai vélemény elkészítésére.

A gyermekvédelmi feladatok ellátása során felmerülő problémák széles skálán mozognak az óvodai nevelés területén:

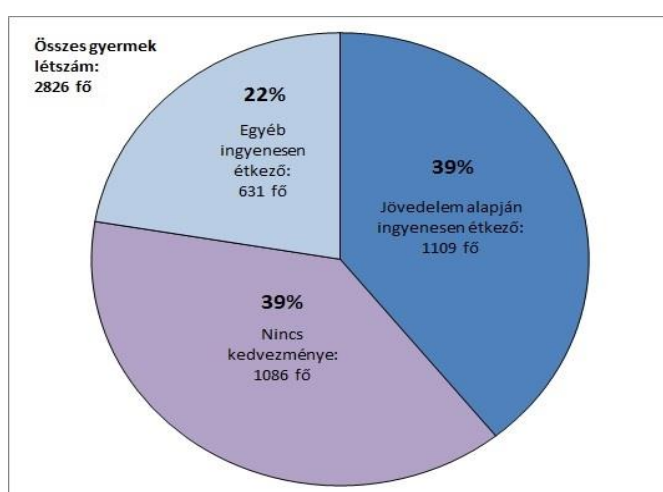
- Legtöbb esetben a szülőkkel való együttműködés ütközik nehézségbe, akár egy BTM-s, akár egy SNI-s probléma megállapítása kapcsán. Megértik, hogy a szülők nehezen tudnak azonosulni azzal, hogy a gyermekük nem fejlődik optimálisan, segítségre van szüksége, bizonyos területeken „más”, mint a kortársai, de sok időt veszítünk addig, amíg eljutnak a megfelelő szakemberhez, megkaphatják a számukra hatékony fejlesztést.
- Sok óvodában okoz még gondot a válófélben lévő szülők problémája. Tudják, hogy még egy intelligensen elindított, a gyereket ebből kizárni akaró válás is megviseli a családot, de ahol a gyermeket egymás ellen akarják felhasználni a szülők, ott még inkább nyomás nehezedik rájuk. Abban az esetben pedig, ha még a láthatás, gyerekelhelyezés sincs szabályozva tehetetlenek. Igyekszenek mindig a gyermek érdekeit nézni, de a törvényeket ők sem léphetik át, be kell őket tartaniuk! Csak tanácsokkal, fogadóórákon próbálnak hatni az érintettekre. Ennek is egyik alapfeltétele, hogy a szülő bizalommal forduljon az óvodapedagógusok, óvodavezető, ha szükséges, akkor a Gyermejjóléti Központ felé.
- Igen nagy a felelősségük a mérlegelésnél: meddig mehetnek el, hol van az a határ, amikor már be kell avatkozniuk a gyermek érdekében, jól értelmezik e az esetleges árulkodó jeleket.
- Egy intézmény jelezte, hogy gyermekéért ittasan érkező szülő okozott problémát az intézményüknek, de a Család- és Gyermejjóléti Központ közreműködésével megoldódott a gondjuk.

- A tavalyi évhez hasonlóan az óvónők problémának élik meg azokat a jelenségeket, amelyek – állítólag – a XXI. század velejárói: a gyermekeket érő túl sok, és olyan ingerek, amelyeket nem tudnak feldolgozni. Gondolnak itt azokra a nap, mint nap látható jelenetekre, amikor az édesanya a babakocsiban síró gyereke kezébe nyomja a színesen villódzó mobil telefonját. Olyan is előfordul, hogy a gyerek sírását az anya észre sem veszi, mert ő van belemélyedve a készülékébe. Szintén példa, hogy a szobában egyszerre megy a tv készülék, de a gyerek is játszik/játszana – ha a figyelme nem oszlana meg folyton a két tevékenység között.
- Egy, a tavalyi évben is már jelzett probléma – ami még a 2018. évben is fenn állt – a családi nevelés hiánya: amikor a szülő nem mer, vagy akar ellentmondani a gyerekének, az van, amit a gyerek szeretne, ő dönt, irányít, nincs konfrontáció, gátak és korlátok kiépítése.

Mind két jelenséget nagy veszélyforrásnak tekintik! Az óvodákban szülői értekezleteken, fogadóórákon felhívják ezekre a családok figyelmét, igyekszenek tudatosítani bennük a jelenségek veszélyeit, de talán egy átfogóbb, nagyobb tömeget megmozgató fórumon érdemes lenne ezeket napirendre tűzni.

A családok szociális helyzete a kerületi óvodákban nagyon változatos képet mutat. A legtöbb intézmény átlagosnak ítéli meg a családok anyagi helyzetét, de vannak intézmények, ahol az átlagon aluli, illetve a szegényes kifejezés jobban demonstrálja az állapotukat. Csak kevés intézmény jelezte, hogy a hozzájuk járó gyermekek jó anyagi háttérrel rendelkező családból érkeznek. Megfogalmazódott az is, hogy manapság a szülők azt gondolják, hogy akkor tesznek a legjobbat a gyerekükkel, ha mindent megadnak (anyagi értelemben), megvesznek neki. Ez sok esetben erőn felüli költsékezést eredményez, ami nem jó gazdálkodásra utal. Meg kell továbbá említeni, hogy – bár az óvodák jelentős része elfogadhatónak tartja a családok anyagi helyzetét -, mégis magas a jövedelem alapján étkezési kedvezményben részesülő gyerekek aránya.

A kerületben ingyenesen étkező óvodáskorú gyerekek száma 1740 fő az (összes gyereklétszámból: 2826), ezen belül is a jövedelem alapján 1109 gyermek étkezik ingyen.

Az óvodáskorú gyermekek nagyobb tömegét érintő veszélyeztető helyzetet az intézményekben dolgozó kollégák nem tapasztaltak. (A fentebb említett általános, egész társadalmat érintő problémákon kívül!) Ez azért ad bizakodásra okot, mert ismerik azokat a

hatásokat, amelyek kisiskoláskortól már érhetik őket. Gondolunk itt akár az alkoholfogyasztás, akár a drogfogyasztás, vagy a dohányzás terjedésére. Az óvodában igyekeznek a gyermekekben olyan szemlélet alapjait lerakni, ami a későbbiekben is visszatérhatja őket ezeknek a szereknek a használatától. Természetesen tisztában vagyunk azzal is, hogy a család és a baráti társaságok milyen hatással lehetnek rájuk a felnövekvő életükben.

Mint már az előzőekben említettem valamennyi óvoda kapcsolattartása kiterjed a tanácskozáson való részvételre is. Sok esetben jelezték a kollégák, hogy volt már részük eszmegbeszélésben, eszmakonferencián is részt venni. Vannak olyan intézmények is, ahol még nem került sor eszmakonferenciára, eszmegbeszélésre.

Valamennyi óvodavezető és gyermekvédelmi felelős nevében elmondható, hogy nagy örömmel és érdeklődéssel várták azt a pillanatot, amikor a 2018. szeptember 01. napjától életbe lépő 1997. évi XXXI. törvény 39. § és a 15/1998. évi NM rendelet értelmében óvodai és iskolai szociális segítő szakemberek tevékenykedhetnek az intézményekben. Tisztában voltak azzal, hogy milyen objektív nehézségek akadályozták ennek a szolgáltatásnak a bevezetését. Már lezajlott a munkának az a része, amikor a szociális segítők felvették a kapcsolatot az intézményekkel, megpróbálták realizálni a feladatok elvégzését. Az is egyértelmű, hogy a szakember hiány miatt ők is nagyon túlterheltek, főleg úgy, hogy ez egy nagyon szép, de adott esetekben lelki megterhelést is jelentő hivatás. Még ezek tudatában is bizakodva gondolnak az elkövetkezendő időszakra: talán a terhek egy kis része lekerülhet róluk, pedagógusokról, gyermekvédelmi felelősökről, óvodavezetőkről. A szociális segítők pedig még hatékonyabban tudnak majd foglalkozni a gyerekek, családok problémáival, az intézményen belüli kapcsolattartás pedig megerősíthet mindenkit abban, hogy itt valóban segítségnyújtásról, tanácsadásról, iránymutatásról van szó.

3.5.2 Beszámoló a kerületi iskolák gyermekvédelmi munkájáról

Jelenleg a gyermekvédelmi feladatok ellátása iskolánként eltérést mutat. Egyes iskolákban van a gyermekvédelmi feladatok ellátására kijelölt személy (valamely tanító, vagy tanár személyében), más iskolákban a gyermekvédelmi munkát az osztályfőnökök végzik az osztályukban tanuló gyerekekre vonatkozóan. Azonosítják a veszélyeztetett tanulókat, ha lehetséges, közreműködnek a veszélyeztetettség okok megszüntetésében, amennyiben nem lehet ezt elérni, a veszélyeztetettség okoknak megfelelően kiemelten foglalkoznak a tanítványokkal.

Azokban az iskolákban, ahol az iskola tanulóinak zöme rendezett és gondoskodó családi környezetben él, ott a Család- és Gyermekjóléti Központtal való kapcsolat alkalmi, rendszeresnek egyáltalán nem mondható. Alkalmanként tartanak kapcsolatot, egy-egy konkrét eset kapcsán. Így ezek az iskolák eseti kapcsolatban állnak a Család- és Gyermekjóléti Központtal. Telefonos vagy írásos megkereséskor segítőkészek, arról azonban szeretnének tájékoztatást kapni, hogy a Család- és Gyermekjóléti Központ rendszerében épp hány tanuló szerepel.

Azokban az iskolákban, ahol nagyobb a szociálisan nehéz, veszélyeztető életkörülmények között élő, hátrányos helyzetű tanulók aránya, a Család- és Gyermekjóléti Központtal nemcsak a rendszeresen megrendezésre kerülő jelzőrendszeri megbeszéléseken való

találkozások alkalmával, hanem egy-egy kompetenciájukon túlmutató eset kapcsán is szoros, folyamatos az együttműködés. A Család- és Gyermekjóléti Központ munkatársai bármilyen probléma esetén azonnal elérhetőek, kimennek, segítséget adnak. Azoknak a gyermekeknek az esetében, akiket a már évek óta ellát, gondoz a Központ, a kapcsolatuk folyamatos, partneri együttműködésen alapszik. Azoknál a tanulóknál, akiknél tankötelezettség mulasztása miatt indult családgondozás, az előző tanévhez képest tapasztalható volt az igazolatlan mulasztások csökkenése, illetve megszűnése.

Több nehéz esetet próbáltak megoldani közösen. Volt, ahol sikerült segíteni a családon, tanulón, de sok esetben a család ellenállása, a szabályok be nem tartása nehezítette, illetve tette sikertelenné az együttműködést. Bármikor rendelkezésükre állnak akár telefonon, akár személyesen fordulnak hozzájuk problémáikkal. Szükség esetén bizalommal fordulnak a Család- és Gyermekjóléti Központ felé gyermeket veszélyeztető körülmény észlelése esetén. Mivel az osztályfőnökök lehetőségeikhez képest figyelemmel követik a rájuk bízott közösségbe tartozó tanulók gyermekjóléti helyzetét, ezért a családdal kapcsolatos információszerzésben, információátadásban kulcsszerepük van. Ennek megfelelően kollégáik ebben az évben is több alkalommal készítettek el felkérésre pedagógiai véleményeket egy-egy tanuló tanulmányi munkájáról, iskolai magatartásáról, közösségbe való beilleszkedéséről, és vettek részt esetmegbeszéléseken, esetkonferenciákon, amelyekre meghívást kaptak. Ezekre a kollégák észrevételeit a Család- és Gyermekjóléti Központ munkatársai meghallgatták, és intézkedéseikben figyelembe vették, az általuk nyújtott segítségnyújtás minden esetben szakszerű volt. Az ott elhangzottaknak megfelelően folytattak megbeszélést, nyújtottak segítséget a szülőknek, a gyermeknek, adott esetben a gyermekközösségnek és a kollégáknak.

Meglátásuk szerint az észlelő és a jelzőrendszer célja, hogy problémák időben felismerhetőek legyenek, és mihamarabbi megoldás szülessen. Ezen tevékenységek összehangolása érdekében folyamatos együttműködés szükséges.

Ezekre jó alkalmat biztosítanak a rendszeresen megrendezésre kerülő szakmaközi tanácskozások, megbeszélések, amit Újpest Önkormányzatának Szociális Intézménye Család- és Gyermekjóléti Központ szervez meg, illetve az éves szakmai tanácskozás. A Központ által kezdeményezett munkamegbeszéléseken az iskolák igyekeznek minél többször képviseltetni magukat. A jelzőrendszeri megbeszéléseken, konferenciákon az iskolák munkatársai, kijelölt gyermekvédelmi felelősei igyekeznek rendszeresen részt venni. A kerületi Család- és Gyermekjóléti Központ tájékoztatóin, tanácskozásain, előadásain, konferenciáin, megbeszélésein rendszeresen részt vesznek, több előadást igen hasznosnak találtak. Az előadásokon napi gyakorlatukban jól hasznosítható információkhoz jutottak hozzá. A szakmaközi megbeszélésekről az iskolai munkaértekezleteken kapnak tájékoztatást a pedagógus kollégák. Az óvodai és iskolai szociális segítő munkatársakat örömmel fogadták az intézményekben.

A számukra veszélyesnek ítélt helyzetekről jelzést tesznek az érintett szerveknek és a szülőknek is. A felmerülő problémával igyekeznek megkeresni a területileg illetékes Család- és Gyermekjóléti Központ munkatársait. Azonnali ellátást igénylő esetekben is gyors, rugalmas az együttműködés. Minden jelzésükre rövid határidőn belül reagálnak, segítenek megoldani a problémákat. Eddig bárhova fordultak, segítőkész szakemberekkel találkoztak. Vannak iskolák, ahol a Család- és Gyermekjóléti Központtal rendszeres problémamegoldó kapcsolatot építettek ki. Azonnali ellátást igénylő esetekben is gyors, rugalmas az együttműködés. Az iskola jelzéseit fogadják, az esetekről visszajelzést, tájékoztatást nyújtanak.

Egyre több iskolának alakul ki a Család-és Gyermekjóléti Központtal hatékony, együttműködő és az ügyeket jól kezelő partneri kapcsolata. Az iskola és a Család- és Gyermekjóléti Központ az esetek függvényében kölcsönösen megkeresi egymást. A Család-és Gyermekjóléti Központ szükség szerint jeleznek vélelmezett bántalmazás, elhanyagolás, veszélyeztetettség, igazolatlan hiányzás, illetve magas számú igazolt hiányzás miatt.

Azok az iskolák, ahol egyre több tanuló szorul segítségre, ott a Család- és Gyermekjóléti Központtal rendszeresen tartják a kapcsolatot. Szeretnék azonban, ha a kapcsolattartás még inkább kétirányú lenne, és a problémás családokról nem csak akkor kapnánk visszajelzést, amikor megkezdik, illetve lezárják a családgondozási folyamatot, hanem az ügy lefolytatása kapcsán is értesítenék az iskolákat a családdal megkötött megállapodásokról, a velük folytatott segítő munkáról. Szeretnék legalább fél évente visszajelzést kapni a családsegítőktől/esetmenedzserektől – akár e-mailben is – arról, hogyan látja a család, a gyermek helyzetét, tapasztal-e javulást, együttműködő volt-e a szülő stb.

A Család- és Gyermekjóléti Központ átalakításakor örömmel vették tudomásul, hogy az Intézményben dolgozó pszichológusok is segítséget tudnak nyújtani a rászorulóknak. Tudomásuk szerint több családnak is sikerült itt segítséget kapni. Törekcsenek továbbra is a hatékony munka érdekében az együttműködésre, a közös gondolkodásra.

A jelzőrendszer más tagjaival: védőnői szolgálattal, rendőrséggel aktív a kapcsolat. Az **iskolavédőnő** egy héten 2-3 alkalommal jelen is van az iskolában, rendszeresen konzultálnak, tart felvilágosító órákat és végzi a kötelező vizsgálatokat. Rendszeresen részt vesznek az iskolák preventív programjaiban. Osztályfőnöki óráinkon gyakran vesznek részt egészségvédelmi témákkal. Az iskolai védőnő rendszeresen tájékoztatja az osztályfőnököket az általa feltárt problémákról, segít a helyzetek kezelésében, megoldásában. A védőnő elvégzi a szűrővizsgálatokat, felvilágosító órákat tart, ifjúsági versenyekre készíti fel a tanulókat, tanácsaival segíti a szülőket, pedagógusokat, tanulókat.

Az **iskolarendőrrel** a heti/havi kapcsolattartás a jellemző, kirívó eset ritkán szokott történni, jobbára csak prevenció, bűnmegelőzési előadás megtartására kérik fel. A Rendőrkapitányság munkatársai bűnmegelőzési, áldozattá válás megelőzési, közlekedési ismeretek és dropprevenció órákat tartottak az iskolák tanulóinak. A gyermekvédelemhez kapcsolódó ügyekben a rendőrség megfelelő gondossággal járt el. A rendőrség munkatársai kijárnak az iskolákba osztályfőnöki órát tartani, dropprevenció és bűnmegelőzési témában, valamint nevelőtestületi értekezleten a pedagógusok számára tartottak előadást. Több iskola is bekapcsolódott a DADA programba is.

A **Pedagógiai Szakszolgálattal** a legintenzívebb a kapcsolatuk, szülői kérésre vagy pedagógus javaslatára rendszeresen küldenek vizsgálatra gyermekeket és szakvéleményük figyelembe vételével szervezik meg számukra a fejlesztő foglalkozásokat.

Az **iskola pszichológusi hálózat**. 2016. december 1-től nagy örömeinkre már vannak iskolapszichológusok, akik e rövid idő alatt is számos problémahelyzet kezelésében, megoldásában vannak segítségükre.

A jelzési kötelezettség teljesítését nagyban befolyásolja, hogy az iskolák jelenlegi alkalmazottai közül senkinek nincs gyermek- és ifjúságvédelmi képesítése, végzettsége. A feladatot sok esetben az osztályfőnökök, osztálytanítók látják el. Így az eddig egy professzionális szakember kezében összpontosuló feladatot olyanok látják el, akik a jogszabályi háttérrel munkájuk mellett ismerkednek, s ezt nem könnyíti meg a jogszabályok folyamatos változása sem. Ezért a kellő jogszabályi ismeretek hiányában sok esetben nem tudják, hogy a különböző problémákkal kit és mikor lehet, illetve kell keresni. Ebből adódnak

bizonytalanságok és időbeli elcsúszások. Nincs olyan ember, aki erre a feladatra koncentrálna foglalkozna a gyerekekkel és a pedagógusok segítségére lehetne a feltárásban és a megelőzésben. A feladat koordinálása az iskolavezetésre hárul, sokszor a tanulók és szüleik meghallgatása is. Az iskolák csak egy részében van kijelölt gyermekvédelmi felelős, aki többnyire alsós tanító, napközis nevelő, vagy pedagógiai asszisztens (esetleg felsős tanár).

Jelzési kötelezettségüknek ennek ellenére igyekeznek maradéktalanul eleget tenni. Hasznosnak ítélik meg, hogy a Család- és Gyermekjóléti Központ családsegítői, esetmenedzserei a jelzést követően felveszik a kapcsolatot az iskolákkal. Nehezíti az együttműködést a Család- és Gyermekjóléti Központ munkatársainak magas fluktuációja, alacsony létszáma. Egy-egy család esetében többször is van szakember váltás. Ennek ellenére a Család- és Gyermekjóléti Központ munkatársai minden esetben segítőkészek, nyitottak. A Család- és Gyermekjóléti Központ fogadja a jelzéseket és intézkedik. Minden jelzésükre kapnak választ. A hosszú ügymenet (hatósági intézkedések) miatt azonban a problémák kezelése elhúzódik.

Az iskolákban a pedagógusok figyelme a nehézsorsú gyerekek felé empatikus, támogató, segítő. Igyekeznek a gyermekvédelmi szabályoknak eleget téve végezni munkájukat. A gyermekvédelmi feladatok ellátásában elsősorban a szülők együttműködésének hiánya okozta a legnagyobb problémát. Ezekben az esetekben csak az iskola és a Család- és Gyermekjóléti Központ közötti szoros kapcsolattartás és együttműködésen alapuló munkavégzés hozott pozitív eredményt. Sem az iskola, sem a Család- és Gyermekjóléti Központ nem hatóság, így csak közösen tudnak igazán hatékonyan fellépni, illetve a hatóság elodázott döntéseinek megváltoztatását mi nem tudjuk felvállalni.

A kerületben élő gyerekek szociális életkörülményei igen változatos képet mutatnak a különböző szélsőségekig. Családok életében a biztos háttér és anyagi stabilitás épp úgy jelen van, mint a mindennapos létbizonytalanság. Újpest egyes területein, a gyermekek egy szűk rétege, igen jó körülmények között, rendezett és gondoskodó családi környezetben élnek. A többség átlagos életkörülmények között él. E mellett azonban egyre több iskola számol be arról, hogy egyre növekszik a családokon belül az anyagi veszélyeztetettség. Sajnos egyre több az elhanyagolt gyermek (fizikálisan és lelkileg). És egyre nő azoknak az eseteknek a száma, ahol nem feltétlen pénzkérdés a gyermek jóléte. A szülői felelősséget pedagógiai módszerekkel nem lehet kényszeríteni. A legfontosabb érv: a gyermek mindenekfelett álló érdeke. Ezt az érvet korábban csak néhány esetben kellett versenyeztetni a szülői önzéssel. Az utóbbi időben azonban egyre több azon családok száma, aki anyagi problémákkal, lakhatási gondokkal küzd, esetleg kilakoltatás veszélye fenyegeti őket. A megélhetésért folytatott harc mellett a gyermeknevelés erőteljesen háttérbe szorul.

Tapasztalataik szerint egyre több szülőnél jelent gondot már alsó tagozatban is a tudatos gyermeknevelés. A szülői felelőtlenség, nemtörődömség, a nevelés hiánya jelentős mértékben hozzájárul a tanulók veszélyeztetetté váláshoz. Egyéb hátrányos, veszélyeztető helyzetek még: szülők alacsony iskolai végzettsége, műveltségi szintje, munkanélküliség, alkoholizmus, elvált szülők stb.

Nagy problémát jelentenek azok az esetek, amikor a szülők rossz kapcsolata, egymás közötti harca válás előtt, alatt vagy után veszélyeztetik a gyermek egészsége fejlődését, bizonytalanságot, zavart okozva a gyermekek mindennapi életében.

Sok iskolában jelent problémát a szülők érdektelensége gyermekük iskola előmenetele iránt. Nagy problémát jelent, hogy pont a veszélyeztetett gyermekek szülei azok, akik általában nem jelennek meg szülői értekezleteken, fogadóórákon. Ilyenkor az iskola egyik fontos feladata,

hogy a szülői felelősséget tudatosítsák, a szülőket motiválttá tegyék gyermekeik vonatkozásában.

Egyre gyakoribb azon tanulók száma, akik "lelki terrorban" élnek, vagy érzelmileg súlyosan elhanyagoltak. Sajnos szintén megfigyelhető az a tendencia, hogy nő a beilleszkedési, tanulási, magatartási, valamint pszichés zavarral küzdő gyermekek száma.

Súlyos problémát jelent a gyerekek egyre nagyobb számú energiaital fogyasztása. Hetedik osztálytól felfelé a fiatalok szubkultúrájában egyre számottevőbben jelen van az alkohol, a cigaretta és a különféle drogok használata. Hatékony az Önkormányzat által szervezett és támogatott kortársképzés. Ennek kiterjesztését azonban több évfolyamon is szükségesnek látják. Veszélyforrás az okos telefonok használata és az internet használatból adódó veszélyhelyzetek. Az internetes zaklatás (viber, youtube stb. veszélyei), valamint visszaélések erősödő veszélyforrást jelentenek a gyermekek számára. A kontroll nélküli internethasználat kiemelkedő veszélyt jelent a tanulókra. Olyan tartalmakhoz férnek hozzá, amelyek nem az életkoruknak megfelelőek. Tudomásuk van olyan esetekről, melyekben a Facebook használat, a rossz társaságba keveredés problémákat okoz. A bullying korjelenség, melytől nagyon nehéz megóvni a fiatalokat. A bizalmi viszony kialakításával, a személyes figyelemmel, a felvilágosítással próbálnak ellene tenni.

Megjelenik az iskolába nem járás is, és sajnos bármilyen indokkal az orvosnál megjelenő tanuló kaphat igazolást.

A nagyobb gyerekeknél veszélyeztető helyzet teremt a lelki problémákból eredő magatartási és tanulási gondok, az egyre gyakoribbá váló önsértő tevékenységek. Ezek megoldásához nagy segítség lenne az iskolapszichológusi ellátás rendszeres jelenléte.

A gyerekekre jellemző, hogy szabadidejükben nem tudják lekötni magukat, annak ellenére, hogy az intézményen belül számtalan szakkör, sportolási lehetőség lenne, számukra melyet nem vesznek igénybe, ill. a szülő kéri az ebéd utáni a hazaengedési lehetőséget. A kötetlen időtöltés jó lehetőséget kínál a „baráti társaságok” kialakulására, a közös dohányzásra, esetenként italfogyasztásra, és más káros szenvedély kialakulására. *A Család- és Gyermekjóléti Központ Rózsa Klubjába több tanulójuk is jár, ahol segítséget kapnak a szabadidő tartalmas eltöltésére.*

Javaslatok a gyermekvédelmi problémák hatékonyabb kezelése érdekében:

A jelzőrendszer működését az iskolák többsége megfelelőnek, kielégítőnek tartja. A jelzőrendszeri tagok közötti kapcsolat folyamatosan fejlődik, s egyre tartalmasabb. Fontos lenne a jelzőrendszeri megbeszélések interaktívabbá tétele, esetleg konkrét esetek megbeszélése mentén.

Hasznos lenne félévente az adott iskola problémás eseteiről helyben esetmegbeszélést tartani, hogy az iskolák rendszeres tájékoztatása megoldott legyen, illetve könnyebb lenne a problémás helyzetek kezelése. Ebben várnak pozitív változást az Óvodai és iskolai szociális segítők az Intézményekben történő megjelenésétől.

Fontos lenne az iskolák és az óvodák gyermekvédelmi munkájának összehangolására, hogy már az iskolába lépéskor megfelelő segítséget, támogatást, figyelmet kaphassanak azok a diákok, akikről már az óvodában kiderült, hogy megsegítésre szorulnak.

A gyermekvédelmi rendszer hatékonyságát növelhetné, ha a gyámhatósági eljárások nem húzódnának el, és hamarabb születne döntés az ügyekben. A jelenlegi ügyintézési idő, mely után a döntés megszületik, és az érdemi munka elkezdődhet az adott családdal, gyermekkel, nagyon gyakran kitolódik, és ez alatt az idő alatt a gyermek továbbra is ki van téve a veszélyeztetésnek, sőt gyakran a létbizonytalanságnak.

Szorosabb kapcsolatot kellene az iskolák és óvodák gyermekvédelmi munkájában kialakítani, hogy már az iskolába lépéskor megfelelő figyelmet és segítséget kapjanak a családok. Az intézményi gyermekvédelmi felelősök számára esetmegbeszélő, workshop jellegű, **képzésnek/ továbbképzésnek** számító összejövetelek tartására igény lenne.

3.5.3. Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat IV. kerületi Tagintézménye

Szakmai tevékenység, kapcsolatok, együttműködések a jelzőrendszer tagjaival

2018 folyamán kapcsolatuk intenzitása a Család-és Gyermekjóléti Központtal az előző évi együttműködés gyakoriságának felelt meg. Hat alkalommal tettek jelzést elhanyagolás, ill. bántalmazás gyanúja miatt. Az elhanyagolás egy fiú esetében azt jelentette, hogy a sokszori behívás ellenére sem jelentek meg a szakértői vizsgálaton, sőt kiküldött leveleiket sem vették át – ezért a Kormányhivatallal egyetértésben jeleztek a Központ felé. Szülői bántalmazás gyanúja két esetben merült fel, egy gyermeknél a szülő rossz mentális állapota miatt jeleztek, egy másik esetben pedig a szülő tehetetlensége miatt, aki nem tudta rávenni fiát a megjelenésre tagintézményükben.

Esetkonferencián négy alkalommal igényelte megjelenésüket a Család-és Gyermekjóléti Központ, egy gyermeknél pedig szakmaközi megbeszélésre kaptak meghívást.

A Család-és Gyermekjóléti Központ viszont a korábbiaknál valamivel több esetben kért információt a hozzájuk járó gyermekekről: tizenhárom megkeresés érkezett a vizsgálati vagy a terápiás tapasztalatokra vonatkozóan.

2018-ban minden jelzőrendszeri értekezleten részt vettek. Az év során a jelzőrendszeri értekezletek közül két alkalommal is kollégájuk, Balogh Anna intézménypsichológiai koordinátor volta a meghívott előadó. Először a jelzési kötelezettség nehézségeiről, másodszer az előítéletről beszélt- a visszajelzések szerint a két előadás érdekes, informatív volt, úgyhogy az előadások – beszélgetések folytatását tervezik.

A jelzőrendszer többi tagjai közül az óvodákkal és iskolákkal rendszeres a kapcsolatuk munkájukból kifolyólag. A rendőrséggel alkalomszerű – az év első felében többször kilátogatott hozzájuk, udvariasan és segítőkészen érdeklődött az esetleges, a rendőrségre is tartozó problémáikról a körzeti megbízott, Jámbor Dániel, akinek korai haláláról megdöbbenéssel és fájdalommal értesültek. A védőnői szolgálattal a pár éve megerősödött kapcsolat rendszeressé vált: kollégáik többször voltak meghívott vendégek, előadók a Babamama klubban.

Jelzési kötelezettségük akadálya most is a szokásos: amennyiben egy terápiás folyamat során szereznek tudomást a gyermek elhanyagolásáról vagy bántalmazásáról, a jelzést a terápia félbehagyása követi. Ez állandó probléma, de van jó tapasztalat is: egy esetben ugyan a szülő elmaradt a terápiáról, de később a Központ javaslatára ismét bejelentkezett hozzájuk, így más pszichológussal folytatódni tudott a gyermek ellátása.

A jobb működésre tett javaslatuk megegyezik a korábbi évek ajánlatával: véleményük szerint fontos lenne intézményi pszichológusok alkalmazása a kerület óvodáiban.

Köszönik a Központ munkatársainak többszöri segítségét, amellyel biztosították, hogy szakértői bizottsági munkájukat ne akadályozza a tanulók hiányzása.

3.5.4. Védőnői Szolgálat

A Védőnői Szolgálat célja:

Az egészségügyi alapellátás részeként a családok egészségének megőrzésére, segítésére irányuló preventív tevékenység, valamint a betegség kialakulásának, az egészségromlásnak a megelőzése érdekében végzett egészségnevelés.

Jogszályi háttér:

Törvények:

- 1992. évi LXVI. törvény a polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról
- 1992. évi LXXIX. törvény a magzati élet védelméről
- 1997. évi CLIV. törvény az egészségügyről
- 1997. évi LXXXIII. törvény a kötelező egészségbiztosítás ellátásairól
- 1997. évi XLVII. törvény az egészségügyi és a hozzájuk kapcsolódó személyes adatok kezeléséről és védelméről
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
- 2011. évi CLXXXIX. törvény Magyarország helyi önkormányzatairól
- 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről
- 2015. évi CXXIII. törvény az egészségügyi alapellátásról
- 2016. évi CLXV. törvény egyes gyermekvédelmi és egészségügyi tárgyú törvényeknek a gyermekek biztonságának és védelmének fokozása érdekében történő módosításáról

Rendeletek:

- 8/2002. (X.4.) ESZCSM rendelet az anyatej társadalombiztosítási támogatás alapját képező áráról, valamint a támogatás elszámolásának módjáról
- 12/1991. (V. 18.) NM rendelet a tanuló ifjúság üdülésének és táborozásának egészségügyi feltételeiről
- 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről
- 18/1998. (VI. 3.) NM rendelet a fertőző betegségek és a járványok megelőzése érdekében szükséges járványügyi intézkedésekről
- 26/1997. (IX. 3.) NM rendelet az iskola-egészségügyi ellátásról
- 26/2014. (IV. 8.) EMMI rendelet a várandósgondozásról
- 33/1998. (VI. 24.) NM rendelet a munkaköri, szakmai, illetve személyi higiénés alkalmasság orvosi vizsgálatáról és véleményezéséről
- 35/2011. (III. 21.) Korm. rendelet az intézeten kívüli szülés szakmai szabályairól, feltételeiről és kizáró okairól
- 47/1997. (XII. 17.) NM rendelet a kötelező egészségbiztosítás keretében járó anyatejellátás feltételeiről

- 49/2004. (V. 21.) ESZCsM rendelet a területi védőnői ellátásról
- 51/1997. (XII. 18.) NM rendelet a kötelező egészségbiztosítás keretében igénybe vehető betegségek megelőzését és korai felismerését szolgáló egészségügyi szolgáltatásokról és a szűrővizsgálatok igazolásáról
- 62/1997. (XII.21.) NM rendelet az egészségügyi és a hozzájuk kapcsolódó személyes adatok kezelésének egyes kérdéseiről
- 63/2011. (XI. 29.) NEFMI rendelet az egészségügyi szakdolgozók továbbképzésének szabályairól

A Védőnői Szolgálat feladata:

- Nővédelem [26/2014. (IV. 8.) EMMI rendelet a várandósgondozásról, valamint 49/2004 (V.21.) ESZCSM rendelet a területi védőnői ellátásról alapján]
- Várandós anyák gondozása [26/2014. (IV. 8.) EMMI rendelet a várandósgondozásról, valamint 49/2004 (V. 21.) ESZCSM rendelet a területi védőnői ellátásról alapján]
- Gyermekágyas anyák gondozása [49/2004 (V. 21.) ESZCSM rendelet a területi védőnői ellátásról alapján]
- 0-6 éves korú gyermekek gondozása [49/2004 (V. 21.) ESZCSM rendelet a területi védőnői ellátásról, valamint 8/2002. (X. 4.) ESZCSM rendelet az anyatej társadalombiztosítási támogatás alapját képező áráról, valamint a támogatás elszámolásának módjáról alapján]
- iskolás, illetve tanköteles gyermekek védőnői ellátása [26/1997. (IX. 3.) NM. rendelet az iskola-egészségügyi ellátásról alapján]
- védőnői vizsgálatok, szűrővizsgálatok elvégzése [51/1997. (XII. 18.) NM rendelet a kötelező egészségbiztosítás keretében igénybe vehető betegségek megelőzését és korai felismerését szolgáló egészségügyi szolgáltatásokról és a szűrővizsgálatok igazolásáról alapján]
- családgondozás [49/2004 (V. 21.) ESZCSM rendelet a területi védőnői ellátásról alapján]
- az egyéni és közösségi egészségfejlesztési, egészségvédelmi programok tervezésében, szervezésében és megvalósításában való részvétel

A Védőnői Szolgálat bemutatása:

A IV. kerületben a Védőnői Szolgálat az Újpesti Egészségügyi Nonprofit Kft. szervezeti egységeként látja el feladatát.

A Védőnői Szolgálat két, feladataiban eltérő részre tagolódik, a területi ellátásra, valamint az iskola-egészségügyi ellátásra.

Területi ellátás

Személyi ellátottság:

A Védőnői Szolgálat területi ellátásában harminc területi védőnői státusz engedélyezett. A 2018. december 31-ei állapot alapján, a dolgozók közül huszonhét védőnő határozatlan idejű kinevezéssel, kettő védőnő a munkavégzéstől tartósan távol - Gyermekgondozási Díjon - levő dolgozó státuszán végzi preventív gondozási feladata, illetve egy státuszon nincs foglalkoztatva védőnő, így annak a körzetnek a feladatai felosztásra kerültek, a dolgozói létszámhiány miatt.

A Király utcai Tanácsadó (1042 Budapest, Király u. 19.) ellátási területén körzethatár-módosítás történt.

Helyi jellemzők:

A kerület közigazgatási területén 30 védőnői körzet van kialakítva. A kialakított védőnői körzetek öt egészséges tanácsadó köré vannak csoportosítva.

Az öt tanácsadóban a védőnői körzetek megoszlása a következő

Tanácsadó megnevezése	Tanácsadó címe	Telefonszám	Védőnői körzetek száma
Király utcai Tanácsadó	1042. Budapest, Király u. 19.	369-15-41	8 körzet
Erdősor úti Tanácsadó	1046. Budapest, Erdősor út 1.	233-14-14	6 körzet
Pozsonyi utcai Tanácsadó	1045. Budapest, Pozsonyi u. 23.	369-19-18	7 körzet
Galopp utcai Tanácsadó	1046. Budapest, Galopp u. 6.	380-69-84	5 körzet
Hargita utcai Tanácsadó	1046. Budapest, Hargita u. 1.	230-28-06	4 körzet

**A területi ellátás mutatószámai
(2018. december. 31)**

	Király	Erdősor	Pozsonyi	Galopp	Hargita	Összesen
Látogatott családok száma	1418	884	1260	714	571	4847
Családlátogatási alkalmak száma	6080	4000	4447	2304	2153	18984
Szaklátogatási alkalmak száma	7612	5817	5459	3503	2907	25298
Gondozott gyermekek száma (fő)	1506	1077	1323	867	674	5447
Fokozottan gond. gyermekek száma (fő)	88	64	66	108	53	379
Gondozott várandósok száma (fő)	446	250	361	235	108	1400
Titkolt terhességek száma (fő)	0	0	0	0	0	0
Család- és Gyermejjóléti Központ felé jelzett esetek száma (eset)	15	9	0	6	1	31

A védőnők, illetve az általuk gondozott családok között a kapcsolattartás folyamatos. A kapcsolattartás családlátogatás, tanácsadás, fogadóóra, illetve a védőnők által szervezett és működtetett klubfoglalkozások keretében valósul meg.

A kerület huszonegy óvodájában 2943 óvodás gyermek ellátása történik, a 2018 / 2019. tanév I. félévétől (2018. október 1. létszámadatok alapján).

Az óvodai preventív gondozási feladatokat az óvodák vezetésével együttműködve látják el a területi védőnők.

A IV. kerületi óvodák létszámadatai (2018. október 1.)

	Óvoda	Létszám (fő)
1.	Ambrus Óvoda	85
2.	Aradi Óvoda	162
3.	Aranyalma Óvoda	118
4.	Bőrfestő Óvoda (Óceán Óvoda is)	111+110+125
5.	Csányi Tagóvoda	58
6.	Dalos Ovi Óvoda	192
7.	Deák Óvoda	134
8.	Homoktövis Óvoda	171
9.	JMK Óvoda	170
10.	Kertvárosi Tagóvoda	81
11.	KF Óvoda	191
12.	Királykerti Tagóvoda	107
13.	Lakkozó tagóvoda	170
14.	Liget Óvoda	106
15.	Nyár Óvoda	176
16.	Park Óvoda	110
17.	Pozsonyi Tagóvoda	66
18.	Szent János Apostol Katolikus Óvoda egyéb fenntartású	100
19.	Viola Óvoda	128
20.	Virág Óvoda	164
21.	Vörösmarty Tagóvoda	108
	összesen	2943

Egészségnevelés:

A Védőnői Szolgálat dolgozói nagy hangsúlyt fordítanak a kerület lakosságának, valamint az általuk gondozottak felvilágosítására, tájékoztatására, az egészségnevelésre. A szülők, illetve a leendő szülők felvilágosítása, támogatása, megerősítése és mentálhigiénés gondozása, a gyermeknevelés során a tanácsadás, a figyelem felhívása a minták, az értékek megfelelő átadására, az egészséges családi háttér, az egészséges személyiségfejlődéshez elengedhetetlen. A védőnők a területi gondozási munkájukon és a kerületi rendezvényeken túl, az Egészséges Tanácsadóknak is szerveznek és végeznek egészségnevelő munkát. Erre a klubfoglalkozások keretein belül van lehetőség.

A Király utcai Tanácsadóban Dr. Dabousné Székelyhídi Julianna már tizenkilenc éve szervezi és vezeti az Újpesti Lisztérzékenyek Klubját. Az elmúlt évben 14 alkalommal, összesen 454 fő vett részt a klubfoglalkozásokon.

Az Erdősor úti Tanácsadóban Baba-mama klub (3 alkalom – 34 fő) és Babamasszázs tanfolyam (6 alkalom – 18 fő) működött.

A Pozsonyi utcai Tanácsadóban Szülésre felkészítő tanfolyam (15 alkalom – 53 fő) és Babamasszázs tanfolyam (18 alkalom – 240fő) működött.

A Galopp utcai Tanácsadóban Baba-mama klubot (4 alkalom – 24 fő) és Szülésre felkészítést (17 alkalom – 85 fő) szerveztek a területi védőnők. Egy alkalommal 40 fő részvételével egyéb rendezvényt szerveztek. A védőnők, a Pető Intézettel együttműködve, megszervezték a megkésett mozgásfejlődésű gyermekek felkutatását és a kerületben történő felülvizsgálatát. Ez a tevékenység az egész kerületre kiterjed, és éves ütemterv szerint 2019-ben is folytatódik - előzetes bejelentkezés alapján - a Galopp utcai Tanácsadóban. Az elmúlt évben 10 alkalommal 78 gyermek felülvizsgálata történt meg.

A Hargita utcai Tanácsadóban Szülésre felkészítő tanfolyam (13 alkalom – 117 fő), Baba-mama klub (16 alkalom – 236 fő) és Babamasszázs tanfolyam (46 alkalom – 174 fő) volt.

A tavalyi évben, 2018. augusztus 31-én, 16. alkalommal került megrendezésre a kerületi **Anyatej Világnapja** rendezvény.

Az Erdősor úti Tanácsadóban egy, a Pozsonyi utcai Tanácsadóban kettő és a Hargita utcai Tanácsadóban három, a kerületben összesen hat védőnő szakos főiskolai hallgató töltötte gyakorlatát.

Iskola-egészségügyi ellátás

Személyi ellátottság:

A 2017/2018. tanévben, a IV. kerület huszonöt oktatási intézményében, az iskola-egészségügyi feladatokat tizenkettő iskolavédőnő látta el.

A huszonöt iskola tizenhárom iskola-egészségügyi körzetre van felosztva. Egy iskolavédőnő általában két oktatási intézményben végzi a preventív gondozási feladatait. Két iskolavédőnő három, két iskolavédőnő pedig egy-egy oktatási intézményt lát el. Egy oktatási intézmény (középfokú) két iskolavédőnői körzethez tartozik.

Valamennyi dolgozó rendelkezik az iskola-egészségügyi munkát szabályozó 26/1997. (IX.3.) NM. rendelet (az iskola-egészségügyi ellátásról) által előírt szakképesítéssel. A tizenhárom iskolavédőnő közül:

- 10 iskolavédőnő határozatlan idejű kinevezéssel,
- 1 iskolavédőnő határozott idejű szerződéssel,
- 1 iskola-egészségügyi körzet ellátását, három határozatlan idejű kinevezéssel foglalkoztatott iskolavédőnő helyettesítéssel látja el
- 1 iskola-egészségügyi körzet ellátását, két határozatlan idejű kinevezéssel foglalkoztatott iskolavédőnő helyettesítéssel látja el.

Az általános iskolákban, 12 évfolyamos iskolákban és az egyházi általános iskolákban házi gyermekorvos, a középfokú oktatási intézményekben ifjúsági orvosok, foglalkozás-egészségügyi szakorvosok látják el az iskolaorvosi feladatokat.

Helyi jellemzők:

Az általános iskolákban, 12 évfolyamos iskolákban és az egyházi általános iskolákban házi gyermekorvos, a középfokú oktatási intézményekben ifjúsági orvosok látják el az iskolaorvosi feladatokat.

Az iskola-egészségügy mutatószámai a 2017/2018. tanévben

Iskola- egészségügyi körzet	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	Össz. (fő)
Létszám (fő)	963	909	1031	887	929	946	889	987	898	844	1000	945	1063	12291
Egészségügyi ok miatt veszélyeztetett (fő)	39	16	219	68	71	289	174	58	101	192	101	49	49	1426
Szociális ok miatt veszélyeztetett (fő)	26	72	4	50	2	69	78	87	4	11	21	11	53	488
Vizsgáltak száma (fő)	437	648	996	404	499	495	602	472	736	844	538	468	510	7649
Szakorvoshoz utaltak száma (fő)	70	40	127	83	204	93	146	230	372	134	113	23	389	2024
Szakorvosi leletet hozott (fő)	20	7	50	17	42	3	19	81	46	92	66	8	56	5071
Gondozásba vettek száma (fő)	37	1	90	9	34	93	75	6	147	92	66	4	51	705
Tisztasági szűrésen részt vett (fő)	461	1054	0	569	929	767	889	987	2450	3376	2573	940	1073	16068
Ambuláns forgalom (megjelenés)	320	168	1053	202	151	86	297	149	1002	712	448	56	190	4834
Észlelő- és jelzőrendszeri megbeszélésen (alkalom)	6	3	0	3	11	8	5	2	0	2	7	0	1	48
Gyógytestnevelésre járó tanulók száma (fő)	27	6	8	22	29	21	28	144	40	90	41	68	70	594

A 26/1997 (IX.3.) NM. rendelet (az iskola-egészségügyi ellátásról) által kampányoltás keretében oltásra kötelezett tanulók többsége részesült az előírt védőoltásban. A betegség, a műtét vagy az egyéb ok miatt a kampányoltás időpontjában hiányzó, ezért védőoltásban nem részesült tanulók pótolása folyamatos. Az oktatási intézményekben történő oltások folyamatát a BFKH V. kerületi Népegészségügyi Intézetének Közegészségügyi-Járványügyi Felügyelői rendszeresen ellenőrzik.

A tisztasági szűrővizsgálatokat a módszertani utasítás szerint, folyamatosan, az oktatási intézmények igényeinek megfelelően végezték az iskolavédőnők. (Vannak olyan iskolák, amelyek nem igénylik, hogy az iskolavédőnő rendszeresen tisztasági szűréseket végezzen. Ezekben az iskolákban ezt a tanév elején az iskolai munkatervben rögzítik.) A tisztasági vizsgálatok során a vizsgált egységeket, illetve a pediculosis miatt kiszűrt tanulókat egyénileg is tájékoztatják, nagy hangsúlyt helyezve az újrafertőződés megelőzésére.

Az iskola-egészségügy járványügyi tevékenysége a 2017/2018. tanévben

	Ellátott iskolák száma (db.)	Ellátott tanulók létszáma (fő) (2017.09.30.)	Védőoltások			
			DiPerTe elleni (fő)	MMR elleni (fő)	Hepatitis B. elleni (fő)	HPV elleni oltás (fő)
1. körzet	2*	963	41	41	57	20
2. körzet	3*	909	38	39	108	46
3. körzet	1	1031	0	0	0	0
4. körzet	3	887	16	16	14	2
5. körzet	2	929	117	118	75	32
6. körzet	2	946	92	93	77	32
7. körzet	2	889	60	60	55	21
8. körzet	2	987	131	131	101	52
9. körzet	2	898	70	70	48	19
10. körzet	1	844	79	80	63	24
11. körzet	2	1000	99	98	88	38
12. körzet	2	945	82	82	69	24
13. körzet	2	1063	125	125	122	47
Összesen	25	12291	950	953	877	357

* Az egyik oktatási intézmény osztott, a magas tanulói létszám miatt.

Egészségnevelés:

Az iskolai egészségnevelési tevékenység az oktatási intézménnyel egyeztetett éves terv alapján történik, amely tanévre készül. Az iskolavédőnők nagy hangsúlyt fektetnek a prevencióra, ennek érdekében igyekeznek színesíteni az egészségnevelési tevékenységüket.

Az egyéni tanácsadások keretében lehetőségük nyílik a veszélyeztetett tanulók felkutatására, és a felmerülő problémák kezelésére.

Összefoglalás, tapasztalatok

Területi ellátás:

Az elmúlt évben a területi védőnők több alkalommal tettek jelzést az Újpest SZI Család- és Gyermekjóléti Központ felé. A jelzések oka változatosságot mutatott, rossz szociális helyzetben gyermeket nevelő családok, várandós mentális zavara és deviáns viselkedése, szülők közötti megromlott kapcsolat, az anyának a nevelésben való bizonytalansága, rossz szülő-gyermek kapcsolat, a gyermeknél jelentkező magatartási problémák.

A területi védőnő ellátási körzetében élő családoknak 2016. január 1. óta kötelező együttműködni a védőnővel, a szolgáltatásról nincs lehetőség lemondani. A várandós, illetve a kiskorú gyermek törvényes képviselője a területi védőnővel történő együttműködés kereteit gondozási tervben rögzíti, amit közösen, egyetértésben, egyéni igényeknek megfelelően megfogalmazznak és aláírják.

A Koragyermekkorai Program szűrővizsgálatainak bevezetése 2017. szeptember 1-től történt. A korábbi kilenc életkorhoz kötött szűrővizsgálatot tizenégy, szükség esetén tizenhat szűrővizsgálat váltotta fel a 7. életév betöltéséig. Újdonság volt a Szülői kérdőív megjelenése, amely nagyobb rálátást biztosít a szülőknek a gyermekük fejlődésének megítélésében. A Szülői kérdőív tartalmának kiértékelése a védőnővel közösen, a szűrővizsgálatkor történik. A Szülői kérdőív fogadtatása pozitív volt a gondviselők részéről. Abban az esetben, ha a szülő nem teszi lehetővé a védőnői szűrővizsgálatot, nem jelenik meg a védőnői tanácsadáson a gyermekével, a védőnőnek jelzési kötelezettsége van a Család- és Gyermekjóléti Központ felé.

A kerületben a gyermekek szociális körülményei változóak és igen széles skálán mozognak. Vannak családok, akiknél a napi megélhetés, a gyermekek intézményi étkezésének a befizetése, a számlák összegének kiegyenlítése, a gyermekek ruháztatása is napi problémát okoz. Ezekben a családokban a problémamegoldás fókuszában a megélhetési gondok rendezése áll, így esetleg a gyermekek kevesebb figyelemben részesülhetnek. A rászoruló családokat felvilágosítjuk a segítségkérés, támogatás lehetőségeiről, illetve gyermekruhák és gyermekjátékok átadásával a védőnők is segítséget nyújtanak.

A gyermekek nagyobb csoportját veszélyeztető tényezőket nem észleltünk, azonban a családokban egyre több deviancia ismerhető fel.

Tapasztalataink szerint, a Védőnői Szolgálat és a Család- és Gyermekjóléti Központ együttműködésnek hatékonyságát tovább lehetne növelni, ha a szakmai rendezvényeken túl egyéb formában is találkoznának a szakemberek.

A jelzési kötelezettség teljesítése nem ütközik akadályba. A két terület szakemberei közötti információáramlást célszerű lenne tovább javítani. Még mindig előfordul, hogy az esettel kapcsolatos információáramlás mértéke a két irányban jelentősen eltér a két szakterület

dolgozói között, nem értesülünk írásban az esettel kapcsolatos folyamatról, az eset lezárásáról. Fontosnak tartjuk, hogy egy-egy eset kapcsán valamennyi, az esettel kapcsolatban álló szakember elmondhassa a tapasztalatait és a megoldás irányvonalának kijelölése csak ezek után történjen meg.

Bölcsődei ellátás:

A 49/2004 (V.21.) ESZCSM rendelet (a területi védőnői ellátásról alapján) nem írja elő a védőnők részére, hogy a bölcsődei ellátásban is részt kell vállalniuk.

A Védőnői Szolgálat és az Újpesti Önkormányzati Bölcsődék Intézménye között változatos a kapcsolat, egyes bölcsődékbe a területi védőnők rendszeresen látogatást tesznek, míg más bölcsődéknél eseti a kapcsolat.

Óvodai ellátás:

A kerület huszonegy óvodájában 2943 óvodás gyermek ellátása történik, a 2018 / 2019. tanév I. félévétől (2018. október 1. létszámadatok alapján).

Az óvodákban, a jogszabályi háttér megváltozása miatt, a kötelező védőnői feladatok megszűntek. Egyéb, eseti feladatokat (pl.: tisztasági szűrések, egészségnevelés, stb.), a területi védőnők látják el az óvoda vezetésével, illetve az óvodát ellátó házi gyermekorvossal együttműködve. Az információáramlás kétirányú még abban az esetben is, ha a problémás gyermek területi védőnője, illetve az óvoda védőnőjének személye nem azonos.

Iskola-egészségügyi ellátás:

Jelenleg a kerület oktatási intézményeit tizenhárom iskolavédőnő látja el. Az iskolák dolgozói és az iskolavédőnők között a kapcsolatrendszer kialakult, az együttműködés megfelelő. A védőnő véleményét elsősorban a tanulóknál jelentkező egészségügyi vonatkozású problémák esetén kéri az iskola.

Az oktatási intézmények az észlelő és jelzőrendszeri megbeszélésekre meghívják a védőnőket, illetve kéri véleményüket, meghallgatják álláspontjukat, javaslatukat.

Az iskolák vezetésével, a tantestülettel, az iskolapszichológussal, a logopédussal, a fejlesztő pedagógussal, a gyógytestnevelővel, az eddig kialakult kapcsolat egyre hatékonyabban működik.

Az iskolavédőnők eddigi tapasztalatai szerint az oktatási intézmények gyermekvédelmi felelőseivel történő együttműködés gyorsabb és hatékonyabb problémamegoldást eredményezett. Azokban az iskolákban, ahol a két szakember jelenléte nem biztosított ott nehezebben valósítható meg a problémamegoldás, a problémák felhalmozódhatnak, nincs, aki koordinálja az eseteket és azok megoldási folyamatát.

A Család- és Gyermekegészségügyi Központ és az iskolavédőnők közötti kapcsolat nem közvetlen, hiszen a tanuló veszélyeztetettségét észlelő iskolavédőnő az oktatási intézmény vezetője felé jelez. Visszajelzés az esetről az iskolavédőnő részére nem mindig történik meg. A jelzési kötelezettség teljesítésének nincs akadálya, azonban a kialakult helyzet súlyosságának megítélése nehézséget okozhat.

Az elmúlt évekre visszatekintve elmondható, hogy a tanulók szociális környezete egyre változatosabb képet mutat. A szociális környezetbe beletartozik a szociális kapcsolatok rendszere, így a társadalmi rétegben elfoglalt hely, a családi és a társas kapcsolatok, valamint a szociális helyzet. Egyre több tanuló csonka családban él, ami szerencsés esetben (és ez a gyakoribb) nem feltétlenül jelent veszélyeztető környezetet az egyén egészséges személyiségfejlődése szempontjából. Több tanuló esetében megfigyelhetőek a rendezetlen családi kapcsolatok is.

A tanulók szociális helyzetének tekintetében átlagos a megítélés, azonban majdnem minden iskolában van néhány átlagosnál jóval nehezebb szociális körülmények között élő tanuló, néhány iskolában pedig a tanulók családjának zöme ilyen körülmények között él (munkanélküliség, anyagi problémák, megélhetési gondok, stb.). A középiskolás korosztályból több tanuló rendszeresen munkát vállal, hogy a keresetével csökkentse a családja terheit, esetleges adósságait.

A szociális ok miatt veszélyeztetettként gondozott tanulók esetében előfordul, hogy az iskolavédőnőt nem tájékoztatják a tanuló életkörülményeiben beállt változásokról. A szociális veszélyeztető tényezők általános iskolás korosztálynál a gyermekek elhanyagolása, elhanyagoltsága, a kevés szülői figyelem, a kevés érzelem, a szülő(k) szenvedélybetegsége, a középiskolás korosztály esetében a dohányzás, az alkohol fogyasztása, a droghasználat, valamint a táplálkozási zavarok. Az iskolavédőnők nem kapnak tájékoztatást a Család- és Gyermekjóléti Központ által gondozott tanulóikról.

Az iskolavédőnők munkáját megnehezítik a magántanulók. Sok esetben, e diákokról kevés az információjuk, hiányzik a személyes kontaktus, ugyanakkor a jogszabályok által előírt iskola-egészségügyi tevékenység csak nehezen valósítható meg. A magántanulók esetében még az iskolai védőoltások beadása is sokszor nehézségekbe ütközik. Ezt tovább nehezíti, ha a szülő nem együttműködő vagy az adminisztráció hiányos (pl.: hiányzik, hiányos vagy elveszett a tanuló oltási könyve, folyamatos költözése miatt az iskola-egészségügyi dokumentáció hiányzik, nehéz a nyomon követése stb.).

Ilyenkor az iskolavédőnő a gyermek házi gyermekorvosától, illetve a tartózkodási hely szerinti illetékes területi védőnőjétől tud segítséget kérni, illetve a területileg illetékes BFKH Népegészségügyi Osztályának támogatását kéri.

Az iskolai szűrővizsgálatok során észlelt elváltozások (pl.: lúdtalp, gerincferdülés, hanyag tartás, látásélesség-csökkenés, szintévesztés stb.) kivizsgálása sem zajlik mindig gördülékenyen. (A szakorvoshoz történő beutalási rend megváltozása miatt az iskolaorvos írásban jelzi a tapasztalatát a tanuló házi orvosának, majd a tanuló, a házi orvos által írt beutalóval keresi fel a megfelelő szakrendelést.)

Előfordul, hogy a szülők részére az iskolavédőnő és iskolaorvos által készített levél nem jut el a címzetthez, vagy ha el is jut, a szülő nem érzi a jelzett elváltozást problémának, nem keresi fel a gyermekével a házi orvosát, vagy ha fel is keresi, nem megy el a beutalóval a megfelelő szakorvoshoz. Ha a „teljes utat” végig is járja a szülő a gyermekével, még akkor sem biztos, hogy az iskolavédőnő és az iskolaorvos visszajelzést kap a szakorvostól. A megfelelő szakellátást tovább nehezíti, hogy a szakrendeléseken sok esetben több hónapos az előjegyzési idő.

Javaslatok

Területi ellátás:

A Védőnői Szolgálat és a Család- és Gyermekjóléti Központ együttműködését továbbra is támogatni kell. Az eredményes munka elengedhetetlen feltétele a személyes jelenlét, a személyek (védőnő, családgyógyász) állandósága és elérhetősége az adott eset megoldásánál, a kétirányú információáramlás (szóban és írásban is), a rendszeres kapcsolattartás, valamint az esetmegbeszélő teamek szervezése.

A Védőnői Szolgálat és a Család- és Gyermekjóléti Központ között egyre hatékonyabb az együttműködés, azonban még mindig van olyan terület, ami fejlesztésre szorul. Igényünk, hogy az adott ügy előre menetelével kapcsolatosan, folyamatos visszajelzést kapjunk írott formában is, még abban az esetben is, ha nem a védőnő jelezte az esetet a Család- és Gyermekjóléti Központ felé. Ezáltal teljessé válna a védőnői dokumentáció is adott

gondozottal kapcsolatban, továbbá a védőnő is be tudna kapcsolódni a nyomon követés folyamatába.

A két terület szakemberei közötti információáramlást célszerű lenne tovább javítani. Eredményesnek tűnik, ha - a szülővel történt előzetes megbeszélés után - a védőnő már a családgondozóval együtt megy a család otthonába, mely segíti a szülővel a családgondozó személyének könnyebb elfogadását, továbbá megelőzi, hogy a szülőben esetleg a „hátról támadás érzése” alakulhasson ki. A családgondozó és a védőnő közös családlátogatása segítené a munkakapcsolat erősítését, valamint a helyzet hasonló észlelését, a család részére pedig a szakemberek közös támogatása általi biztonságot nyújtaná.

A Védőnői Szolgálat és a Család- és Gyermekjóléti Központ együttműködésnek hatékonyságát tovább kell növelni, hogy a szakmai rendezvények keretein kívül is találkozhassanak a szakemberek. A szervezett rendezvényeken a szakmai ismeretek bővítésére van lehetőség. Az esetkonferenciákon, szakmaközi megbeszéléseken csak az adott esettel kapcsolatban álló szakemberek vannak jelen, a megbeszélés tárgya adott. Több lehetőséget kell biztosítani az együttműködés során előforduló problémák megbeszélésére, ezáltal növelhető lenne az együttműködés hatékonysága, eredményessége.

Bölcsődei ellátás:

A Védőnői Szolgálat és az Újpesti Önkormányzati Bölcsődék Intézménye között az együttműködés egyre szorosabb. A védőnők részére szervezett munkaértekezleteken, a szülők részére szervezett klubfoglalkozásokon a bölcsődék vezetői több alkalommal jelen voltak és terveink között szerepel az együttműködés további erősítése. A területi védőnők és az általuk ellátott területen lévő bölcsődék vezetői között is megtörtént a személyes kapcsolatfelvétel, ami alapot ad az eseti problémamegoldások hatékonyságának növelésére.

Óvodai ellátás:

A területi védőnők és az általuk ellátott óvodák között a kapcsolattartás folyamatos. Fontos, hogy a megváltozott jogszabályi háttér mellett is fennmaradjon, illetve tovább javuljon a jelenleg működő kapcsolatrendszer.

Iskola-egészségügyi ellátás:

Az iskolák részéről a hatékony együttműködéshez szükséges nyitottság biztosított. A korábbi években a gyermekvédelmi felelősök állandó iskolai jelenléte segítette a problémák gyors és hatékony megoldását. Azokban az iskolákban, ahol nem mindig van jelen gyermekvédelmi szakember, ott problémát okoz a gyermekvédelmi esetek megoldása. Az iskolaigazgató, a pedagógusok és az iskolavédőnő személyes kapcsolata, valamint rendszeres kommunikációja áthidalhatja ezt a problémát. Szükség van az oktatási intézményekben a gyermekvédelmi szakemberek szakmai és koordináló munkájára, mivel egyre több a problémával küzdő tanuló, család.

Szeretnénk elérni, hogy a tanuló osztályfőnöke minden esetben jelezze az oktatási intézményt ellátó egészségügyi szakembereknek, ha a tanulóval kapcsolatban valamilyen egészségügyi adat vagy információ áll a rendelkezésére. Pl.: pszichiátriai betegség stb.

Szükségesnek ítélik, hogy a Család- és Gyermekjóléti Központ, ha egy gyermek a gondozásába kerül, minden esetben tájékoztassák az illetékes védőnőt (területi védőnő, iskolavédőnő). Ilyen módon a védőnő is újabb információt adhat a gondozottról, teljesebb körű lesz az ellátás, valamint ő is csatolni tudja az írásos jelzést a gyermek/tanuló dokumentációjához. Így, a gondozott elköltözése vagy másik oktatási intézménybe kerülése esetén a postázott dokumentum egy teljesebb képet ad a gyermekről/tanulóról. Ez a későbbiek folyamán sok háttér-információt nyújthat az új szakembernek a gondozottról.

Jelzőrendszeri tanácskozásokon a védőnők szívesen vesznek részt. A szakmaközi megbeszélések témakörei az elmúlt évben is sok új információt biztosítottak. Javasolják, hogy a jövőben a szakmaközi megbeszélések témakörében a tanulókkal, az iskolai étellel kapcsolatos témák is helyet kapjanak.

A tanuló egészségvédelme érdekében javasolataik:

- Az iskolák vezetésével, pedagógusaival történő együttműködés erősítése;
- Az iskolapszichológussal, az iskolai gyermekvédelmi felelőssel, mentálhigiénés szakemberekkel történő együttműködés;
- A tanulók szüleivel történő személyes találkozás (pl.: szülői értekezletek, fogadóórák alkalmával);
- Együttműködés a hatóságokkal (pl.: BFKH Népegészségügyi Osztály Járványügyi Csoport – oltáshiányok pótlása), valamint az egészségügy más területén dolgozó szakemberekkel (pl.: házi gyermekorvosok, területi védőnők, szakorvosi rendelők stb.);
- Esetmegbeszélő teamek szervezése a jelzőrendszer tagjaival;
- A tanulók részére a szabadidő helyes eltöltéséhez megfelelő intézmények, programok kialakítása (Ifjúsági Klub, Túra Klub, Önszervező Csoportok stb.);
- Az iskolai egészségnevelésnek nagyobb tér biztosítása: Az iskolavédőnők jelenleg is végeznek egészségnevelési tevékenységeket. Az egészségnevelés témaköreit a tanulók életkora, a biológiai és pszichológiai érettsége, a pedagógusok jelzései, észrevételei, kérése alapján válogatják össze az iskolavédőnők (dohányzás, alkohol, drog, barátság, szerelem, szexualitás, pubertáskor, személyi higiéné, daganatos megbetegedések, szűrések fontossága, életmód, egészséges táplálkozás, sport szerepe, szabadidős tevékenységek stb.) Kiemelt figyelmet kell fordítani a családi és a szülői szerepekre történő felkészítésre, valamint a felelős gyermekvállalásra. Az egészségnevelés hatékonyságát nagyfokban növelné, ha több idő állna az iskolavédőnők rendelkezésére. Így lehetőség nyílna a tanulók problémáinak fokozottabb figyelembevételére, illetve személyre szabottabb lenne a tájékoztatás.

A gyermekek eredményes ellátása és védelme érdekében valamennyi, a gyermekek ellátásában résztvevő intézménynek és szakembernek a feladata egymás munkájának segítése, a hatékony együttműködés.

4. A Budapest Főváros Kormányhivatala IV. Kerületi Hivatala Gyámügyi Osztály hatósági intézkedéseire, feladataira vonatkozó adatok

A Budapest Főváros Kormányhivatala IV. Kerületi Hivatala Gyámügyi és Igazságügyi Osztály munkáját a **gyermekvédelmi és gyámügyi feladat és hatáskörök ellátásáról, valamint a gyámhatóság szervezetéről és illetékességéről szóló 331/2006. (XII.23.) Kormányrendelet alapján végzi.**

Munkájuk legmeghatározóbb jogszabályai:

- A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló **1997. évi XXXI. törvény** (Gyvt.)

- A Gyvt. végrehajtási rendelete – a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló **149/1997.(IX.10.) Kormányrendelet** (Gyer.)
- A **2013. évi V. törvény** - a Polgári Törvénykönyvről (Ptk.)
- valamint az Általános közigazgatási rendtartásról szóló **2016. évi CL. törvény** (Ákr.)

Az igazságügyi szolgáltatással kapcsolatos egyes feladat- és hatáskörökről szóló 362/2016. (IX.29.) Korm. rendelet 10. § (1) bekezdése, illetve az egyes központi hivatalok és költségvetési szervek formában működő minisztériumi háttérintézmények felülvizsgálatával összefüggő jogutódlásról, valamint egyes közfeladatok átvételéről szóló 378/2016. (XII.2.) Kormányrendelet 26. § (3) bekezdés a) és b) pontja alapján **2017. január 1-jétől az áldozatsegítő szolgálattal és jogi segítségnyújtó szolgálattal kapcsolatos feladatokban első fokon jár el osztályunk.**

Az igazságügyi szolgáltatási feladatokat 2 szakügyintéző munkatárs látja el, akik e mellett gyámhatósági feladatokat is végeznek. Jelenleg is van lehetőség szakmai egyeztetésre, a BFKH Szociális és Igazságügyi Főosztály kerületi referensével. Az igazságügyi szolgáltatási ügyek kezelése egy országos iktatórendszerben működik, melynek programja teljesen más, mint az általunk, gyámhatósági ügyekben használt POSZEIDON iktatórendszer. A feladat ellátása jelentős, folyamatos felkészülést igényel, mind jogszabályi ismeretek, mind gyakorlati ügyintézés területén.

A gyámhatósági munka rendkívül sokrétű. Jelentős mennyiségű jogszabály alapos ismeretét követeli, illetve az ezekben bekövetkező változásokat is folyamatosan figyelemmel kell kísérni. Az ügyfelek, és az érintett családok személyes ügyeinek empatikus, de határozott és törvényes ügyintézését igényli. Ezen követelményeknek komplex módon kell megfelelnie munkatársainknak ahhoz, hogy munkánkat eredményesen tudjuk elvégezni.

A hatályos jogszabályok alapján **Budapest Főváros Kormányhivatala IV. Kerületi Hivatala - Gyámügyi és Igazságügyi Osztályként** működnek. Az osztályon dolgozók száma 2018. évben: 1 fő osztályvezető, 13 fő szakügyintéző és 1 fő állami ügykezelő. A szakügyintézők munkájukat ügykörönként látják el backoffice és frontoffice feladat végzéssel - az ügyfelek fogadását követően az adott ügyekben eljárási cselekményeket végeznek, majd döntést hoznak, vagy az eljárást megszüntetik. Emellett statisztikai adatokat szolgáltatunk felügyeleti szervünknek, illetve a statisztikai adatokat kérő, és azokat megismerni jogosult szervezeteknek. Jogszabály által meghatározott nyilvántartási kötelezettségeiknek is eleget kell tennünk.

A Gyámügyi és Igazságügyi Osztály ügyfélfogadási rendje:

Hétfő 14.00-18.00 h, Szerda: 10.00-17.00 h, Péntek: 8.00-12.30 h. 2018. évben összesen **3774 fő** ügyfelet fogadtunk.

Statisztikai adatok a 2018. évről

Iktatott ügyeiknek a száma: 2140, mely ügyekben 14681 db irat került iktatásra. Elsőfokú döntéseink száma: 3924. Ebből államigazgatási úton megtámadott (megfellebbezett) döntések száma: 17 db.

A klasszikus gyermekvédelmi feladatokon (gondnoksági, gyámsági ügyek, kiskorúak szülői felügyeletét érintő ügyek, kapcsolattartási ügyek, örökbe fogadásra várók alkalmasságának megállapításával kapcsolatos ügyek, perindítással, feljelentéssel, végrehajtással kapcsolatos

ügyek, vagyonkezeléssel, számadással kapcsolatos ügyek) kívül az igazságügyi szolgáltatási feladatok és a **gyermekvédelmi feladatok** ellátását is hatáskörükbe rendeli a jogszabály.

A gyermek védelmének rendszere: A gyermekek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység.

A gyermekek védelmét pénzübeli, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint a **törvényben meghatározott alábbi hatósági intézkedések** biztosítják.

1.) Védelembe vétel, iskoláztatási támogatás

A gyámhatóság a gyermekvédelmi jelzőrendszer tagjának jelzése alapján a **gyermek bántalmazása, illetve súlyos elhanyagolása, vagy egyéb más, súlyos veszélyeztető ok fennállása, továbbá a gyermek önmaga által előidézett súlyos veszélyeztető magatartása** esetén hivatalból megindítja eljárását. illetve döntést hoz a gyermek védelembe vételéről.

A 2018. december 31-én nyilvántartott védelembe vett gyermekek száma: 63 fő. Ebből 0 fő környezeti okok miatt, 17 fő 50 tanórát meghaladó hiányzás miatt, 31 fő szülőnek felróható magatartás miatt, 13 fő gyermeknek felróható magatartás miatt, 1 fő szabálysértés vagy bűncselekmény miatt, 1 fő bántalmazás miatt.

Az iskoláztatási támogatás folyósításának szüneteltetése, valamint az arra történő figyelmeztetések: **10 óra iskolai hiányzás** esetén 54 gyermek (megoszlás: 14 év alatti 8 gyermek, 14-16 év közötti 20 gyermek, 16 éves kor felett 26 gyermek). **50 óra iskolai hiányzás** 15 gyermeket érint (megoszlás: 14 év alatti 4 gyermek, 14-16 éves kor közötti 9 gyermek, 16 életév feletti 2 gyermek).

2.) Megelőző pártfogás

A gyámhatóság a bűncselekmény vagy az elzárással is sújtható szabálysértés elkövetése miatt indult védelembe vételi eljárásban, vagy a már fennálló védelembe vétel mellett az illetékes hatóságnak a jelzést követően megkeresi a pártfogó felügyelői szolgálatot környezettanulmány és a gyermek veszélyeztetettségének bűnmegelőzési szempontú kockázatértékelése beszerzése céljából. A kockázatértékelést követően, amennyiben az magas, a gyámhatóság a kiskorú védelembe vételéről és megelőző pártfogás elrendeléséről dönt. 2018. évben a pártfogó felügyelői szolgálat alacsony és közepes kockázat értékelést állapított meg, 1 esetben került sor megelőző pártfogás elrendelésére.

3.) Ideiglenes hatályú elhelyezés

Amennyiben a gyermek felügyelet nélkül marad, vagy testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését a családi környezete, vagy önmaga súlyosan veszélyezteti, és emiatt azonnali elhelyezése szükséges, a gyámhatóság, valamint a rendőrség, az idegenrendészeti hatóság, a menekültügyi hatóság, az ügyészség, a bíróság a büntetés-végrehajtási intézet parancsnoksága

(beutaló szerv) a gyermeket ideiglenesen elhelyezi. Lehetőség szerint a gyermeket nevelésre alkalmas különélő szülőnél, más hozzátartozónál, illetve személynél helyezi el, vagy ha erre nincs lehetőség, 12 életévet be nem töltött gyermek esetén nevelőszülőnél történik az elhelyezés. Az idősebb gyermekek gyermekotthonba kerülnek elhelyezésre.

A gyámhatóság az ideiglenes hatályú elhelyezést követően – függetlenül attól, hogy arra mely beutaló szerv intézkedése alapján került sor - megszünteti az ideiglenes hatályú elhelyezést, ha annak okai nem állnak fenn, vagy:

- elrendeli a gyermek nevelésbe vételét, vagy
- pert indít az ideiglenes hatályú elhelyezés fenntartása vagy megváltoztatása mellett a szülői felügyelet szüneteltetése vagy megszüntetése iránt és ezzel egyidejűleg gyámot rendel
- hozzájárul a gyermek családba fogadásához

2018. évben a gyámhatóság 6 fő kiskorút, a rendőrség 1 fő kiskorút összesen: 7 fő kiskorú gyermeket helyezett el ideiglenes hatállyal. Ebből 3 gyermeket különélő szülőnél, 0 fő harmadik személynél, 4 gyermeket gyermekotthonban, 0 fő nevelőszülőnél helyezett el.

Az elhelyezések oka jellemzően: családi konfliktusok, szülői felügyelet hiánya, szülő elhanyagoló, veszélyeztető magatartása, gyermek ön- és közveszélyes magatartása.

4.) Családba fogadás

A szülői felügyeletet gyakorló szülő kérelmére a gyermeket a szülő által megnevezett személy, család átmenetileg befogadja, gondozza. Ez idő alatt a szülő felügyeleti joga szünetel, a családba fogadó személyt családba fogadó gyámul rendeli ki a gyámhatóság.

A családba fogadás az alapul szolgáló ok előre látható fennállásáig tart.

A családba fogadás engedélyezése lehetővé teszi a gyermek elhelyezését a bírói út kihagyásával, gyámhatósági döntéssel. A családba fogadási ügyek évenkénti felülvizsgálatát a jogszabály írja elő, a számadás, illetve a gyámi jelentésben foglalt beszámoló benyújtásával együtt. A felülvizsgálat eredményeképpen a családba fogadást fenntartjuk, megszüntetjük, vagy pert indítunk a gyermek harmadik személyhez történő elhelyezésére.

Az elmúlt év során 12 kiskorú családba fogadását engedélyeztük. Kérelem elutasítására nem került sor.

2018. december 31-én 100 gyermek állt gyámság alatt. Ebből 53 kiskorú gyámságát családba fogadó személy látja el. 12 gyermek gyámságát harmadik személy (nagyszülő, testvér, egyéb rokon) látja el, ezekben az ügyekben a bíróság döntött a gyermekelhelyezéséről. 35 gyermek gyámságát gyermekvédelmi gyám látja el.

5.) Nevelésbe vétel

A nevelésbe vétel célja a gyermek otthont nyújtó ellátásának és törvényes képviselőjének biztosítása amíg a gyermek

- családja képessé válik a gyermek visszafogadására
- számára családba fogadó gyám rendelésére kerül sor
- örökbefogadása megtörténik
- előbb soroltak nem teljesülése esetén nagykorúságáig.

A nevelésbe vétel feltételeinek fennállását jogszabály által előírt időszakonként felülvizsgáljuk. A felülvizsgálathoz megalapozott, szakszerű javaslatokat, elhelyezési terveket kapunk a Fővárosi Gyermekvédelmi Központ és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálatától. A szakértői vélemények teljes körű vizsgálatot követően készülnek el, melyek megalapozzák

a gyámhatóság döntését. Ezek a szakértői vizsgálatok a leterheltség okán elhúzódnak, emiatt a gyámhatósági eljárások ügyintézési ideje meghosszabbodik.

2018. december 31-én nyilvántartott nevelésbe vett gyermekek száma 38 fő volt. A nevelésbe vétel oka: magatartási vagy beilleszkedési zavar, szülői elhanyagolás, fogyatékoság, szülői felügyeleti jog hiánya.

6.) Utógondozás

A nevelésbe vétel megszűnése után a gyámhatóság legalább egy év időtartamra elrendeli a gyermek vagy a fiatal felnőtt utógondozását feltéve, hogy az utógondozást a fiatal felnőtt maga is kéri. Az utógondozás célja, hogy elősegítse a gyermek, illetve a fiatal felnőtt családi környezetbe való visszailleszkedését, önálló életének megkezdését. 2018. évben 3 fő gyermek utógondozását rendeltük el.

7.) Utógondozói ellátás

A gyámhatóság a fiatal felnőtt kérelmére, - illetve a gyermek nagykorúságának elérése előtt a gyám javaslatának figyelembevételével - elrendeli az utógondozói ellátást, ha a gyermek, illetve a fiatal felnőtt nevelésbe vétele nagykorúvá válásával szűnt meg, és létfenntartását önállóan biztosítani nem tudja, vagy tanulmányokat folytat, vagy szociális bentlakásos intézménybe várja a felvételét. Az utógondozói ellátás a 24. életév betöltéséig kérhető.

A 2018. évben 5 fiatal felnőttél engedélyeztük az utógondozói ellátást. Ebből 3 fő gyermekotthonban, 1 fő utógondozói otthonban részesül utógondozói ellátásban, 1 fő nevelőszülőnél maradt. A fiatalok egy része nappali tagozaton tanulmányokat folytat, vagy létfenntartását önállóan biztosítani nem tudja. Megszűnt utógondozási ellátások száma: 1 fő.

8.) Otthonteremtési támogatás

Az otthonteremtési támogatás célja, hogy az átmeneti vagy tartós nevelésből, nevelésbe vételből kikerült fiatal felnőtt lakáshoz jutását, tartós lakhatása megoldását elősegítse. (30 éves korig lehet igényelni.)

A 2018. évben 1 fő gyermekvédelmi szakellátásból kikerült nagykorúvá vált fiatal felnőttnek állapítottunk meg otthonteremtési támogatást. A kiutalt otthonteremtési támogatás összege 1.909.000.- Ft volt, ezt az összeget a központi költségvetés visszatéríti a BFKH Pénzügyi Főosztály részére.

9.) Gyermektartásdíj megelőlegezésének elrendelése

A gyermektartásdíj megelőlegezésének akkor van helye, ha a bíróság a tartásdíjat jogerős döntésében már megállapította, és a gyermektartásdíj összegének behajtása átmenetileg lehetetlen, továbbá a gyermeket gondozó szülő nem képes a gyermek részére a szükséges tartást nyújtani.

2018. évben gyermektartásdíj megelőlegezésben 53 fő gyermek részesült.

Megelőlegezésre a tárgyév folyamán kifizetett összeg: 6.057.000.- Ft.- volt, ezt az összeget a központi költségvetés visszatéríti a BFKH Pénzügyi Főosztálynak.

10.) Igazságügyi szolgáltatási feladatok:

Áldozatsegítés: Jogosultságot a– a bűncselekmények áldozatainak segítségéről és az állami kárenyhítésről szóló 2005. évi CXXXV. törvény 1. § (1) bekezdése határozza meg, mely szerint - áldozat a Magyarország területén elkövetett **bűncselekmény** és a Magyarország területén elkövetett **tulajdon elleni szabálysértés** természetes személy sértettje, valamint az a természetes személy, aki a Magyarország területén elkövetett bűncselekmény vagy a Magyarország területén elkövetett tulajdon elleni szabálysértés közvetlen következményeként hátrányt, így különösen testi vagy lelki sérülést, érzelmi megrázkódtatást, illetve vagyoni kárt szenvedett.

Jogi segítségnyújtás:

A részletes szabályokat az 56/2007. (XII.22.) IRM rendelet tartalmazza: A rendelet hatálya a **jogi segítségnyújtás engedélyezésére, felülvizsgálatára, igénybevételére, valamint a jogosult költségeinek megelőlegezésére, kifizetésére és visszatérítésre terjed ki.**

2018. évben 56 eljárást folytattunk jogi segítségnyújtó szolgáltatási ügyben, 18 eljárást pedig áldozatsegítés szolgáltatási ügyben. Igazságszolgáltatási ügyekben 83 személy kereste fel osztályunkat az év folyamán.

Együttműködés

A gyámhatóság rendszeres munka és személyes kapcsolatot tart a Budapest Főváros Kormányhivatal kerületi hivatalaival, a járási kormányhivatalokkal, az önkormányzatokkal és annak szerveivel, a Család- és Gyermekjóléti Szolgáltatókkal, a Területi Gyermekvédelmi Központ és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálattal, az egészségügyi intézményekkel, az oktatási és nevelési feladatokat ellátó intézményekkel, a bíróságokkal, ügyészséggel, rendőrséggel, közjegyzőkkel. A gyermekvédelmi jelzőrendszer tagjaival, a kerületi rendőrkapitánysággal a munkakapcsolatuk konstruktív, együttműködő és eredményesnek mondható.

5. Bűnmegelőzés, kábítószer problémával kapcsolatos tevékenység

5.1. A IV. kerületi Rendőrkapitányság

A BRFK IV. ker. Rendőrkapitányság a 2018-as évben a gyermekvédelmi területen végzett munkája az alábbiakban összegezhető.

Kapcsolattartás

Kapitányságuk a jelzőrendszer valamennyi tagfával jó együttműködést alakított ki. Folyamatosan tartottuk a kapcsolatot Újpest Önkormányzatának Szociális Intézménye Család- és Gyermekjóléti Központjával, az Önkormányzat Szociális Irodával, Gyámügyi Osztállyal és Gyámügyi Csoporttal, a Kornis Klára Gyermekotthonnal, a kerület iskoláival valamint az S.O.S. Krízis alapítvánnyal, akik válsághelyzetben lévő családoknak nyújtanak átmeneti segítséget.

A fenti intézmények közül a Család- és Gyermekjóléti Központtal szorosabb, közvetlenebb a kapcsolatuk.

Családon belüli erőszak

2018. évben családon belüli erőszakkal összefüggő esetek kapcsán elrendelt nyomozások jellemzően testi sértés, garázdaság, zaklatás, kiskorú veszélyeztetése, tartási kötelezettség elmulasztása miatt indultak. Az eljárásokat akadályozó tényezők között szerepel, hogy a sértettek a jogsértést, bántalmazást követően napokkal, hetekkel később kérnek segítséget, meghallgatásukkor már nem akarják bántalmazójuk felelősségre vonását, az idézésen nem jelennek meg, nem tesznek vallomást, nem terjesztenek elő magánindítványt.

Az erőszakos jogsértések kiváltó tényezőjeként legnagyobb arányban a rendszeres alkoholfogyasztás, ittasan elkövetett jogsértések szerepelnek, de jellemző a válással, gyermekelhelyezéssel összefüggő konfliktusok, vagyoni viták, munkanélküliség, betegség, érzelmi válsághelyzetek, féltékenység.

Családon belüli erőszak miatt a 2018-as évben 20 alkalommal rendeltünk el ideiglenes megelőző távoltartást, valamint 93 esetben továbbítottunk adatlapot a gyermekjóléti szolgálatok felé. A jelzések többségét az indokolta, hogy a veszekedésnél, bántalmazásnál jelen volt a kiskorú.

Fiatalkori bűnözés – áldozattá válás

2018-ban ismertté vált elkövetők közül gyermekkorú és fiatalkorú elkövetők számában csökkenés mutatkozik meg. Míg gyermekkorú bűnelkövető egy esetben volt, a fiatalkorú bűnelkövetők számában is több mint 16%-os csökkenés történt.

Az áldozatok közreható magatartása még mindig jelentős, a figyelmetlenség, az értékek „mutogatása”. Az elkövetés jellemzői között lényeges adat, hogy a bűncselekmények a kora délutáni, iskola idő után történnek, az utcán, vagy tömegközlekedési eszközökön. Az elkövetési tárgy jellemzően mobiltelefon, készpénz, szórakoztató-elektronikai cikkek.

Az elkövetés hátterében még mindig az anyagi haszonszerzés áll, majd ezt követi az agresszivitás és a társadalmi veszély fel nem ismerése. A bűnelkövetést elemezve elmondható, hogy továbbra is a vagyon elleni (lopások) bűncselekmények száma a legmagasabb.

A bűnözést előidéző okok komplex jellegűek, a legkülönbözőbb társadalmi folyamatok és egyéni tényezők kölcsönhatása vezethet a kriminális magatartás kialakulásához. Fontos tényező a családi háttér, a baráti kör, globálisan nézve a társadalom a gazdasági válság, rossz szociális körülmények, a növekvő munkanélküliség, a csonka családok, az általános értékválság a devianciára való hajlam. A visszaélés kábítószerrel bűncselekmény elkövetése stagnál, gyermekkorú ellen nem kezdeményeztünk eljárást. Fiatalkorú elkövető csekély számban fordult elő a tavalyi év során.

Prevenció

Bűnmegelőzési céllal visszatérően ellenőriztük a bűnügyileg fertőzött területeke, csoportképző helyeket rendszeresen szerveztünk bűnmegelőzési és rendészeti akciókat. 2018-ban az oktatási intézményekben folyamatosan tartottak előadónk tájékoztatást – bűnmegelőzés, dog-prevenció, vagyonvédelem, áldozatvédelem és családon belüli erőszak, internet veszélyei és baleset megelőzés témakörében – diákoknak, szülőknek.

2018 évben a kerület 7 általános iskolájának 32 osztályában folytatódott a Nemzeti Bűnmegelőzési Tanács DADA elnevezésű prevenciós programja, melynek során a programban részt vevő gyermekekhez 2 éven keresztül havi rendszerességgel látogat el az erre kiképzett rendőroktató.

Az alsó tagozatos gyermekek a biztonságos közlekedéssel, a kockázat- következmény – felelősség fogalmával ismerkednek meg. Beszélgetnek arról is például, hogy milyen szabályokat fontos betartani, hogy biztonságban legyenek otthon, a tél- és a nyár veszélyeiről, valamint az „érintések, pedofília” témakörét is érintik egy- egy előadás során.

A felső tagozatos gyermekek a DADA oktatás során beszélgetést folytathatnak a barátválasztás fontosságáról, a média hatásairól, megismerkedhetnek pl. a tolerancia fogalmával, fontosságával, bűncselekmények, törvények fogalmával. De érintik az előadások során a drogok, a szenvedélyek, valamint a biztonságos szórakozás témakörét is.

Az óvodások részére az előadások témáit a biztonságos közlekedésre nevelés, valamint az „Ovi-Zsaru” programban szereplő témák feldolgozása tette ki. Az oktatások minden esetben játékos formában történtek, melyet a gyakorlati megvalósítás követett, valamint kapitányságunkon rendszeresen szerveztünk „nyílt napokat”, melyen játékos formában mutattuk be a rendőri munkát, a rendőrök eszközeit és a rendőrkapitányságot.

Az „iskola rendőre” program keretében az illetékességi területünkön található valamennyi általános iskolát felkeresték a körzeti megbízottak. A tapasztalatok azt mutatják, hogy minden oktatási intézményben jó munkakapcsolatot alakítottak ki az intézményvezetőkkel, illetve a kapcsolattartással megbízott személyekkel.

Az „iskola rendőre” programmal kapcsolatos feladataink végrehajtásának tapasztalatairól elmondható, hogy tevékenységünket mind a szülők, mind a pedagógusok hasznosnak tartják és örömmel fogadják.

2017 májusában a BRFK Bűnmegelőzési Osztálya 3 témakörben prevenciós előadásanyagot készített el a családon belüli erőszak, az iskolán belüli zaklatás, valamint a kábítószer témakörökben. A célközönség ezúttal nem a gyermekek, hanem a pedagógusok, illetve a szülők lettek. Kerületünkben valamennyi oktatási intézmény csatlakozott a programhoz, így a célközönség részére az előadássorozatok megtartása intézményenként folyamatosak, 2018 évben folytatódtak.

Rendezvények

A lakossággal való kapcsolattartás során több esetben részt vettek a helyi Kábítószer Egyeztető Fórumon, lakógyűléseken, helyi önkormányzat által szervezett családi programokon.

A helyi médiában (újság, televízió), rendszeresen közzétesznek aktuális, családokat, fiatalokat érintő témában felhívásokat, közérdekű információkat, bűnmegelőzési célzatú híreket, adatokat, tájékoztatásokat.

Új program

Idén is rendszeresen vettünk részt Újpest Önkormányzata Kábítószerügyi Egyeztető Fórum tanácskozásain, melynek célja a prevenciós munka koordinálása és támogatása. A fórum fókuszában a megelőzéssel összefüggő programok állnak, melyek között egyre szélesebb körben ismert a kronodrog-program, illetve az Önkormányzat szervezésében évek óta nagy sikernek örvendő kortársképzés is.

Idén már második évben az Újpesti Rendőrkapitányság is csatlakozott az Önkormányzat által szervezett kortársképzéshez, így az önkéntes képzésen részt vett gyermekek egy – a kapitányság által szervezett – előadássorozaton is megjelenhettek, ahol egy sokat látott mentőtiszt, egy rendőrtiszt, valamint egy addiktológus szakorvos is tartott előadást saját hivatása szemszögéből a kábítószer veszélyeiről.

5.2. Ifjúsági, Sport, Művelődési és Oktatási Osztály

Drogrevenziós és gyermekvédelmi tevékenység 2018-as év

Az Újpesti Kábítószerügyi Egyeztető Fórum szakmai támogatásával tovább folytatódott a helyi drogrevenziós program az Ifjúsági, Sport, Művelődési és Oktatási Osztály szervezésében, együttműködésben az újpesti nevelési-oktatási intézményekkel és civil szervezetekkel.

Az **Újpesti Kábítószerügyi Egyeztető Fórum** fő feladata volt továbbra is a helyi stratégiában foglaltaknak megfelelően a drogrevenziós munka összehangolása, együttműködés a drogrevenzióval foglalkozó intézményekkel, szervezetekkel. A KEF mint szakmai szervezet elsődleges feladata a drogprobléma fókuszban tartása, az együttműködés erősítése a kábítószer-ellenes küzdelemben, továbbá a helyi erőforrások aktivizálása. A KEF tagjainak személyében képviselve vannak a helyi iskolák, az önkormányzat, a rendőrség, drogambulanciák, a Mentálhigiénés Gondozóintézet, civil szervezetek – Drog-Stop Budapest Egyesület, Drogrevenziós Alapítvány, Újpesti Bűnmegelőzési Polgárőr Egyesület, Twist Olivér Alapítvány és a Család- és Gyermekjóléti Központ.

Az önkormányzat szervezésben az elmúlt évben **4 kortárssegítő képzés** valósult meg (2018. február 9-11., február 23-25., október 12-14., november 23-25.) általános és középiskolás diákoknak. A felkészítéseken 120 diák vett részt. A képzéseken felkészült szakemberektől kaptak tényszerű információkat a drogok használatának következményeiről, veszélyeiről, ismerkedtek a megelőzés alapelveivel, elsajátították a kortárssegítés technikáit. A képzések kiegészültek a IV. kerületi Rendőrkapitányság által szervezett bűnmegelőzési foglalkozásokkal.

2018. március 28-án Droghelyzet 2018 címmel szülői fórumot szerveztünk. A programon 350 fő vett részt.

A megelőző munkában jelentős szerepe van az **egyházi és civil szervezeteknek**, az általuk kínált, a szabadidő hasznos eltöltését szolgáló programoknak. Önkormányzatunk 2018-ban is támogatta a szervezetek ez irányú tevékenységét. Ugyancsak nem elhanyagolható a közösségi és szabadidős programok szerepe. **Újpest Önkormányzata** 2018-ban is számos ingyenesen igénybe vehető **közösségi, kulturális és sport programot** szervezett, melyek elsődleges célcsoportja a gyerekek és családok voltak.

2018. június 14-től augusztus 12-ig újra működött a **Szent István téren** a kisgyermekes családoknak és gyerekeknek az **óriáshomokozó és gyermekjátszó**, a nagyobbakat **sport és**

közösségi programokkal vártuk. A programot a szabadidősport nemzetközi szervezete (TAFISA) a "Take back your streets... Take back your future" pályázaton 2016-ban jó gyakorlatnak minősítette.

Újpest Önkormányzata **100 hátrányos helyzetű újpesti diák nyaralását** biztosította térítésmentesen Velencén 2018. július 1-7. között.

Újpest Önkormányzata 2018-ban is biztosította az általános iskolás korú gyermekek nyári napközis tábori ellátását. A **napközis tábor** 2018. július 2. és augusztus 17. között működött. A tábor ismét az Újpesti Bródy Imre Gimnázium és Általános Iskolában került megszervezésre, azzal a céllal, hogy szakszerű napközbeni felügyeletet, ellátást, biztonságot nyújtson az újpesti gyermekeknek. A tábor ideje alatt sokszínű, tartalmas kulturális és sport programokat biztosítottunk. A nagyobb programokra a gyermekek utaztatása az önkormányzat által biztosított autóbusszal történt. A résztvevők száma átlag 306 fő volt naponta.

Önkormányzatunk az Újpesti Cigány Nemzetiségi Önkormányzattal a 2017/2018. tanévben is megszervezte és lebonyolította a felzárkóztatást, tehetséggondozást és pályaeorientációt tartalmazó **Tanoda Programot**, valamint a **Felzárkóztató a pótvizsgára programot**. A Tanoda Programban 71 diák vett részt. A Felzárkóztató a pótvizsgára program 53 tanulónak nyújtott segítséget a felkészülésben és a sikeres pótvizsga letételében.

5.3 Budapest Főváros Kormányhivatala Gyámügyi és Igazságügyi Főosztálya

Intézményük keretei, melyben a fiatalok pártfogó felügyeletének az ellátása történik:

2015. évben a szakigazgatási szervek megszűnését követően 2015. április 1-jével Budapest Főváros Kormányhivatala Gyámügyi és Igazságügyi Főosztályán belül látják el a fiatalok bünelkövetők pártfogó felügyelet végrehajtásával kapcsolatos feladatokat.

A IV. kerületi állandó lakóhellyel, illetve tartózkodási hellyel rendelkező pártfogoltak esetében a pártfogó felügyeletet **Kovács Eszter pártfogó felügyelő** látja el.

Statisztikai adatok

2018. 01. 01. – 2018. 12. 31 közötti időszakban folyamatban lévő ügyek száma:

- Rendőrségi szakban és Gyámhivatali kérésre készült *környezettanulmány*: **67 terhelt 74 ügy**
- Ügyészi szakban készült *pártfogó felügyelői vélemény*: **8 terhelt 8 ügy**
- *Folyamatban lévő* pártfogó felügyelet végrehajtása: **208 terhelt 222 ügy**
 - **Lány: 28 pártfogolt 32 ügy**
 - **Fiú: 180 pártfogolt 190 ügy**
- *Beérkezett ügyek száma*: **109 pártfogolt 110 ügy**

A beérkezett ügyek száma a bűncselekmény jellegét tekintve:

- *Vádemelés elhalasztását* rendelte el az ügyész: **20 pártfogolt 20 ügy**
- *Vádemelés elhalasztását* rendelte el az ügyész, *kábítószerrel való visszaélés* ügyében: **165 pártfogolt 165 ügy**
- *Próbára bocsátásra* került sor: **25 pártfogolt 25 ügy**
- *Felfüggesztett szabadságvesztésre ítéletet* rendelt el a bíró: **29 pártfogolt 29 ügy**
- *Megelőző pártfogás:* **6 esetben**
- *Javítóintézeti nevelésből történő ideiglenes elbocsátás:* **0 esetben**

A cselekmény Btk. szerinti minősítése szerint:

- Kábítószerrel való visszaélés: 151 ügy (18 év alatt: 0 ügy)
- Garázdaság: 22 ügy
- Testi sértés: 14 ügy
- Rablás: 10 ügy
- Lopás: 15 ügy
- Rongálás: 4 ügy
- Zsarolás: 2 ügy

Veszélyeztetettség ügyében jelzés nem történt a 2018. évben.

Szakmai együttműködés:

Hasonlóan az előző évekhez, a pártfogó felügyelet tevékenysége, mind a Gyermekvédelmi Központ családgondozóival, mind a IV. kerületi Gyámhivatal munkatársaival konkrét ügyekben szoros, konstruktív együttműködés alakult ki, mely a pártfogói tevékenység hatékonyságát segítette.

A 2018. évtől a területi fogadóórának Újpest Önkormányzatának Szociális és Egészségügyi Intézménye Gyermekjóléti Központ ad otthont, így biztosítva a pártfogoltak számára a lehető legegyszerűbb kapcsolattartást.

A Rendőrkapitányságokkal való együttműködés szintén szoros, megkeresésükre környezettanulmányokat készítünk. A pártfogó felügyelet végrehajtása során az eltűnt pártfogoltak felkutatásában, lakhelyének megállapításában fordulunk segítségért a Rendőrséghez.

6. A települési önkormányzat és a civil szervezetek közötti együttműködés

6.1. Drog-Stop Egyesület

A Drog Stop Budapest Egyesület 1992. szeptember 1. óta folyamatosan működteti a drogterápiás lánc első állomását, a közvetlen és anonim drogsegély telefonszolgálatot, mely ingyenesen hívható az ország egész területéről, bármely telefonhálózatról.

A szervezet célkitűzése:

Szeretnék a lehető leghitelesebben, naprakészebben tájékoztatást nyújtani a szenvedélybeteg ellátás, függőség, kábítószer területéről- ebbe az ártalom csökkentés és a krízis helyzetek enyhítése is beletartozik. Céljuk minél több emberhez eljutni, zöldszámon, prevencióikon és internetes felületükön. Nem elrettenteni szeretnének, hanem objektíven megmutatni, ismertetni, konzultálni, elfogulatlanul támogatni, segíteni az elakadásokban és minél több embert megismertetni az önismeret hasznosságával.

A szervezet főbb szolgáltatásai:

- Drogsegély telefonszolgálat, online tanácsadás (Telefonszolgálat: díjmentesen hívható, a 13-770 es telefonszámon. Online tanácsadásunk: www.drogstoponline.hu, weboldalon elérhető.).
- Életvezetési tanácsadás, addiktológiai konzultáció, drop-in, megkereső tevékenység, hozzátartozói tanácsadás, prevenciók tevékenység minősített NEFI ajánlással.
- Fogyatékossgal élő személyek, környezetük és segítők mentálhigiénés ellátása, prevenciók, addiktológia ellátásuk akadálymentesítése.
- Közösségi ellátás: függőség kezelés, krízisintervenció, hozzátartozói tanácsadás.
- Elterelés

Elterelés

Az elterelés lehetőséget ad arra, hogy azoka az alkalmi droghasználók, akik ellen büntető eljárás indul kábítószerrel való visszaélés miatt, egy 6 hónapos programban vegyenek részt. Egyesületünk megelőző-felvilágosító szolgáltatást kínál alkalmi droghasználók számára. Drogambulancián végzett előzetes állapotfelmérés után, egy első interjú megjelenés keretében tájékoztatják a jelentkezőket az elterelés szabályairól, kereteiről, házirendjükről. Ezek után szerződést kötnek és kezdetét veszi a minimum 6 hónapig tartó program.

A résztvevőknek havonta két csoportos és egy egyéni foglalkozást biztosítanak.

Az elterelést egy év alatt kell elvégezni, és ezalatt az egy év alatt 24 órát kell teljesíteni.

A folyamat lezárása után igazolást állítanak ki, amit ezután a rendőrség eljuttat az ügyészségre, és ezzel lezárul a büntető eljárás.

Bázis Klub

Bázis klub névre hallgató alacsonyküszöbű szolgáltatásuk főként a felnőttkori vagy a felnőtté válás krízisállapotaival küzdő embereket kívánja megcélozni. Ilyen lehet például a munkakeresés segítése, identitás-krízis, szerhasználat, magány, családi problémák.

Egy stabil helyet kívánnak nyújtani, függetlenül kortól, nemtől, szerhasználatától, anonim módon. Teret kívánnak nyújtani, hogy bátran beszélhessenek szerhasználatukról, leállásról, illetve bármilyen egyéb problémáról. Tapasztalt szakemberek nyújtanak segítséget ebben.

Tevékenységeik:

- segítenek eligazodni a szenvedélybeteg ellátórendszerben
- segítenek abban, hogy ezen szolgáltatásokat igénybe vehessék
- ártalomcsökkentenek, szerhasználat okozta egészségügyi és szociális károkat próbálják meg mérsékelni
- a kliensek motivációjának felkeltése
- aktuális problémák kezelése, egyéni célok feltárása, meghatározása
- életvezetési tanácsadás
- egyéni konzultáció
- minden programot és szolgáltatást előre egyeztetett időpontban tudnak igénybe venni
- minden csoportba kerülést megelőz egy egyéni konzultáció.

A foglalkozásokra folyamatosan lehet jelentkezni a 06-20-223-72-53-as számon, munkanapokon: 08.00-20.00 óráig.

Hozzá tartozói csoport

Várják mindazokat, akik tudják, hogy baj van, azokat is, akik sejtik és természetesen azokat szintén, akik aggódnak. Ha megfordult már a fejükben vagy mindennapi életük része az elszigeteltség, a kapcsolati, kommunikációs probléma és az esetleges agresszió.

A hozzá tartozói csoportot ajánlják azoknak, akiknek gyermeknevelési nehézségeik vannak, gyanakszanak a szerhasználatra gyermekük kipróbáló, alkalmi szerhasználó s ezt nem tudják megfelelő módon kezelni, lereagálni.

Amit nyújtani tudnak:

- őszinteség
- elfogadás
- teljes diszkréció
- anonimitás
- hiteles információ a szenvedélybetegségekről (alkohol, drog, játék, társfüggőség)
- információ segítséget nyújtó helyekről
- információ a kezelési lehetőségekről

Minden csoportba kerülést megelőző egy telefonos egyeztetés!

Kapcsolattartó: Köves Panna: 06-30/556-59-31

Prevenációs programok

Elsődleges céljuk az adekvát információ nyújtás a szerekekkel, függőségekkel kapcsolatban és lehetőséget teremteni arra, hogy a fiatalok biztos bázisai lehessenek saját maguknak. Élmény programokat (lovaglás, falmászás), élményterápiákat is használnak a csoport foglalkozásokon kívül, amelyeken még több tapasztalatot gyűjthetnek a résztvevők saját működési és döntési folyamataikról. Ismeretek szerzése önmagukról, a társaikról segít tudatosabban választani az élet különféle kérdéseiben. A kortárs hatások, az irreális vágyak, a sokszor teljesen alacsony önértékelés sokszor jelentenek akadályt az életvezetésben. Lehetőségekre, a pozitívumokra, a saját én erejük felhasználásának az optimális lehetőségeire szeretnének rámutatni, illetve együtt felfedezni azt a résztvevő fiatalokkal.

Igény esetén pedagógusok és nevelők számára is tartunk prevenációs foglalkozásokat.

Mire jó az önismereti csoport? Mindarról szól, ami a fiatalok lelkét érinti: baráti és társkapcsolataik, sexualitásuk, szüleikkel és tanáraikkal kapcsolatos problémák, kríziseik, drogokkal kapcsolatos élményeik, függőségeik stb.

Bármiről lehet beszélni, ami a fiatalokat az életükben jelenleg foglalkoztatja, ami feszültséget okoz, érdeklí vagy bántja őket. Segít abban, hogy felismerjék mik azok a bennük zajló konfliktusok, amelyek miatt szenvednek és rossz a közérzetük. Segítenek gyenge pontjaik és erőforrásaik megismerésében. Így lehetőségük nyílik problémáik átértékelésére, új keretbe helyezésére.

A fiatalok életén keresztül, saját lehetőségeik felfedezésében kívánnak segítséget nyújtani úgy, hogy ők maguk kamatoztathassák a bennük rejlő erőforrásokat, megoldásokat.

Fontosnak tartják kihangsúlyozni, hogy ezek a csoportok nem nevelő célzatúak, csupán teret szeretnének adni arra, hogy őszintén elmondhassák véleményüket, érzéseiket, problémáikat egy elfogadó közegben, ahol szakképzett pszichológusok vezetik a csoportokat.

A gyermekvédelmi rendszer éves működésének értékelése

A Család- és Gyermekjóléti Központot tájékoztatják szolgáltatásairól, az aktuális programjairól és rendezvényeiről, biztosítják az ott dolgozók és klienskörük számára a részvételi lehetőséget. A jelzőrendszeren belül rendszeres kapcsolatuk van a rendőrséggel, akik felé a megelőző-felvilágosító szolgáltatással kapcsolatos kötelezettségeiket teljesítik.

A 2016-os évben bevezetett közösségi ellátásunk révén felkeresték a környékbeli, IV. kerületi jelzőrendszerhez tartozó intézményeket.

Jelzési kötelezettségüknek nem merültek fel akadályai. Megkönnyítené az együttműködést az online kapcsolattartás bevezetése.

A rendőrségen, pártfogói felügyelői szolgálaton kívül más kapcsolatuk a jelzőrendszer tagjaival, tájékoztató jellegű.

Nekik, mint alacsonyküszöbű szolgáltatást ellátó szervezet nincs jelzési kötelezettségük. A rendőrséggel való kapcsolatuk törvényben meghatározott keretek között működik, csak a megelőző-felvilágosító szolgáltatásra korlátozódik, feljük nincs jelzési kötelezettségük. A minimális kapcsolatuk a jelzőrendszeren belül a rendőrséggel kielégítő.

Egyesületük nyitott a tevékenységéhez illeszkedő együttműködésre a Központ kliensei és munkatársai (továbbképzés, tanácsadás, konzultáció) felé.

Nincs rálátásuk a kerületi gyermekek szociális életkörülményeire, adataik, szolgáltatásaik speciális jellegéből kifolyólag országos szintűek, nem korlátozódik a kerületre.

Alacsonyküszöbű és közösségi ellátásuk során nem tapasztaltak veszélyeztető helyzeteket. Javaslatuk azon szabadidős tevékenységeik igénybevétele, mint **"Életrevalók"** táboruk, prevenciók esélyegyenlőségi program, mely minden évben megrendezésre kerül, gardrób garden – közösségi kert nevelése, gondozása, sziklamászás, jóga. Munkatársaik elérhetősége: 30 5565931, 20 2237253.

Szervezetük ebben az évben nem vett részt tanácskozáson. Egyesületük lehetőségéhez mérten minden KEF ülésen részt vesz, mellyel jó tapasztalataik vannak.

Szeretnénk, ha tudnák egymás munkáját hatékonyabban segíteni a kerületi intézményekkel, szervezetekkel, szolgáltatásaikba kliensek delegálásával.

7. Jövőre vonatkozó javaslatok, célok meghatározása

A gyermekek alapvető joga, hogy egyenlő, elérhető segítséget kapjanak fejlődésükhöz, *képességeik, készségeik kibontakoztatásához, családban történő nevelkedésükhöz.* A gyermekellátásoknak feladata, hogy szolgáltatásaikat úgy szervezzék, hogy egyenlő eséllyel férjen hozzá minden gyermek a saját életkorának és szükségleteinek a leginkább megfelelő minőségi ellátáshoz.

Fontos, hogy a gyermekek és családjaik a problémáik szempontjából a lehető legkorábbi időszakban segítséget kapjanak a gyermek testi, értelmi, érzelmi és szociális fejlődéshez. A problémák korai felismerése, a szakemberek folyamatos támogatása, a gyermekekkel és a szülőkkel való közvetlen foglalkozás hozzájárul a gyermekek fejlődésének elősegítéséhez. Mivel a tankötelezettségi korhatár csökkent, még fontosabb, hogy ezek a hátrányok minél korábban felszínre kerüljenek, és a korai fejlesztés megvalósuljon.

A kerületben már meglévő és működő szolgáltatások összehangolásával, egy globálisabb szemlélettel, valódi együttműködéssel egy hatékonyabb szolgáltatásrendszer kialakítása válhatna valóra. Nem teremt új, párhuzamos ellátórendszert, hanem a helyi ellátások - helyi

szükségleteken alapuló - új típusú összekapcsolódásával oldaná meg célkitűzéseit, függetlenül attól, hogy a gyermeket ellátó intézmény melyik ágazathoz tartozik (oktatás, egészségügy, szociális, vagy gyermekvédelmi ellátás).

Szükség lenne az iskolapszichológusi hálózat megerősítésére.

A tapasztalatok alapján már óvodás korban is egyre gyakrabban jelennek meg a gyermekekkel kapcsolatos pszichés zavarok, valamint egyre több szülőnél okoz gondot a szülői kompetencia, a tudatos gyermeknevelés hiánya. Erre való tekintettel egyre több óvodában felmerült az óvodai pszichológusok jelenlétének szükségessége az intézményekben.

Fontos lenne az iskolák és az óvodák gyermekvédelmi munkájának összehangolására, hogy már az iskolába lépéskor megfelelő segítséget, támogatást, figyelmet kaphassanak azok a diákok, akiről már az óvodában kiderült, hogy megsegítésre szorulnak.

A már korábban felmerült igényeket elégíti ki az óvodai és iskolai szociális segítők megjelenése az intézményekben, akiknek személyében egy olyan professzionális segítő rendszeres jelenlétére biztosított az óvodákban és az iskolákban, aki a gyermeket veszélyeztető, hátrányos helyzetbe sodró problémákat korán felismeri, és más segítő intézményekkel, szakemberekkel együttműködve képes kezelni azokat. A társadalmi, szociológiai, illetve szociálpolitikai, pszichológiai és jogi ismeretei által pedig közvetlen segítséget tud nyújtani abban, hogy a problémák megoldásában a személy környezetének támogató erőforrásait aktivizálni tudja. Az óvoda és az iskola közreműködése a gyerekek szocializációja szempontjából alapvető, az azonban vitathatatlan, hogy ma az óvodák, iskolák, a pedagógusok, segítség nélkül nem tudnak megfelelni annak a kihívásnak, amit a felmerülő sokszor halmozottan megjelenő szociális és gyermeket veszélyeztető problémák jelentenek.

Ennek érdekében a 2018-as évben a kerületi óvodák és iskolák körében megtörtént az igényfelmérő kérdőívek kiküldése és kiértékelése az intézmények gyermeklétszámáról, valamint a szociális segítő tevékenységre szoruló gyermekek intézményen belüli arányáról és az igényelt szolgáltatásokról. Fontos feladat a továbbiakban is a nevelési és oktatási intézményekkel folytatott közös gondolkodás az új típusú tevékenység működési kereteinek kialakításáról, fejlesztéséről.

Mindezek érdekében cél: Az ellátórendszer elemeinek összekapcsolódása, egymás szolgáltatásainak megismerése. A kerületben dolgozó szakemberek elkötelezetté tétele a gyermekek, és családjaik számára nyújtott szolgáltatások fejlesztése mellett. A szakemberek és a szolgáltatók közötti együttműködés folyamatos szakmai tanulásra, fejlődésre ad lehetőséget. Szükséges az összehangolt célok megfogalmazása, a meglévő erőforrások együttes kihasználása, közös szakmai feladatok meghatározása annak érdekében, hogy a kedvezőtlen társadalmi jelenségekre, problémákra még hatékonyabb megoldásokat lehessen kidolgozni.

A jelzőrendszer szakemberekkel való megerősítése, az óvodai és iskolai szociális segítőkkel kiegészülve, reményeik szerint is hatékonyabbá teheti a tünetek észlelését, kezelését, tovább mélyíti az együttműködést a jelzőrendszer és az alapellátás között. Az oktató munkát folytató pedagógusok, tanárok, tanítók, óvónők érzékenyítéséért, tudják, sokat tett a szakma, de a

prevenció, a minél korábbi felismerés, észlelés, jelzéshatással van az intervenciók időbeliségére és minőségére.

Újpestnek együttműködése van a Habitat for Humanity Magyarország Alapítvánnyal. Az együttműködés értelmében a nagyon rossz állapotban lévő, lakhatásra alkalmatlan bérlakásokba az Alapítvány által vállalt felújítási munkálatokat követően a IV. kerületben élő, illetve a családok átmeneti otthonában tartózkodó hátrányos helyzetű családok közül kerülnek kiválasztásra azok a családok, akik ezekbe a lakásokba beköltözhetnek. Természetesen a tulajdoni jog ugyanúgy az illetékes önkormányzaté marad, a Habitat for Humanity Magyarország Alapítványnak és a családokkal foglalkozó szakembereknek „csak” bérlő-javaslattevői lehetősége volt. Ezen lehetőség fenntartás a jövőben is szükséges lenne a kerületben élő hátrányos helyzetű családok megfelelő lakhatáshoz segítése érdekében.

2018. év őszén indította el Újpest Önkormányzata a **VEKOP-6.2.1-15-2016-00001 számú „Újpest Kapuja térségmegújítási és városrehabilitációs projektet”**, melynek átfogó célja az Újpest-Városkapu térségében található *leromlott városrész krízistömbjének fizikai revitalizációja, az ott élő alacsony státuszú, marginalizált lakosság életkörülményeinek javítása és társadalmi beilleszkedésük elősegítése integrált szociális jellegű rehabilitációval összekapcsolva.*

A projekt keretében számos program kerül megvalósításra, amelyben konzorciumi partnerként részt vesznek önkormányzati, egyházi és civil szervezetek, úgy mint:

- Újpest Önkormányzatának Szociális Intézménye Család- és Gyermekjóléti Központ;
- Újpesti Kulturális Központ Nonprofit Kft.;
- Bp. IV. Kerület Újpesti Cigány Nemzetiségi Önkormányzat;
- Habitat For Humanity Magyarország Alapítvány;
- Újpesti Szent József Templom és Plébánia;
- valamint az Újpesti Bűnmegelőzési Polgárőr Egyesület.

A projekt megvalósításában szakmai együttműködő partnerként vesz részt az Újpesti Egészségügyi Szolgáltató Nonprofit Kft.

A projekt keretében tervezett programok, melyek az alacsony státuszú, marginalizált lakosság életkörülményeinek javítása és társadalmi beilleszkedésük elősegítését segítik elő:

- munkaerő piaci beilleszkedést segítő tevékenységek, szükséges felzárkóztató képzés megszervezése, OKJ-s képzések szervezése
- foglalkoztatók felkészítését célzó programok, az előítéletek csökkentése és a célcsoport elhelyezkedésének segítése érdekében
- pénzügyi, családszervezési és életvezetési tanácsadások, adósságkezelési szolgáltatás
- hozzáférés biztosítása a preventív jellegű szolgáltatásokhoz
- egészségügyi programok (beleértve a prevenció, mentálhigiénés programokat) szervezése
- családsegítő és gyermekjóléti szolgáltatás kiterjesztése, bővítése a helyszínen, valamint a kötelező önkormányzati feladatellátáson túli szociális, gyermekjóléti szolgáltatások kialakítása
- az érintett lakosság bevonását, a beilleszkedést segítő programok, akciók szervezése
- amennyiben a projekthez kapcsolódóan az akcióterületről kiköltöztetés is tervezett, úgy elvárás, hogy a költözők mellett a beavatkozási helyszínen (a költözéssel érintett

ingatlanok környezetében) élők felkészítése is megtörténjen, amelyre az alábbi tevékenységek használhatók: - mentorálás, - mediátor biztosítása, - attitűdformáló tréningek, - előzetes találkozási alkalmak biztosítása a lakók és az odaköltözők között, mely moderátor, facilitátor bevonásával zajlik, - lakossági fórumok szervezése

A projektnek – a fentiek mellett – kiemelt, hosszútávú gyermekvédelmi célja, hogy a leromlott városrészben élő lakosság számára nyújtott fejlesztő programokon keresztül biztosítsa a gyermekek alapvető jogait, hogy egyenlő, elérhető segítséget kapjanak fejlődésükhöz, képességeik, készségeik kibontakoztatásához, családban történő nevelkedésükhöz.

A gyermekvédelmi szakembereknek fontos jövőbeni célkitűzése kel, hogy legyen:

- az energiaital fogyasztását, az alkohol, a cigaretta és a különféle drogok használatát megelőző programok szervezése (pl. kortársképzés, önismereti és kompetencia fejlesztő képzések, konfliktuskezelő tréningek stb.)
- a kontroll nélküli okos telefonok és internet használatból adódó veszélyhelyzetekre (olyan tartalmakhoz való hozzáférés, amelyek nem az életkoruknak megfelelőek) való folyamatos figyelemfelhívás
- az internetes zaklatás (viber, youtube stb. veszélyei), valamint visszaélések, mint erősödő veszélyforrások kezelését célzó preventív foglalkozások előadások szervezése
- a bullying korjelenség veszélyeire és azok kezelésére való figyelemfelhívó programok tervezése
- a nagyobb gyerekeknél veszélyeztető helyzetként felmerülő lelki problémákból eredő magatartási és tanulási gondok, valamint az egyre gyakoribbá váló önsértő tevékenységekre és a segítségnyújtás módszereire figyelemfelhívás

A fenti problémák észlelését, jelzését és kezelését a Család- és Gyermejjóléti Központ jelzőrendszeri tanácskozások keretein belül az alábbi előadások tervezésével igyekszik segíteni a jelzőrendszeri szakemberek számára:

- **Kapcsolati erőszak**
- **Nem öngyilkossági célú önsértő tevékenységek**
- **A családi konfliktusok tünetképződése az óvodai és iskolai környezetben**
- **Az Z-generáció – az információs társadalom gyermekei**
- **A szociális médiumok logikája (Facebook, Instagram, YouTube, Snapchat)**
- **Agresszió és erőszak az online felületeken**
- **Gyermekek védelmének lehetősége a határtalan internet korában.**

Az előadásokat – az oktatási intézmények felkérésére – a kollégák helyben is megtartják nevelési értekezletek keretein belül.